Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
XII
B
6
NAPOLI

XII
B
6

Digitized by Google

DE SEPTEM
SACROSANCTIS
ECCLESIÆ CATHOLICÆ
SACRAMENTIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Docete omnes Gentes
Matth. C. 28.

NOV

E

NIV

CO

D. GAB

O

Cens

Procura

Rgion

Vil

SS. I

I

R

D. F.

[illegible]

I

Typis I

S

Digitized by Google

NOVVM, PERVTILE,

ET PERSPICVVM

UNIVERSÆ THEOLOGIÆ

MORALIS

COMPENDIUM

D. GABRIELIS MARIÆ DE VALENZUELA

ORIGINE CORDUBENSIS

Clerici Regularis S. PAULI Barnabitarum,

Procuratoris Generalis Miſſionum ſuæ Religionis, Theologi Votantis Sac. Cong. Viſitationis Apoſtolicæ, & coram

SS. D. N. CLEMENTE XII.

Epiſcoporum Examinatoris.

REGIÆ CELSITUDINI

D. FERDINANDO BORBONIO

ASTURIÆ PRINCIPI

D. D. D.

PARS PRIMA.

ROMÆ, M. DCC. XXXI.

Typis Jo: Zempel propè Montem Jordanum.,

SUPERIORUM PERMISSU.

Digitized by Google

Digitized by Google

REGIÆ CELSITUDINI
D. FERDINANDO BORBONIO
ASTURIÆ PRINCIPI
Vaſtiſſimæ Hiſpaniarum Monarchiæ
Candidato Hæredi, & Succeſſori.

D. GABRIEL MARIA DE VALENZUELA
Cleric. Regul. S. PAULI Barnabita
FELICITATEM

ILLUD *celebratur*, CELSISSIME

a 2 PRIN-

V. E. III

PRINCEPS, *illud, inquam celebratur, inter cætera, Platonis Sapientiſſimè dictum, quod Romanorum Imperator M. Aurelius Antoninus Philoſophus in ore ſæpiſſimè habebat, re ſemper uſurpabat;* tunc

a a de-

Digitized by Google

demum beatiſſimas futuras res hominum, ſi vel Reges philoſopharentur, vel Philoſophi regnarent. *Et meritò quidem; quandoquidem ſoli demum, vel Philoſophus regnans, vel Rex philoſophans, ęqua lance res humanas om-*

Digitized by Google

nes ſuſtentare valentes depræhenſi ſunt. Quis itaque merito Vaſtiſſimæ Hiſpaniarum Monarchiæ, Te CELSISSIME PRINCEPS, *Hæredem, & Succeſſorem Catholici* PHILIPPI *V. Regis, Genitoris Tui*

aman-

Digitized by Google

amantiſſimi, (quem diutiſſimè Tibi, Orbique Chriſtiano, Deus Optimus Maximus ſervet incolumem) nactae non gratuletur, hoc potiſſimum nomine, quod Regem ſibi futurum ſperet Philoſophantem, & Phi-

Digitized by Google

loſophum regnaturum, vel nunc ſuſpiciat, & admiretur. Chriſtiana, inquam, & Catholica Philoſophia; in cujus conſpectu quævis alia prophanorum Philoſophorum nugæ meræ, ac prope ſtultitia, com-

pu-

Digitized by Google

putantur. Hoc ſcilicet, PRINCEPS CELSISSIME, ab generoſiſſimis Parentibus Tuis traxiſti avitum maximè ac domeſticum, ut Chriſtianiſſimus eſſes, atque Catholicus, non ſpecioſo magis, ac meritiſ-

ſi-

ſimo titulo, quam opere, & veritate. Hoc BORBONIUS *Chriſtianisſimorum Regum paternus ſanguis, hoc* SABAUDORUM *Ducum, ac Regum maternus, Tibi dederunt. Hoc mores integerrimi Tui U-*

ni-

niverſo Terrarum Orbi jam prædicant. Cur itaque verear humillimus ego clientulus, ac ſubditus munuſculum TUÆ CELSITUDINI *offerre, Libellum primum agentem de ſeptem Sacroſanctis Eccleſiæ Catholicæ*

Sa-

Sacramentis, quo tenuitatem Opuſcu-li potentisſimo Tuo patrocinio confir-matam ſecurus in publicum edam. Res certe, quæ in hoc tractantur Ti-bi multo gratisſi-mas, & jucundiſ-ſimas eſſe novimus,

ſi

ſi minus earum a-gendi modus acci-derit fortè jucun-dus. Accipe igitur, PRINCEPS CELSISSIME *tenuiſſimum li-cet, meum, debitum tamen, obſervan-tiæ Tributum, ex-celſo illo animo Tuo, quo nullum à Te,*

vel

vel minimum ſine beneficio ſoles admittere. Hoc debui in Catholici PHILIPPI *V.*, *Regis Genitoris Tui, mihi beneficientisſimi obligatum obſequium; hoc in* MARIÆ GABRIELIS *de* SABAUDIA *olim Re-*

gi-

ginæ Matris Tuæ amantisſimæ, meoque Barnabitarum Sacro Ordini Patronæ munificientisſimæ, ex avito Sabaudorum inſtituto. Hoc denique in Tuum, CELSISSIME PRINCEPS, *quam maximè. Ne au-*

tem

tem in publica commoda totius Orbis peccem, ſi longo ſermone morer Tua tempora, Tibi fauſta omnia à D. O. M. apprecatus, finem facio.

AP-

Approbationes.

CUm librum, cui Titulus eſt: *Novum, Perutile, & Perſpicuum Univerſæ Theologiæ Moralis Compendium*, à P. D. Gabriele Maria de Valenzuela Congregationis noſtræ Presbytero Profeſſo compoſitum, duo ejuſdem Congregationis noſtræ eruditi viri, quibus id commiſimus, accurata lectione, & gravi Judicio recognoverint, & poſſe in lucem edi probaverint: Nos, ut Typis mandetur, quantùm in nobis eſt., facultatem facimus. In quorum fidem has fieri, ſigilloque noſtro muniri juſſimus. Datum Pariſiis in Collegio noſtro

Digitized by Google

Sancti Eligii Die 28. Menſis Februarii Anni 1730.

Don Carolus Auguſtus Capitain Præpoſitus Generalis.

D. Ambroſius Caitbout Pro-Cancellarius.

JUſſu Reverendiſſimi Patris Fratris Joannis Benedicti Zuanelli S. Palatii Apoſtolici Magiſtri, exhibitum mihi fuit Opuſculum, cujus Titulus, *Novum, Perutile, ac Perſpicuum Univerſæ Theologiæ Moralis Compendium*, à Reverendiſſimo Patre Gabriele Maria de Valenzuela Clerico Regulari Barnabita recto ordine diſpoſitum, quantitate moris exiguum, magnum verò qualitate doctrinæ, in quo nihil Fidei, ac moribus adverſum inve-

ni,

Digitized by Google

ni, ſed ſanis totius Theologiæ Moralis rudimentis refertum; quare ad communem inſtructionem, & fructum dignum ſanè, ut in lucem prodeat, exiſtimo.

Ex Conventu S. Mariæ ſupra Minervam. Die 20. Auguſti 1730.

Fr. Coſmus Joſeph Chiocchetti Sacræ Theologiæ Magiſter Ordinis Prædicatorum.

REverendiſſimo P. F. Joanne Benedicto Zuannelli S. Pal. Apoſt. Magiſtro mandante, *Novum, Perutile, ac Perſpicuum Univerſæ Theologiæ Moralis Compendium*, à Reverendiſſimo P. D. Gabriele Maria de Valenzuela Clerico Regulari Barnabita, ac Epiſcoporum Examinatore, magno cum labore con-

-cinnatum, non minori ingenio diſpoſitum, & maxima, ſolidaque eruditione refertum cum animi jucunditate legi: cumque in eo, aut Chriſtianis moribus advertem, aut ſacris dogmatibus difforme nihil offenderim, ſed cuncta encomiis digna, utpotè ex celeberrimis, tutiorique moralibus Theologis deprompta, ac ab Auctore ſolerti acumine ingenii de more breviter reſtricta invenerim; idcircò pro majori litterariæ Reipublicæ utilitate publica luce dignum adjudicavi. Dabat in Collegio S. Mariæ de Victoria Romæ 12. Decembris 1730.

F. Leo à S. Felice Carmelita Excalceatus S. Theologiæ Prælectori, ac Sacrarum Congregationum Indicis, & Sacrorum Rituum Conſultor.

IM-

IMPRIMATUR.

Si videbitur Reverendiſs. Patri Mag. Sac. Pal. Apoſt.

N. Baccarius Ep. Bojan. Viceſg.

IMPRIMATUR.

Fr. Joachim Pucci Sac. Theolog. Mag. & Socius Sac. Pal. Apoſt. Mag. Ord. Præd.

Be-

Digitized by Google

Benevolo Lectori.

QUÆ in hoc primo Univerſę Theologię Moralis Compendio proferuntur, pauca ſunt, ſi Liber ſpectetur, plura, ſi legatur. Enitet in ipſis divinus amor in homines, & inde eniteat humanus amor in Deum. Quos Chriſti ſervos fecit Baptiſma, quos milites Confirmatio, filios, & amicos Euchariſtia decla-

rat,

rat, & nutrit, ſe tamen prius per Pœnitentiæ Sacramentum, ut decet, meo Apoſtolo monente, probantes. Verum an non perfectius, digniuſque continget, ſi per alia Sacramenta, vel Ordinis, vel Matrimonii, prout cujuſlibet conditio poſtulaverit, Domino copulentur: ut quemcumque ſibi ſtatum definierint, non facta carnis ſectatus, ſed opera ſpiritus

adim-

Digitized by Google

adimplentes, tandem extrema Unctione ſuffulti, illud valeant revelata facie contemplari, cui ſub ſenſibilibus rebus abſcondito pro viribus adhæſerunt. Hæc omnia habes amice Lector. Tedium auferet brevitas, utilitatem proferet claritas. Utraque ſibi tuam benevolentiam pollicetur.

NO-

NOVUM, PERUTILE,
ET
PERSPICUUM
UNIVERSÆ THEOLOGIÆ
MORALIS
COMPENDIUM

CAPUT I.
DE SACRAMENTIS IN GENERE.

SAcramentum in genere eſt ſignum ſenſibile practicum gratiæ Sanctificantis hominem.

Sacramenta in lege Evangelica ſunt ſeptem, nempè, Baptiſmus

Digitized by Google

Confirmatio, Euchariſtia, Pœnitentia, Extrema Unctio, Ordo, & Matrimonium.

Differunt inter ſe hæc Sacramenta, tum ex diverſitate materiæ, & formæ, ut videbitur, tum ex diverſitate producendi gratiam.

Nam Baptiſmus confert gratiam, ut regenerativam, ſeu per modum regenerationis Spiritualis.

Confirmatio confert gratiam per modum roboris confirmantis in fide, ſeu præſtantis Vires Spirituales ad fidem conſtanter ſuſtinendam.

Euchariſtia confert gratiam per

per modum refectionis Spiritualis.

Pœnitentia confert gratiam remiſſivam peccatorum poſt Baptiſmum.

Extrema Unctio confert gratiam deletivam reliquiarum peccatorum, & in extremo vitæ agone præſtantem Vires Spirituales ad vincendas tentationes Dæmonis.

Ordo confert gratiam ad ritè peragendum Miſſæ Sacrificium, ſeù actiones ſacras ad illud conducentes.

Matrimonium confert gratiam ad amorem, & fidem conjugalem, & rectam prolis educationem.

Digitized by Google

Inter hæc ſeptem Sacramenta, alia ſunt mortuorum, alia vivorum ex vì ſuæ propriæ inſtitutionis. Mortuorum ſunt duo tantum, Baptiſmus nempè, & Pœnitentia, reliqua vero ſunt vivorum, ideſt ſupponentia per ſe ſtatum gratiæ in ſuſcipiente.

Adverto tamen, quod Baptiſmus, & Pœnitentia, licet per ſe ſint Sacramenta mortuorum, ideſt ex vi ſuæ inſtitutionis factæ à Chriſto ſupponentia in ſuſcipente ſtatum peccati, tamen per accidens poſſunt eſſe Sacramenta vivorum, quando ſcilicet adinveniunt ſubjectum jam diſpoſitum, & juſtificatum per actum Contri-

tio.

tionis, qui eſt juſtificativus extra Sacramentum. Sicut etiam reliqua Sacramenta, quæ per ſe ſunt vivorum, poſſunt eſſe per accidens mortuorum; quatenus poſſunt conferre primam gratiam, quando ſcilicet quis exiſtens in peccato lethali, & accedat ad aliquod ex iis Sacramentis, ſupponens bona fide ſe non eſſe in lethali, & eſſe in gratia, & ex alia parte accedat diſpoſitus & ſaltem attritus de omnibus peccatis ſuis, tunc illud Sacramentum cauſaret per accidens primam gratiam.

Inſuper alia ſunt imprimentia Characterem, alia non; imprimentia Characterem ſunt tria tantum.

Digitized by Google

Baptiſmus, Confirmatio, & Ordo, quæ proindè non poſſunt iterari. Reliqua verò non imprimunt, & ideò poſſunt reiterari, & de facto iterantur.

Character Sacramentalis eſt ſignum Spirituale impreſſum indelebiliter in animam, quo diſtinguitur Baptizatus à non Baptizato, Confirmatus à non Confirmato, & Ordinatus à non Ordinato.

Character remanet tum in Beatis, tum in damnatis; in illis ad eorum gloriam, in iſtis ad eorum ignominiam, & pœnam.

Characteres diſtinguntur ſpecie inter ſe ob diverſitatem munerum quæ ſignificant, nam Character

ćter Baptiſmi ſignificat ſervum Chriſti. Character Confirmati militem Chriſti, Character ordinis Miniſtrum Chriſti.

Inſtitutor Sacramentorum eſt Chriſtus Dominus, qui habet poteſtatem Excellentiæ, & conſequenter fuit inſtitutor materiæ, & formæ eorundem Sacramentorum, itaut Eccleſia non poſſit eas immutare quoad ſubſtantiam.

Quare autem Chriſtus Dominus inſtituit Sacramenta in rebus ſenſibilibus? Quia ſe voluit accomodare hominibus ſenſibilibus pro quibus inſtituit Sacramenta.

Tria eſſentialiter requiruntur

ad conſtitutionem Sacramentorum, materia nempè, forma, & intentio Miniſtri.

Intentio eſt actus liber voluntatis quo quis ſe determinat ad aliquid faciendum.

Intentio in Miniſtro ad conficiendum Sacramentum debet eſſe ſaltem virtualis, & licet in Sacerdote celebrante ſufficiat intentio habitualis quo ad applicandum Sacrificium; non tamen ſufficit quo ad Conſecrandum, quia in Conſecratione conficitur Sacramentum, non autem in applicatione, & ideo major intentio requiritur ad Conſecrationem, quam ad applicationem.

Ubi

Ubi adverto, triplicem eſſe intentionem, aliam actualem, aliam virtualem, aliam habitualem. Actualis eſt illa, quæ actu habetur in actuali actione Sacramenti. Virtualis eſt ipſamet intentio actualis non interrupta per actus diſparatos, ſed continuata per actus ordinatos ad eundem finem. Habitualis eſt ipſa actualis, quæ non fuit retractata, ſed interrupta per actus diſparatos.

Ad valorem Sacramenti non ſufficit intentio faciendi rem externam præcisè, ſed requiritur vel intentio faciendi Sacramentum, vel faciendi quod facit Eccleſia, vel quod intendit Chriſtus,

no-

nomine cujus Miniſter operatur, & hæc intentio debet ſaltem eſſe virtualis, ita ut non ſufficiat habitualis, ut validè conficiatur Sacramentum.

Dices: in Sacerdote Celebrante ſufficit intentio habitualis quo ad applicandum Sacrificium, ergo hæc ſufficiet etiam ad Conſecrandum; ſed contra Con. antec., nego conſequentiam, ratio autem quare habitualis ſufficit quo ad valorem applicationis, non ſufficiat autem ad valorem Conſecrationis, eſt; quia per Conſecrationem conficitur Sacramentum, non autem per applicationem, & ideo major intentio requiritur ad va-

valorem Conſecrationis, quam ad valorem applicationis.

Ad licite conficiendum Sacramentum requiritur in Miniſtro ſtatus gratiæ, ſecus ſi exiſtens in peccato lethali conficiat Sacramentum, magnam irreverentiam ei infert, & committit ſacrilegium. Habens ergo conſcientiam lethalis antequam conficiat Sacramentum, debet ſe diſponere, vel per pœnitentiæ Sacramentum, vel ſi non adſit copia Confeſſarii, & urgeat neceſſitas Celebrandi ſi ſit Sacerdos, per actum Contritionis.

Quæres, an quis peccet petens Sacramentum à Miniſtro, quem ſcit eſſe in peccato lethali. Re-

Digitized by Google

Reſpondeo: ſi Miniſter ſit obligatus ex juſtitia ad Sacramentum miniſtrandum, ut eſt Parocus, vel ſi neceſſitas urgeat ad Sacramentum recipiendum, poteſt ſine culpa ab eo exigi, & peti, tunc enim petens utitur jure ſuo, & ſi Miniſter eſt indiſpoſitus, ſibi imputet, vel ſibi conſulat Contritione. Si vero Miniſter non ſit obligatus ex juſtitia ad miniſtrandum, nec adſit neceſſitas urgens in petente, in hoc caſu petens peccat contra charitatem, quia ſine urgente neceſſitate inducit Miniſtrum ad peccandum, quod eſt contra charitatem. Hoc tamen intelligendum, niſi Miniſter ſponte

ſua

ſua id onus ſubire velit, quia ſi liberè, & voluntariè ſe offert ad Sacramentum miniſtrandum, nulla videtur culpa in petente.

Sacramenta cauſant gratiam ex opere operato, ac intuitu meritorum Chriſti; Unde ſi major gratia cauſatur in ſuſcipiente melius diſpoſitio, tale augumentum gratiæ confertur ex opere operantis, nempè intuitu melioris diſpoſitionis, quæ eſt opus operantis, non autem ex opere operato.

Quæres: an plus gratiæ percipiatur, dum à meliori Miniſtro ſumitur Sacramentum.

Reſpondeo negativè, quia gratia da-

datur intuitu meritorum Chriſti, cujus nomine agit Miniſter, non vero ob Miniſtri ſanctitatem, quæ ſolum poteſt conferre ad excitandam meliorem diſpoſitionem in ſuſcipiente; qui proinde percipiet plus gratiæ ex opere operantis.

Sacramenta ultra gratiam ſanctificantem conferunt gratiam Sacramentalem, conſiſtentem in auxiliis ordinatis ad finem cujuſcunque Sacramenti, qui finis cum ſit diverſus in unoquoque Sacramento, trahit etiam ad ſe auxilia conducentia ad illum, ut v. g., per Sacramentum Ordinis quis recipit auxilia ad Munus Sacrum rectè obeundum, pro illo

Ma-

Matrimonii ad prolem piè educandam &c. Ultra gratiam Sacramentalem, & Sanctificantem, tria hæc Sacramenta, Baptiſmus, Confirmatio, & Ordo producunt characterem in anima recipientis, ut jam ſupra dictum eſt.

Nota, quod in Sacramentis conficiendis debet ſequi ſententia probabilior, & tutior, relicta minus probabili, & minus tuta, quo ad valorem Sacramentorum, ne exponatur Sacramentum periculo nullitatis.

Propoſitiones damnatæ ad hoc Caput reducendæ.

Ab INNOCENTIO XI. prima

ma propoſitio. Non eſt illicitum in Sacramentis conferendis ſequi opinionem probabilem de valore Sacramenti, relicta tutiore, niſi id vetet lex, conventio, aut periculum gravis damni incurrendi; hinc ſententia probabili tantùm utendum non eſt in collatione Baptiſmi, Ordinis Sacerdotalis, aut Epiſcopalis.

29. Urgens metus gravis eſt cauſa juſta Sacramentorum adminiſtrationem ſimulandi.

C A-

CAPUT II.
DE SACRAMENTO BAPTISMI.

SAcramentum Baptiſmi eſt Sacramentum novæ legis inſtitutum à Chriſto Domino ad tollendum peccatum originale, & actualia ſi quæ ſunt; & conſiſtit in ablutione facta cum aqua naturali in principali Corporis parte, nempè in Capite, cum præſcripta forma verborum.

Triplex eſt Baptiſmus, videlicet Fluminis, Flaminis, & Sanguinis; Baptiſmus fluminis eſt ipſum Sacramentum Baptiſmi.

Baptiſmus flaminis eſt deſide-

rium ardens, & efficax ſuſcipiendi Sacramentum, data prima opportunitate, contentum in actu perfectæ Contritionis. Unde ſi Turca habens conſcientiam lethalium, de quibus ſit perfectè contritus cum deſiderio Baptiſmi, antequam baptizetur, moriatur, ſalvaretur per Baptiſmum flaminis.

Baptiſmus ſanguinis eſt martyrium, ſeu quando quis proprio ſanguine baptizatur cum prævia diſpoſitione, ſi ſit Adultus.

Baptiſmus ſanguinis, & flaminis non ſunt Sacramentum, ſed ſupplementum ipſius quo ad reportandum effectum gratiæ ſancti-

ctificantis, non quo ad ſuſcipienda alia Sacramenta, cum requiratur ipſum Sacramentum Baptiſmi in re ſuſceptum, tanquam Janua aliorum Sacramentorum, & non ſufficiat in voto.

Sacramentum Baptiſmi eſt neceſſarium neceſſitate medii in re, vel ſaltem in voto ad æternam Salutem, dixi, vel ſaltem in voto, quia poteſt dari caſus, quod quis ſit perfectè contritus, & non habeat à quo baptizetur, ſi moreretur, antequam Sacramentum acciperet, ſalvaretur per Baptiſmum in voto. Talis autem neceſſitas arguitur in Evangelio, ubi habetur. *Niſi quis renatus fuerit ex*

aqua, & Spiritu Sancto non poteſt introire in Regnum Dei.

Ubi noto, quod ad hoc ut votum Sacramenti Baptiſmi in hypoteſi proficiat ad ſalutem, neceſſe eſt, quod ſit actus perfectæ Contritionis, ita ut non ſufficiat ſola attritio, quia ſi Turca ſit ſolum attritus, quantumcunque habeat votum, ſeu deſiderium Baptiſmi nunquam ſalvabitur.

Cum materia Sacramentorum alia ſit remota, alia proxima; materia remota Sacramenti Baptiſmi eſt aqua naturalis quæcunque, ne dum putealis, ſed etiam pluvialis, & maritima. Non autem aqua artificialis, quæ ſci-

licet contrahitur ex herbis, & floribus.

Materia proxima eſt ipſa ablutio facta cum acqua naturali in principali parte Corporis &c.

Quantitas aquæ requiſitæ ad hoc Sacramentum debet eſſe tanta, quanta ſufficiat ad verificandam ablutionem.

Ad valorem Baptiſmi ſufficit, quod abluatur aliqua pars Corporis; ita ut ſi adſit rationabile dubium de valore Baptiſmi, iterandus eſt ſub conditione.

Forma Baptiſmi ſunt hæc verba. Ego te baptizo in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti Amen; itaut ly Ego, & ly Amen,

Digitized by Google

ſi omitterentur, adhuc Baptiſmus eſſet validus, peccaret quis tamen, ſi ſcienter illa omitteret, ut cenſet Toletus, quia faceret contra praxim Eccleſiæ.

Occurrenti caſu, in quo ob dubium prudens eſſet Baptiſmus iterandus, debet adhiberi forma ſub conditione, aut mente retenta, aut expreſſa his verbis, ſi baptizatus es, non te baptizo; ſi nondum es baptizatus, Ego te baptizo in Nomine Patris &c.

Ad valorem Baptiſmi non eſt neceſſe, quod forma proferatur latino idiomate, ita ut Baptiſmus ſit validus in quocunque idiomate prolata ſit forma; & ratio eſt,

quia

quia Sacramentum Baptiſmi valide miniſtrari poteſt à quocunque ſive maſculo, ſive fæmina. Parochus autem tenetur ſervare formam præſcriptam ab Eccleſia, in eo ſcilicet idiomate, quo utitur Eccleſia.

Unde loquendo de fæmina, ſi proferendo formam grammaticaliter erraret, adhuc validè baptizaret, quia eſſet error accidentalis, qui non invalidat, cum non immutet eſſentiam formæ.

Si quis baptizaret ſub hac forma, in Nomine Patris, in Nomine Filii, & in Nomine Spiritus Sancti, invalide baptizaret, quia non ſervatur Unitas Eſſentiæ Divinæ.

Item ſi quis baptizaret in Nomine Sanctiſſimæ Trinitatis, invalidè baptizaret, quia in forma Baptiſmi debent exprimi Perſonæ Divinæ, ut conſtat, & habetur ex forma à Chriſto tradita iis verbis, *baptizantes eos in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.*

Si quis omitteret ly *&* inter Filium, & Spiritum Sanctum, dicendo in Nomine Patris, & Filii Spiritus Sancti, ſi adhuc intenderet, Spiritum Sanctum eſſe Perſonam diſtinctam à Filio, validè baptizaret; ſi autem intenderet Spiritum Sanctum eſſe unam, & eandem Perſonam cum Filio, non validè baptizaret.

Si

Si quis facta expreſſione Divinarum Perſonarum, adderet *in Nomine B. M. V.* ex pura devotione, non intendens, B. V. concurrere ad Baptiſmum ſimul cum Perſonis Divinis, validè baptizaret, ſecus non &c.

Ablutio, & prolatio verborum debent, quantum fieri poteſt, eſſe ſimul, quod tamen non eſt intelligendum adeo rigoroſe, ut eodem momento utraque incipiatur, & finiatur, ſed ſufficit, quod ſecundum aliquas ſui partes ſint ſimul, ſcilicet quod non finiatur ablutio, quin incæperit forma, & è contra, non prius finiatur forma, quin incæperit ablutio, & hæc

eſt

Digitized by Google

eſt praxis ſervanda à Parochis.

Baptiſmus Infantum ob periculum quod facillimè occurrere poteſt reſpectu tenerrimæ illius ætatis, non debet nimium differri; Unde illi, quibus tale onus incumbit, curare omnino debent, ut ante nonum diem infans natus in Eccleſiam ad Baptiſmum ſuſcipiendum deferatur, quod ſi neglexerint, peccant mortaliter, iiſq; in Concilio Provinciali Mediolanenſi primum impoſita eſt excomunicationis pœna ipſo facto incurrenda, niſi pro dilatione ſpecialem obtinerint facultatem ab Ordinario.

Quando Infans eſt natus ex Paren-

rentibus, quorum unus eſt fidelis, & alter infidelis, ſi exponatur ad baptiſmum à Parente fideli, debet baptizari etiam invìto altero infideli, quia cum hoc ſit in favorem Pueri, in tali Parentum diſſidio eligendum eſt quod eſt ipſi Puero magis favorabile, & utile, ut eſt ſuſceptio Baptiſmi.

Item baptizari debent filii illorum infidelium, qui aliquando Baptiſmum ſuſceperunt, & poſtea in infidelitatem lapſi ſunt, quia lapſi in infidelitatem propter CharacteremBaptiſmi indelebilem adhuc ſunt ſubditi Eccleſiæ, quæ proindè poteſt de eorum infantibus tanquam de ſubditorum filiis diſponere.

In

In Adulto baptizando ſufficit ſola intentio Baptiſmi ad valorem ejuſdem. Ad eum autem ſuſcipiendum cum fructu, nempè cum effectu gratiæ emundantis à peccato originali, & actualibus, ſi quæ ſunt, requiritur pro diſpoſitione fides in Chriſtum, & præcipua mysteria neceſſaria neceſſitate medii, nempè fides unius Dei exiſtentis, & remuneratoris bonorum, & vindicis malorum, Santiſſimæ Trinitatis, & Incarnationis; atque de his antè Baptiſmum inſtrui debet. Item requiritur ſaltem atritio ſupernaturalis de peccatis lethalibus antecedenter cõmiſſis.

Hinc

Hinc ſi Adultus accederet ad Baptiſmum ſine debito dolore peccatorum lethalium antecedenter commiſſorum, vel cum affectu aliquo lethaliter peccaminoſo, ſuſciperet quidem validè Baptiſmum, attamen peccaret ſacrilegè propter gravem irreverentiam, & injuriam, quam faceret Sacramento, impediendo effectum præcipuum abluendi animam; quem non conſequeretur niſi remoto obice per conceptum dolorem ſupernaturaliter elicitum. Neque in caſu teneretur ſubdere clavibus peccata Baptiſmum antecedentia, ſed eã ſolum, quæ in Baptiſmi ſuſceptione, & poſtmodum commiſiſſet.

Si

Si quis perpetuò fuerit amens, computandus eſt in numero Infantium, adeoque eſt baptizandus. Si verò aliquando habuit rationis uſum, & eo tempore Baptiſmum non petiit, non eſt baptizandus, quia Baptiſmus eſſet invalidus ob defectum intentionis neceſſariò requiſitæ in Adulto ad valorem Baptiſmi.

Surdus autem, & mutus ſi videns alios baptizari petat ſuo modo Baptiſmum, inſtruendus eſt in fide myſteriorum, quantum fieri poteſt, & deindè baptizandus.

Infans monſtruoſus ſi ſit certum, eum habere animam rationalem,

lem, eo quod habeat ſaltem caput humanum cum ſtomacho; baptizandus eſt abſolutè. In dubio autem eſt baptizandus ſub conditione, ſcilicet. ſi es capax, Ego te baptizo, &c. vel expectandum, ſi non ſit periculum in mora, uſque dum clarè appareat, an ſit homo.

Si monſtrum ſit natum cum geminato capite, & geminato ſtomacho, tunc oportet illa capita diſtincta baptizare, ac ſi eſſent tot diſtincti homines, quia ex tot capitibus, & ſtomachis clarè apparet, ibi totidem eſſe animas rationales, ſi autem habeat ſolum geminata capita, non autem alia membra, cum rationaliter dubitari

ri

ri poſſit, an ſit unus homo, vel plures, tunc duplex Baptiſmus eſt conferendus, unus ſcilicet abſolutè ſuper caput quod perfectius apparet, alius verò ſub conditione, ſcilicet, ſi non es Baptizatus, Ego te baptizo, &c.

Sine juſta cauſa nullus eſt rebaptizandus, juſta autem cauſa tunc adeſſe cenſetur, quando adeſt grave, vel morale, & rationabile dubium, quod quis prima vice validè baptizatus non ſit, nec ſufficit leve, vel Metaphyſicum dubium. Vnde & ſi quis non inveniatur deſcriptus in libro baptizatorum, dummodò ſit natus, & educatus inter Catholicos apud pa-

parentes, qui non ſint peſſimæ famæ, habet certitudinem moralem tantùm, quæ impedit reiterationem Baptiſmi. Immo cenſet Layman, nec eſſe rebaptizandum illum, de quo habetur Teſtimonium oculare unius Teſtis, licet fœminæ, dummodo hæc ſuſpecta non ſit, & aliud non obſtet.

Sub conditione tamen ſunt rebaptizandi qui cum materia, aut forma, aut intentione dubia baptizati ſunt. Item Infantes expoſiti, qui reperti ſunt ſine ſchedula teſtante de Baptiſmo. Et etiam Pueri baptizati ab Obſtetricibus, & Veneficis, quę aliquando repertæ vel confeſſæ ſunt, ſe ex igno-

rantia vel malitia non ritè baptizaſſe.

Attamen non licet rebaptizare illos Infantes omnes, qui ob neceſſitatem fuerunt domi baptizati à fęminis, cognatis, vel obſtetricibus, quando iſtæ ſunt bonæ famæ, & cenſentur ſufficienter inſtructæ, quia tunc de valore Baptiſmi prudenter, & rationabiliter dubitari non poteſt. Layman tamen non audet damnare conſuetudinem quorundam Parochorum, qui cum experientia didicerint, non raró fœminas deceptas fuiſſe à Diabolo in collatione Baptiſmi, rebaptizant Infantes ſub conditione ob grave periculum ani-

animæ, ratione cujus ceſſat titulus irreverentiæ Sacramento. Et Diana cum pluribus aliis cenſet, ob hoc periculum rebaptizandos eſſe ſub conditione Baptizatos ab Hæreticis, licet ſint Adulti.

Si baptizaretur Puer pro Puella, Baptiſmus eſſet validus, quia cadit ſuprà ſubjectum capax, & error eſſet accidentalis, qui non invalidat ſubſtantiam actus. Si verò reſtringeretur intentio ad baptizandum maſculum, & non fœminam, invalidum eſſet Sacramentum, quia deeſſet intentio, qua ſecluſa non confertur Sacramentum.

Miniſter baptiſmi duplex eſt:

alius ſolemnitatis, qui eſt Parochus, vel alius Sacerdos de commiſſione Parochi. Alius neceſſitatis, qui eſt quicunque ſive maſculus, ſive fœmina, habens tamen uſum rationis, & dummodò habeat intentionem faciendi quod facit Eccleſia.

In adminiſtratione Baptiſmi in caſu neceſſitatis eſt præferenda Perſona dignior inter præſentes.

Sine licentia alterius Parochi, non debet Parochus proprius baptizare ſuum ſubditum extra ſuam Parochiam, ſecluſo tamen caſu neceſſitatis, quia turbaret Juriſdictionem alterius Parochi, quod tamen non ſequeretur, au-

dien-

diendo Confeſſionem ſui Parochiani extrà propriam Parochiam, quia in hoc caſu exerceret Juriſdictionem tantùm in foro interno, quod non turbat Juriſdictionem externam. Excipe tamen Confeſſarios Regulares propter Coſtit. Clem. X.

Pater vel Mater in caſu neceſſitatis poſſunt baptizare proprium filium, quin peccent, & quin contrahant ad invicem cognationem ſpiritualem impedientem uſum matrimonii, ſi verò extrà caſum neceſſitatis baptizarent, tunc peccarent, & contraherent cognationem ſpiritualem ad invicem, ratione cujus non

poſſent ad invicem petere debitum.

Miniſter in Baptiſmo ſolemnitatis debet adhibere aquam benedictam benedictione ſpeciali juxtà Ritum Eccleſiæ, ſecus peccaret graviter.

Nomine aquæ benedictæ adhibendæ in Baptiſmo ſolemni, non venit aqua benedicta benedictione comuni, ea nempe, quæ adhibetur ad aſpergendum, ſed venit aqua benedicta benedictione ſpeciali, & ſolemni facta in Sabbato Sancto, & in vigilia Pentecoſtes, & hujuſmodi aqua appellatur Fons Baptiſmalis.

Infans privatim Domi baptizatus

zatus debet poſteà ad Eccleſiam deferri,ut adhibeantur cęremonię ab Eccleſia inſtitutæ,quibus adhibitis, ſi poſt aliquod tempus occurrat prudens dubium circa valorem Baptiſmi domi collati, eſſet ſub conditione iterandus Baptiſmus, non verò iterandæ cæremoniæ.

In Baptiſmo ſolemni ex inſtitutione Eccleſiæ eſt adhibendus Patrinus, aut Matrina, aut ambo ſimul, qui teneant Infantem ad Sacrum Fontem.

Si non à Parentibus eſſet deſignatus ad tenendum Infantem ad Sacrum Fontem, Parochus ipſe debet aliquem deſignare, qui præ-

Digitized by Google

ſter id munus, quia eſt onus Parochi curare, & providere, ut Baptiſmus ſolemnizetur cum omnibus cæremoniis ab Eccleſia ſtatutis, inter quas una eſt, ut interveniat ſuſceptor, ſeù Patrinus.

Si verò neque à Parentibus, neque à Parocho quiſpiam foret deſignatus, & aliquis ex præſentibus tangeret Infantem, dum baptizatur, an iſte contraheret cognationem Spiritualem, duplex eſt ſententia, quarum una docet, non contrahere, quia dum Tridentinum mandat determinari eum vel eos, qui tenent, dum nullus deſtinetur, nullus contrahit,

quia

quia non eſt poſita conditio ſtatuta à Concilio. Altera docet, contrahere, quia dum Concilium nihil circa hoc determinat, ſtandum eſt juri antiquorum Canonum, qui ſtatuunt, contrahere eum vel eos, qui tangunt, ut apparet ex capite ultimo de cognatione ſpirituali in ſextum Decretalium. Utraque hæc ſententia ſuam habet probabilitatem, ſed ſecunda mihi probabilior videtur.

Qui tenet Infantem ad Sacrum Fontem per Procuratorem nomine ſuo miſſum, ut conſuetudo eſt apud Principes, an ipſe contrahat cognationem ſpiritualem.

Reſpondeo affirmativè, quia qui

qui per alium facit,per ſeipſum facere videtur, tum quia Procurator miſſus, nomine mittentis agit, non ſuo, ergo non ipſe, ſed mittens, nomine cujus eo munere ille fungitur, contrahit cognationem ſpiritualem.

Qui in Baptiſmo privato tenet Infantem, dum in caſu neceſſitatis domi baptizatur,non contrahit cognationem ſpiritualem, quia cum munus, & officium Patrini ſit cęremonia ab Eccleſia inſtituta ad Baptiſmum ſolemnem, ſolemnitate deficiente, deficit quoque vera ratio Patrini.

Secus dicendum in ea neceſſitate de Baptizante; hoc enim intereſt

tereſt diſcrimen inter baptizantem, & tenentem, quod baptizans tam ſolemnitèr quam privatim ſemper contrahit cognationem ſpiritualem, quia utroque modo verè confert Sacramentum Baptiſmi, & regenerat ſpiritualiter. Tenens autem ſolum contrahit in Baptiſmo ſolemni, non in privato ob rationem jam dictam.

Quandò autem in Eccleſia ſupplentur cęremonię ſuper Puerum domi verè baptizatum, tenens in tali ſolemnitate non contrahit cognationem ſpiritualem, ut declaratum eſt à Sacra Congregatione Concilii, quia illæ cæremoniæ non ſunt Baptiſmus, nec re-

ge-

generatio ſpiritualis.

Parochus non debet admittere ad officium Patrini Religioſos, nec Hæreticos, quia iſtis ab Eccleſia vetitum eſt tale munus, quod ſi ab iis præſentaretur, validus eſſet actus, & contraherent cognationem ſpiritualem.

Deputatus à Parocho ad tenendum ad Sacrum Fontem Filium alicujus Infidelis, aut Hebræi, aut Idololatræ, non contraheret cognationem ſpiritualem cum Patre Infideli; quia cognatio ſpiritualis eſt relativa ad duas Perſonas: cum ergo Infidelis ſit incapax cognationis ſpiritualis ex parte ſui, eo quod non ſit ſubdi-

tus

tus Eccleſiæ, neque Fidelis, qui eſt capax, contraheret, quia relativa ſunt ſimul natura.

Cognatio ſpiritualis, quæ contrahitur in Baptiſmo, fundatur in regeneratione ſpirituali, & eſt vinculum Canonicum ratione cujus non poteſt contrahi matrimonium, & definitur: proximitas Perſonarum contracta per Baptiſmum, vel per Confirmationem.

Hæc cognatio ſpiritualis contrahitur inter baptizantem, & baptizatum, baptizatique Patrem, & Matrem, inter ſuſceptores, & baptizatum, ejuſque Patrem, & Matrem, non autem inter ſuſceptores ad invicem, neque inter Pa-

ro-

rochum, & ſuſceptores ad invicem.

Hinc Pater, vel Mater non debent tenere proprium Filium ad Baptiſmum ob cognationem ſpiritualem, quæ inde contrahitur, impediens uſum Matrimonii.

Cognatio ſpiritualis non admittit gradus.

Si eſſent duo, quorũ unus ablueret, & alter proferret formam, non eſſet validus Baptiſmus, quia non verificaretur forma, ad quam verificandam requiritur, ut ille idem qui profert formam, abluat.

Adultus baptizandus, antequam accedat ad Baptiſmum, debet eſſe inſtructus in Myſteriis fidei, & ſi ha-

habeat lethalia, debet habere eandem diſpoſitionem, quæ requiritur ad Sacramentum Penitentiæ, ideſt attritionem ſaltem, ut etiam dictum eſt ſupra.

Propoſitiones damnatæ ad hoc Caput reducendæ.

Ab ALEXANDRO VIII.
29. valuit aliquandò Baptiſmus ſub hac forma collatus. In Nomine Patris, &c. prætermiſſis illis: Ego te baptizo.

30. Valet Baptiſmus collatus à Miniſtro, qui omnem ritum externum, formamque baptizandi obſervat, intùs verò in corde ſuo apud ſe reſoluit: Non intendo

fa-

facere, quod facit Eccleſia.

CAPUT III.
DE SACRAMENTO CONFIRMATIONIS.

Confirmatio eſt Sacramentum novæ legis inſtitutum à Chriſto, quo viator baptizatus inungitur Chriſmate in fronte ad modum Crucis ab Epiſcopo ſub præſcripta forma verborum, ut confirmetur, & roboretur in Fide.

Hoc Sacramentum non eſt neceſſarium ad ſalutem neque neceſſitate medii, neque præcepti; cum de hoc nullum extet præceptum; Unde omittens ſuſcipere

hoc

hoc Sacramentum non peccat; niſi hoc ſequatur ex contemptu, vel etiam ſcandalo; vel urgente perſecutione fidei, in quibus caſibus teneretur ſuſcipere hoc Sacramentum.

Materia remota hujus Sacramenti eſt Chriſma confectum ex oleo olivarum, & balſamo ab Epiſcopo Conſecratum.

Materia proxima eſt unctio facta in fronte per modum Crucis, ſignificans confirmatum adſcribi militem Chriſti, & ſicut in Baptiſmo efficitur ſervus Chriſti, in Ordine Miniſter Chriſti, ita in Confirmatione efficitur Miles Chriſti ad conſtanter pugnandum

contra Hoſtes fidei.

Forma verò hujus Sacramenti ſunt verba ab Epiſcopo prolata, dum dicit (aliqui dicunt, ly *ego* eſſe de eſſentia formali, aliqui non eſſe,) *ſigno te ſigno Crucis*, *confirmo te Chriſmate ſalutis*, *In nomine Patris*, *& Filii*, *& Spiritus Sancti Amen*, ly *Amen* non eſt de eſſentia formæ; peccaret qui è contra faceret contra Ritum Eccleſiæ.

Ordinarius Miniſter hujus Sacramenti eſt ſolus Epiſcopus, qui in propria Diœceſi poteſt licitè confirmare etiam alienum ſubditum, quia quo ad hoc Sacramentum præſumitur voluntas proprii

ipſius

ipſius Epiſcopi: ad differentiam Sacramenti Ordinis, & Matrimonii, circa quæ præſumi nequit voluntas illius.

Etenim uſu receptum eſt, ut Epiſcopus in propria Diœceſi confirmet quoſcunque venientes, ſeu accedẽtes nulla inquiſitione facta; an ſit propriæ, vel alienæ Diœceceſis: extra vero propriam Diœceſim poteſt quidem validè; non tamen licitè confirmare, non ſolum non ſuos, ex Tridentino, ut declaravit Sacra Congregatio, ſed neq; ſuos ſubditos, quia Epiſcopus non poteſt exercere Pontificalia in alterius Diœceſi abſq; licentia Ordinarii illius loci ex eodem Tridentino.

Dixi, Ordinarius Miniſter &c. quia Miniſter extraordinarius poteſt eſſe quilibet Sacerdos ex delegatione Summi Pontificis, non autem Diaconus. Unde Epiſcopus non poteſt delegare ſimplicem Sacerdotem, ſicuti Pontifex poteſt, quia Epiſcopus poteſt tantum delegare circa ea, quæ ſunt juriſdictionis, non autem circa ea quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis, ut eſt Confirmatio, quæ eſt actus ordinis Epiſcopalis.

Epiſcopus dat alapam Confirmato, ut diſcat patienter ſuſtinere perſecutiones pro fide, nec non & pœnas pati pro nomine Jeſu.

Subjectum hujus Sacramenti

eſt

eſt quilibet viator baptizatus.

Circa verò ætatem, in qua conferri debet hoc Sacramentum, ſervandus eſt uſus Eccleſiæ. Nam licet in primitiva Eccleſia conferretur ſtatim poſt Baptiſmum, nunc conſuetudo Eccleſiæ eſt, ut conferatur habentibus uſum rationis, quia in tali ætate ſiunt capaces tentationum, & cognoſcendi virtutem hujus Sacramenti.

Ad ſuſcipiendum dignè hoc Sacramentum requiritur quod quis ſit in ſtatu gratiæ.

Duo ſunt effectus hujus Sacramenti. Primus eſt gratia cum jure auxiliorum ſupernaturalium ad robur pro fide conſtanter tuenda;

Secundus eſt Character indelebiliter impreſſus in anima, quo Chriſtianus inſignitur; quapropter non poteſt iterari; itaut ſi ſcienter bis ſuſciperet quis Confirmationem, peccaret peccato ſacrilegii: non incurreret tamen irregularitatem, quia Jura Canonica loquuntur tantum de reiteratione Baptiſmi, non vero Confirmationis quo ad incurrendam pœnam irregularitatis.

Ad Sacramentum Confirmationis requiritur ex inſtitutione Eccleſiæ Patrinus, & Matrina, vel ſaltem Patrinus quo ad maſculos, & Matrina quo ad fœminas; & qui tenet ad confirmationem tan-

quam

quam Patrinus vel Matrina contrahit cognationem ſpiritualem; ut dictum eſt de Baptiſmo.

Si nondum confirmatus teneret ad confirmationem, invalidè teneret, & non contraheret cognationem ſpiritualem, quia ex actu invalido nihil ſequitur.

Fœmina per Sacramentum Confirmationis & ipſa adſcribitur militiæ Chriſti, nec obſtat quod fęmina excludatur à militia Mundi; ab hac enim excluditur ex defectu virium propter imbecillitatem ſexus ad pugnam temporalem, & ob alias rationes honeſtas; at verò non excluditur à militia Chriſti, quia, ut ait Apoſtolus, in

Chriſto Jeſu non eſt maſculus, neque fęmina, tum quia tam maſculis, quam fęminis confertur ex auxiliis gratiæ robur ad pugnam ſpiritualem, & ad vincendos fidei Hoſtes, ut patet exemplis plurium Sanctarum Virginum, quæ non minus quam maſculi, triumphum reportarunt de Tyrannis.

CAPUT IV.

DE SANCTISSIMO EUCHARISTIÆ SACRAMENTO.

SAcramentum Euchariſtiæ eſt illud admirabile Sacramentum, quod Chriſtus Dominus inſtituit in ultima Cœna, quando

Paſchate cum Diſcipulis celebrato Conſecravit Corpus, & Sanguinem ſuum ſub ſpeciebus panis, & vini.

In hoc Sacramento continetur verè, & realiter Corpus, & Sanguis Chriſti una cum ejus Anima, & Divinitate, ac proinde totus Chriſtus.

Sacramentum Euchariſtiæ eſt verum, & proprium Sacramentum: quinimmò per antonomaſiam vocatur Sanctiſſimum Sacramentum; habetque omnia conſtitutiva veri Sacramenti; eſt enim ſignum ſenſibile propter ſpecies panis, & vini, eſt à Chriſto inſtitutum, ut teſtantur Evan-

geli-

geliſtæ, & Apoſtolus. Eſt conferens gratiam, juxta illud Joannis 6. *Qui manducat hunc panem, vivet in æternum.*

Differt autem à cęteris, primo in hoc, quod cętera continent tantum gratiam, ſeu vim ſanctificandi; hoc autem continet ipſum et Sanctificatorem, & Authorem gratiæ; ſecundo, quia nullum aliud Sacramentum confert gratiam per modum refectionis Spiritualis, quam hoc Sacramentum, quod eſt inſtitutum per modum cibi nutrientis vitam animæ Spiritualem.

Hoc Sacramentum conficitur per actionem converſivam ſubſtantiæ panis, & vini in Corpus, & San-

Sanguinem Chriſti ex vì verborum Conſecrationis, itaut poſt verba Conſecrationis a Sacerdote prolata nihil ſubſtantiæ panis, & vini remaneat, ſed ſola accidentia, quæ vocantur ſpecies Sacramentales. Et actio hujuſmodi converſiva appellatur tranſubſtantiatio.

Sub ſpeciebus panis formaliter, & ex vì verborum ponitur ſolum Chriſti Corpus, & ſub ſpeciebus vini ſolum Chriſti Sanguis; concomitanter autem ſub ſpeciebus panis eſt etiam Sanguis, & ſub ſpeciebus vini eſt etiam Corpus, & ſub utriſque etiam Anima, & Divinitas, & conſe-

quen-

quenter totus Chriſtus.

Hinc qui ſumit Euchariſtiam ſub utràque ſpecie, non recipit plus gratiæ per ſe, & ex opere operato, quam qui ſumit tantum ſub unica ſpecie, ut definitum eſt à Concilio Tridentino. Si enim Sacerdos Communicans ſub utràque ſpecie percipiat plus gratiæ: hoc eſt per accidens, ratione majoris diſpoſitionis, & ex opere operantis, non autem per ſe, & ex opere operato, ſecus fraudarentur Laici Comunicantes ſub una tantum ſpecie.

Nec valet paritas de refectione corporali conſiſtente in cibo, & potu corporali, quia iſti non præſtant eun-

eundem effectum, ſicuti præſtat refectio Euchariſtica.

Chriſtus in hoc Sacramento exiſtit modo indiviſibili, & inneffabili, ita quod ſit totus in toto, & totus in qualibet parte ſpecierum tam ante, quam poſt illarum diviſionem, & tamdiù manet ſub illis, donec corrumpantur.

In hoc Sacramento ſunt etiam aliæ Divinæ Perſonæ per circuminſeſſionem, ut loquuntur Theologi Scholaſtici, quatenus Divinæ Perſonæ propter identitatem, quam habent cum Divinitate, ſunt ubicumque eſt Divinitas.

CA-

CAPUT V.

DE MATERIA, ET FORMA CONSECRATIONIS.

CErtum de Fide eſt, materiam requiſitam ad Conficiendam Euchariſtiam eſſe ſolummodo panem, & vinum, ut definitum eſt in Conciliis contra turpiſſimos errores diverſorum Hæreticorum. Conſtat enim ex Evangeliis, Chriſtum Dominum in ſolis pane, & vino conſecraſſe Corpus, & Sanguinem ſuum; nullibi enim, quam de ſolo pane invenitur dixiſſe. *Hoc eſt Corpus meum*, & quam de ſolo vino, *Hic eſt Sanguis meus*. Quod inquiritur ergo

eſt,

eſt, quis, & qualis panis, quod, & quale vinum requiratur ad conficiendam Euchariſtiam.

Panis ad Euchariſtiam conficiendam requiſitus, & quidem de neceſſitate Sacramenti, non tantum præcepti, debet eſſe triticeus, ideſt ex farina triticea, & ex aqua naturali, ac elementari compactus, & calore ignis aſſatus, ſeu per modum aſſationis coctus.

Hinc excluditur à materia apta conſecrationis Corporis panis confectus ex aliis granis diverſis à tritico, ut hordeum, far &c. adeò ut ſi quis conſecraret in pane hordeaceo invalidè conſecraret, quia non eſt materia apta.

De neceſſitate Sacramenti, & quo ad validum æque poteſt eſſe azimus, & fermentatus, ut definitum eſt in Concilio Tridentino, de neceſſitate vero præcepti Eccleſiaſtici, & quo ad licitum debet eſſe azimus in Eccleſia Latina, & fermentatus in Græca, ut etiam habetur in eodem Concilio, dicente, unumquenque Sacerdotem, tam Græcum, quam Latinum juxta Eccleſiæ ſuæ conſuetudinem, & ritum ipſum Domini Corpus conficere debere, ubi ly *debere* vim præcepti indicat.

Quid autem ſi Sacerdos Græcus inter Latinos verſetur, debeat facere.

Ad hoc dico. Vel Græcus in loco Latinorum, ubi verſatur, habet propriam Eccleſiam, vel non habet, ſi habet propriam Eccleſiam, tenetur celebrare in propria Eccleſia proprio rito, ſi non habet, tunc ſic, vel inter Latinos verſatur tanquam Hoſpes, & Peregrinus, vel Domicilium contraxit, & eſt Incola. Si tamquam Hoſpes, & Peregrinus, cenſeo probabilius, teneri adhuc ſequi ritum propriæ Eccleſiæ, & conſecrare in fermentato, quia non deſinit per hoc eſſe membrum ſuæ nativæ Eccleſiæ. Si vero ſit Incola in Terra Latinorum, cum eò tunc non ſit amplius membrum

ſuæ nativæ Eccleſiæ, tenetur celebrare, & Conſecrare ritu Eccleſiæ Latinæ, cujus evadit membrum. Idem cum proportione dicendum de Sacerdote Latino verſante inter Græcos.

Vinum ad conficiendam Euchariſtiam requiſitum de neceſſitate Sacramenti debet eſſe viticeum, ideſt de uvis vitis expreſſum. Ita definitum eſt in Conciliis adverſos Hæreticos; Et quia Chriſtus in vino vitis conſecravit, ut patet ex ipſius verbis. *Non bibam amodò de hoc genimine vitis.* Tum quia vinum vitis eſt illud, quod communiter adhibetur in menſis.

Hinc acetum, & agreſte non ſunt

ſunt materia apta conſecrationis: non primum, quia eſt vinum corruptum, neque ſecundum, quia non dum habet ſubſtantiam vini. Vinum aceſcens, ſeu quod incipit aceſcere, eſt quidem materia ſufficiens Calicis, quia non dum amiſit ſubſtantiam vini, & ſolum eſt in via ad amittendum; peccat tamen Sacerdos in eo conſecrans. In caſu neceſſitatis poteſt licitè conſecrari in muſto recenter expreſſo ex uvis maturis, eſt enim verum vinum, ita Divus Thomas. Vinum congelatum juxta Suarez, eſt ſufficiens materia, & conſecratio in ea facta, teneret, cum ſit adhuc ſubſtantialiter vinum, nec

amiſit ſubſtantiam vini.

Vino Conſecrando debet de neceſſitate, non quidem Sacramenti, ſed præcepti Eccleſiaſtici infundi modicum aquæ, ita ut ſufficiant duæ, vel tres guttæ. Unde Sacerdos id ſcienter omittens, conſecrat quidem validè, ſed peccaret graviter, quia faceret contra præceptũ Eccleſiæ, præcipientis talem mixtionem ad ſignificandum Myſterium, nempe aquam, quæ ſimul cum Sanguine exivit è latere Chriſti.

Hæc autem aqua in modica quantitate miſcenda, eſſe debet naturalis, nempè elementaris ad excluſionem aquæ cujuslibet non na-

naturalis, ſeu artificialis, quæ ſi adhiberetur loco aquæ naturalis valida eſſet conſecratio, Sacerdos tamen ſcienter eam adhibens peccaret graviter, quia faceret contra uſum communē Eccleſiæ.

Si admiſcerentur in magno dolio vini aliquæ guttæ Sanguinis Conſecrati, illud vinum eſſet totum conſervandum, & ad uſus pios adhibendum. Nec inde ſequeretur, totum illud vinum evadere Conſecratum, quia vinum non conſecratur per purum contactum, ſed per formam conſecrationis, ad differentiam aquæ benedictæ, quæ remanet tota benedicta per contactum, ſi admi-

ſceatur benedicta non benedictæ.

Forma Conſecrationis Corporis conſiſtit in his verbis. *Hoc eſt enim Corpus meum.* Illa Sanguinis. *Hic eſt enim Calix Sanguinis mei*; ita quod ſi omitteretur ly *enim*, adhuc valide cõſecraretur, quia eſt particula non eſſentialis, ſed accidentalis, adjuncta, & appoſita à Divo Petro. Attamen ſi quis eam ſcienter omitteret, peccaret graviter.

Reliqua verba formæ Calicis non ſunt de eſſentia, ſed tantum de integritate ſubſtantiali ejuſdem formæ, ſicut brachium, ver: gra: non eſt de eſſentia Hominis, ſed tantum de integritate ſubſtantiali ejuſdem.

Qua-

Quare autem Chriſtus inſtituit Euchariſtiam ſub utràque ſpecie. Ratio eſt tam ad ſignificandum Sacrificium Crucis cruentum, in quo totus ejus Sanguis fuit effuſus, & à Corpore ſeparatus; Tum quia hoc Sacramentum fuit inſtitutum per modum refectionis ſpiritualis, cujus ſignificatio perfecta habetur per utramque ſpeciem, non ſic autem, ſi in unica tantum ſpecie eſſet inſtitutum.

Effectus hujus Sacramenti eſt augmentùm gratiæ per modum refectionis ſpiritualis, præſervatio à peccatis lethalibus, & etiam à venialibus,

Per totum tempus quo durant

ſpecies Sacramentales in ſtomacho augetur gratia in anima, accedente majori devotione, & fervore.

CAPUT VI.

DE SANCTISSIMA COMMUNIONE.

SUmptio Euchariſtiæ eſt omnibus Adultis neceſſaria neceſſitate præcepti Divini ad ſalutem, ut habetur ex illis Chriſti verbis. *Niſi manducaveritis Carnem Filii Hominis, non habebitis vitam in vobis.*

Hoc præceptum Divinum obligat in articulo mortis, & etiam aliquoties in vita, ut colligitur ex natura, & inſtitutione hujus Sacra-

cramenti. Eſt enim inſtitutum per modum cibi ſpiritualiter nutrientis, & roborantis, qui certe neceſſarius eſt non ſolum in articulo mortis, ſed etiam in decurſu vitæ aliquoties, pro quo tamen non fuit à Chriſto determinatum tempus, ſed fuit relictum ab Eccleſia determinandum.

Ultra præceptum Divinum extat etiam præceptum Eccleſiaſticum in Concilio Lateranenſi ſtatutum, quo obligantur omnes utriuſque ſexus Fideles, cum ad annos diſcretionis pervenerint, ut communicent ſingulis annis ſaltem in Paſchate,

Ubi notandum, hoc præceptum

Eccleſiæ non verſari circa ſubſtantiam communionis jam pręceptam jure Divino, ſed circa determinationem temporis; determinando nimirum, quod communio fiat ſaltem ſemel in anno, deſignato tempore Paſchatis ob memoriam inſtitutionis tanti Sacramenti peractæ eo tempore à Chriſto Domino.

Unde ad ſatisfaciendum præcepto Eccleſiæ non ſufficit, quod quis communicaverit ante, vel poſt tempus Paſchale ſine cauſa, ſed tenetur quis in Paſchate communicare, etiam ſi paulo ante id tempus communicaverit.

Dixi, ſine cauſa, quia cum cauſa

ſa certum eſt, poſſe anticipari, aut prorogari Communionem Paſchalem, in quo caſu communio ſive anticipata, ſive prorogata cum cauſa adhuc eſſet Paſchalis, non quidem Phyſicè, ſed Moraliter.

Si quis autem omitteret ex malitia cõmunionem in Paſchate, adhuc teneretur quamprimum poſt id tempus communicare, quia obligatio annuæ Communionis non eſt taliter alligata tempori Paſchali, ut eo tranſacto expiret, ſicut tranſacto die jejunii expirat obligatio ejuſdem; Non inquam, ſed adhuc perſevèrat: quia præceptum annuæ Communionis eſt virtualiter duplex, continens duplicem obliga-

gationem,unam communicandi in Paſchate, alteram communicandi ſaltem ſemel in anno, ne videlicet nimium differatur ſuſceptio tanti Sacramenti, ob fructus uberrimos, qui ex eo percipiuntur, & ideo omiſſa culpabiliter Communione tempore Paſchali,adhuc quis tenetur quamprimum communicare.

Et dato quod neque poſt id tempus Communicet,ita ut tranſcurrat totus Annus ſine Communione, non inde committeret duplex peccatum, ſed unum tantum, quia præceptum quamvis ſit virtualiter dupplex, realiter tamen eſt unum tantum.

Contra illud, quod ſuperius di-

dixi, quod quis tenetur in Paſchate Communicare, etiam ſi paulo ante id tempus Communicaverit, poteſt fieri hæc inſtantia. Qui audit Miſſam in die Feſto ex devotione intendens aliam audire, ut ſatisfaciat præcepto, ſi non audit, adhuc cenſetur ſatisfeciſſe obligationi præcepti, ergo etiam qui Communicat ante tempus Paſchale, ſi poſtea eo tempore non Communicat, cenſetur ſatisfeciſſe.

Sed contra Conc. ante: nego conſequentiam. Diſpar: eſt, ideo in primo caſu ſatisfacit, quia audit Sacrum in die, quo urget pręceptum, non autem in ſecundo, quia Communicat extra tempus deſignatum

ab

ab Eccleſia, quod eſt tempus Paſchale, ideoque &c.

Nomine Paſchatis pro communione facienda juxta uſum Romanæ Eccleſiæ venit tempus à Dominica Palmarum uſque ad Dominicam in Albis incluſive.

Unuſquiſque in Paſchate tenetur ex præcepto Euchariſtiam ſumere in propria Parochiali, & de manu proprii Parochi, aut ab eò delegati; adeò ut quis non ſatisfaciat communicans in aliena Parochia, etiam ſi ſit Parochia Cathedralis Eccleſiæ, niſi interveniat conſenſus Epiſcopi, aut proprii Parochi.

Ratio eſt quia Parochus Eccle-

ſiæ

ſiæ Cathedralis non habet jurisdi-ctionem ſupra Oves cæterarum Eccleſiarum, & Parochiarum ejuſdem Civitatis, aut Diœceſis. Parochiæ enim ſunt diviſæ inter ſe, & quilibet Parochus etiam Eccleſiæ Cathedralis eſt Paſtor privatus privatæ, & limitatæ juriſdictionis, ſicuti cæteri Parochi reſpectivè ad ſuas Oves.

Nec eſt confundenda juriſdictio Epiſcopi cum juriſdictione Parochi Cathedralis. Ille enim habet in totam Diœceſim, iſte verò limitatam ad ſuam Parochiam; & ſi in aliqua Diœceſi viget hæc praxis, ut Eccleſia Cathedralis admittat quoſcunque ac-

accedentes ad Communionem, id erit, quia aderit conſenſus Epiſcopi, quo ſecluſo certè non ſatisfit præcepto.

Tempus, quo incipit obligatio annuæ Communionis pro maſculis eſt annus 14. pro Fæminis 12.; melius tamen erit anticipare, ſi Parochus, & Genitores ita bene judicent, & noverint, adeſſe ſufficientem capacitatem, & cognitionem ad dignè, & reverenter communicandum.

Qui tempore Paſchatis culpabiliter omiſerit Communionem, eſt à jure interdictus ab ingreſſu Eccleſiæ, & privatus Eccleſiaſtica ſepultura, non tamen à jure ex-

co-

communicatus, ſed poteſt excommunicari ab homine, quemadmodum ſolunt Epiſcopi ad aliorum exemplum, & terrorem eos ſpecialiter excommunicare, cum poſtquam fuerunt canonicè admoniti contumaces perſevèrant.

Qui in Paſchate ad Euchariſtiam ſacrilegè accedit, non ſatisfacit præcepto Communionis; ut fuit ab INNOCENTIO XI. definitum, ſicut etiam definitum eſt ab ALEXANDRO VII., non ſatisfieri præcepto annuæ Confeſſionis per Confeſſionem ſacrilegam, ideſt voluntariè nullam, quia præceptum obligat, ut fiat fructuoſa; nempè cum fructu ſuſcipientis.

Digitized by Google

Dices: exiſtens in peccato ſatisfacit præcepto jejunii; ergo etiam exiſtens in peccato ſatisfacit præcepto Communionis. Sed contra Conc. ante; nego conſequentiam. Diſpar: eſt, quia in jejunio attenditur maceratio carnis, quæ adhuc habetur, etiam ſi qui jejunat, ſit in peccato. At in præcepto Communionis attenditur fructus ſuſcipientis, & reverentia Sacramento, quæ non habetur per ſacrilegam Communionem.

Ad dignam, & fructuoſam ſuſceptionem Euchariſtiæ hæc requiruntur. Primo intentio actualis vel virtualis Communicandi; ſecundo ſtatus gratiæ, itaut ſi quis ha-

habeat conſcientiam peccati lethalis, debeat prius confiteri, vel ſaltem dolère quantum poteſt, caſu, quo deſit copia Confeſſarii, & urgeat neceſſitas Communicandi, vel immineat periculum ſcandali, ſi non communicet 3. quod non ſit excommunicatus; per hanc enim pænam ſeparantem à fidelium Communione, quis privatur paſſiva Sacramentorum participatione 4. quod a media nocte antecedente ſit jejunus jejunio naturali. 5. quod non laboret morbo tali, quod particulam deglutire nequeat; vel ſit periculum vomitus.

Qui eſſet injuſtè, ac nulliter

excommunicatus, cum in foro conſcientiæ excommunicatus non ſit, poteſt ad Communionem accedere ſecretò, dummodo id faciat citra ſcandalum, & contemptum cenſurarum. Immò etiam publicè accedere in eo loco ubi ignoratur excommunicatio.

Qui caſu deglutìret os aliquod, juxta probabilem quorundam ſententiam poſſet Communicare, quià oſſa non habent rationem cibi, cum non tranſeant in ſubſtantiam a liti, eò quod ſicuti degluțiuntur, ita emittantur, melius tamen, & probabilius dicendum negativè.

Pollutio notturna involunta-

ria,

ria, & copula conjugalis cauſa, prolis, vel reddendi debitum facta, per ſe non impedit accedere ſequenti mane ad Communionem. Per accidens tamen poteſt impedire, ſi videlicet relinquant in mente phantaſmata impura, & in parte inferiori oblectamentum carnale tale, ut reddant ineptum ad Communionem devotè peragendam.

An ne idem dicendum de pollutione habita cum negligentia veniali, & de copula conjugali ob voluptatem facta?

Reſpondeo, iſtos debere prohiberi, ne accedant ad Communionem, ut dicit Sanctus Gregorius

relatus à Divo Thoma, multòque magis de fornicatione, & pollutione voluntaria, ſi tamen abſit ſcandalum. Veruntamen qui ſe Communicaret poſt dicta peccata per Confeſſionem jam expiata, non peccaret: Prohibitio enim hæc eſt de conſilio, non de præcepto.

Infirmus tenetur ex præcepto Divino ſumere Euchariſtiam per modum Viatici, ſi ſit in periculo mortis conſtitutus, adeò ut Medicus teneatur ſub pæna excommunicationis admonère Parentes, ſive domeſticos, ut Parochus adminiſtret.

Infirmus non poteſt in eadem in-

infirmitate pluries ſumere Viaticum, ſecus ſi infirmitas mutaverit ſtatum, & infirmus conſtituatur in novo periculo mortis. Poteſt tamen durante eàdem infirmitate iterum communicare communione ordinaria ex devotione, nec eſt neceſſe, quod infirmus Viaticum ſumpturus, ſit jejunus: ratione enim tantæ neceſſitatis noluit Eccleſia inducere hanc obligationem, quæ infirmis foret nimis oneroſa, & aliunde diſpoſitio jejunii ad Communionem non eſt de jure Divino, ſed tantum Eccleſiaſtico.

Qui non dum ſunt admiſſi ad Sacram Communionem, & inci-

dant in articulum mortis,& Parochus videat, adeſſe in iis ſufficientem diſcetionem, & capacitatem, ſunt communicandi, ne diſcedant ex hac vita perpetuo privati tanto Sacramento.

Si Sacerdos non habeat aliam Hoſtiam Cönſecratam ad communicandum infirmum exiſtentem in periculo mortis, poteſt dare partem ſuæ. Immò volunt aliqui, poſſe hoc modo ex rationabili cauſa communicare etiam ſanum, quando aliter communicare non poſſit. Nunquam tamen neque ad communicandum infirmum, neque ſanum poteſt quis extra Miſſam Conſecrare.

Si

Si infirmus haberet magnam oris ſiccitatem, ut Sacramentũ deglutire non poſſit, poteſt vino vel aqua humectare fauces, dummodò liquorem non deglutiat, ſed expuat, ſi tamen ob neceſſitatem aliquid degluriret, adhuc erit communicandus.

In aliquibus caſibus infirmi communicandi non ſunt, in iis nempè, in quibus timetur probabile periculum irriverentiæ Sacramenti, ut cum periculum timetur vomitus, aut exputionis Sacramenti, vel in quibus non poſſit deglutiri Sacramentum. Hujuſmodi caſus ſunt ſchirantia, tuſſis vehemens valdè frequens conti-

nua-

nuata, phrenéſis cum furore, & ſimilia.

In dubio autem Parochus ponat ſe in tuto, & non communicet, ne exponat ſe periculo irreverentiæ.

In tuſſi quæ raro aggreditur, & quando infirmus ad libitum poteſt reſpirare, danda eſt Communio, quia tunc ceſſat ratio periculi, & irreverentiæ. In omni tamen caſu, in quo infirmus impediatur Euchariſtiam ſumere, inducendus eſt ad ſpiritualem Communionem, ut Sacramenti fine non fruſtretur.

Morte plectendis non eſt denegande Communio, ſed danda ſi

ſint

ſint aliunde diſpoſiti; ſcilicet pęnitentes, & confeſſi: Et poteſt etiam iis dari quamvis non jejunis, quando nec anticipari poſſit Communio, nec differri ſupplicium.

Peccatoribus publicis, puta concubinariis, uſurariis, ac etiam excommunicatis deneganda eſt Communio, niſi dent ſigna pœnitentiæ publicæ, & ſatisfaciant, & ſint confeſſi, & occaſiones peccandi ejiciant, ſicut Parochis præſcribit Rituale.

Amentes à nativitate communicandi non ſunt, ſi tamen habuerunt aliqua lucida intervalla, ut eſſent compotes rationis, & eo tunc

Digitized by Google

petierint Communionem, ſi non ſit periculum irreverentiæ, tūc erit iis danda Communio.

Semifatui, ideſt qui habent debilem uſum rationis, citra irreverentiam ſunt communicandi in Paſchate, & non frequentius.

Dęmoniaci etiam citrà irreverentiam communicandi ſunt, niſi conſtet, eos torqueri à Dœmone ob aliquod crimen, tunc enim habendi ſunt pro excommunicatis.

Peccatori publico, ſivè publicè ſivè occultè petenti non eſt danda Communio. Peccatori autem occulto, ſi publicè petat eſt danda, ſi verò occultè, eſt neganda.

Prima pars patet, quia dans Sacra-

cramentum indignò, infert magnam irreverentiam Sacramento; dat enim Sanctum Canibus, tum quia nihil in neganda Euchariſtia peccatori publico detrahitur ipſi de fama, cum jam ſit notoriè infamis.

Secunda pars quo ad dandam publicè petenti, patet, tum exemplo Chriſti, qui eam dedit Judæ peccatori occulto, tum ne Proximo detrahatur de fama, & generentur ſcandala in Eccleſia. Quo ad ultimam partem militat ratio ſuperior de non dando Canibus Sancto.

Quid ſi agatur de dando Sacramento alicui coram decem adſtanti-

tibus, & illorum quinque ſciant illius crimina, quinque verò neſciant. Si Sacerdos adminiſtrat, infamat, ſe ipſum apud conſcios, ſi negat, infamat illum apud ſocios. Caſus non eſt adeò Metaphyſicus, ut practicus eſſe non poſſit.

Reſpondeo, tergiverſandum, differendum, ſuſpendendum, ſi comodè, & ſine ſcandalo fieri poteſt; ſin autem, dandum eſt. Ratio eſt, quia ſi negatur, diffamatur petens aput inſcios, ſi datur non diffamatur Sacerdos, cum poſtea poſſit monere adſtantes conſcios, ſe id feciſſe ad vitandum ſcandalum inſciorum, & cauſa conſervandæ famæ.

Pe-

Petenti Communionem, quem Sacerdos novit ex Confeſſione indignum, nequit eam denegare ſivè publicè, ſivè occultè petat ob ſigillum Confeſſionis inviolabile.

Parochus eodem die nunquam eundem bis communicet, ita Poſſevinus. Miniſter ordinarius Euchariſtiæ eſt Parochus, cui incumbit ex officio paſcere oves ſuas. Regulares autem ſunt Miniſtri ex privilegio, nam uſu receptum eſt, Regulares in ſuis Eccleſiis miniſtrare Euchariſtiam, excepto tamen die Paſchatis.

Si Parochus injuſtè negaret Communionem, poterit Sacerdos ſimplex licitè petenti miniſtrare

maximè ſi urgeat neceſſitas.

Parochus ſub lethali tenetur ratione officii ex juſtitia miniſtrare Viaticum ſuis ovibus infirmis peſte laborantibus, etiam cum periculo propriæ vitæ, cum ceſſerit juri ſuo quo ad propriam vitam tuendam, nam tenetur ut bonus Paſtor dare animam ſuam pro ovibus ſuis.

Et licet aliqui cenſeant, poſſe uti aliquo inſtrumento ad miniſtrandam Euchariſtiam, modo non ſit periculum lapſus; tutius tamen eſt, porrigere manu ſine medio aliquo inſtrumento, & ità in praxi eſt conſulendum, & agendum.

Non

Non licet Parocho non jejuno celebrare ad communicandum infirmum, alioquin ſine Viatico moriturum, quia diſpenſatio ſumendi Euchariſtiam ſine jejunio eſt ſolum conceſſa communicaturo in articulo mortis, non autem celebraturo ad alium in eo articulo communicandum.

Poteſt Parochus in loco ubi eſt ſolus, non habens qui ei miniſtret Euchariſtiam in articulo mortis in Peſte, & alia neceſſitate eam ſibi ipſi miniſtrare; ſed debet uti ſuperpelliceo, & ſtola, quia ita neceſſarium eſt de præcepto Eccleſiæ in tractante Euchariſtiam. Et poteſt quo ad hoc etiam

non jejunus celebrare.

Utrum miniſtrans Euchariſtiam in peccato lethali, peccet lethaliter. Aliqui ſentiunt negativè, quia non conficit Sacramentum miniſtrando. Tum quia ſi Laicus exiſtens in peccato lethali elevans Hoſtiam in terram lapſam, non peccat, ita neque &c. Alii verò dicunt, peccare ſacrilegè Sacerdotem, vel Diaconum miniſtrantem Euchariſtiam in peccato lethali, ob irreverentium, quam infert tanto Sacramento.

In qualibet Eccleſia Parochiali aſſervari debet Euchariſtia, ut eam commodè Parochus ad Infirmos deferre poſſit juxta indigentiam. Si

Si ob gravem negligentiam, Parochi Lampas per diem, vel noctem non ardeat ante venerabile Sacramentum, peccat mortaliter, non autem ſi per horam tantum, ratione parvitatis materiæ.

Triplici modo Communio fieri poteſt. Sacramentaliter tantum, ſpiritualiter tantum, ſpiritualiter ſimul, & Sacramentaliter.

Primo modo fit, cum quis actu ſuſcipit Sacramentum tantum, ideſt ſine fructu; ſecundo modo, cum quis ſuſcipit deſiderio tantum; 3. modo cum quis ſuſcipit, deſiderio, & actu, nempè Sacramentum, & fructum Sacramenti.

Propoſitiones damnatæ ad hoc Caput reducendæ.

Ab INNOCENTIO XI. 55. Præcepto Communionis annuæ ſatisfit per ſacrilegam Domini manducationem.

56. Frequens Confeſſio. & Communio etiam in his, qui gentilitèr vivunt, eſt nota prædeſtinationis.

Ab ALEXANDRO VIII. 24. ſacrilegi ſunt judicandi, qui jus ad Communionem percipiendam prætendunt, antequam condignam de delictis ſuis pænitentiam egerint.

25. Similitèr arcendi ſunt à Sa-

Sacra Communione, quibus nondùm ineſt amor Dei puriſſimus, & omnis mixtionis expers.

CAPUT VII.

DE SACRIFICIO MISSÆ.

SAcrificium in communi propriè tale eſt oblatio Deo facta per actionem Sacram aliquo modo deſtructivam, ſeu immutativam Victimæ, quæ ſacrificatur in recognitionem ſupremi Dominii Dei in vitam, & mortem.

In Miſſa offertur verum, & excellentiſſimum Sacrificium, quia in ea Chriſtus immolatur Æterno Patri per actionem con-

ſecrativam Corporis, & Sanguinis ipſius, ſub ſpeciebus panis, & vini; quatenus, quantum eſt ex vì verborum Conſecrationis, ſeparatur Corpus à Sanguine, ſeu ponitur Corpus à Sanguine ſeparatum, atque ita Chriſtus, qui eſt Victima, quodamodò miſticè, & Sacramentaliter mactatur in hoc Sacrificio.

Partes Sacrificii Miſſæ ſunt tres; nempè Oblatio, Conſecratio, & Conſumptio. Oblatio eſt pars tantum accidentalis, ita ut ea deficiente non deficeret eſſentia, nec ſubſtantia Sacrificii: peccaret tam graviter Sacerdos eam ſcienter omittens, quia faceret contra inſti-

ſtitutionem Eccleſiæ in re gravi.

Eſſentia adæquata Sacrificii conſiſtit in Conſecratione ſub utràq; ſpecie, itaut ſi quis conſecraret ſub una tantum ſpecie puta ſub ſpecie ſolum panis, habetur Sacrificium inadæquatè tantum, ac proinde, ut habeatur eſſentia adæquata Sacrificii, neceſſe eſt, quod Conſecratio fiat ſub utriſque ſpeciebus.

Conſumptio non intrat eſſentiam Sacrificii conſtitutivè tanquam ſcilicet pars ipſius conſtitutiva eſſentialis; ſed ſolum ſpectat ad integritatem, & perfectionem ejuſdem ſubſtantialem; quæ proinde fieri neceſſario debet, itaut ſi Sacèrdos poſt Conſecrationem

moreretur, deberet alius Sacerdos etiam ſi non jejunus ſubſtitui, & perficere Sacrificium, eo quod conſumatio Sacrificii ſit de Jure Divino indiſpenſabili omninò per authoritatem humanam Eccleſiæ?

Sacrificium Euchariſticum ratione ſuæ excellentiæ eſt propitiatorium, impetratorium, & ſatisfactorium. Propitiatorium pro peccatis. Impetratorium pro Beneficiis tam ſpiritualibus, quam temporalibus obtinendis. Satisfactorium pro pæna peccatis debita.

Principalis offerens Sacrificium Miſſę eſt Chriſtus Dominus, qui teſte meo Paulo Apoſt. ſempiternum habet Sacerdotium, quiq;, ut inquit Pſal-

Pſalmiſta, Sacerdos eſt in æternum. Deindè Sacerdos ipſe celebrans. Tertiò illi, qui dederunt eleemoſynam pro Sacrificio, ac deniquè adſtantes omnes Sacrificio.

Soli Deo eſt offerendum Miſſæ Sacrificium. Eſt enim actus Latriæ debitus uni, & ſoli Deo Creatori, & Gubernatori rerum omnium. Et quamvis celebrentur Miſſæ de Sanctis non ideò tamen iis offertur Sacrificium, ſed imploramus eorum Patrocinium, ut dignentur ipſi pro nobis intercedere in Cœlis, quorum memoriam agimus in Terris, & etiam gratias agendo Deo, qui ipſos coronavit immarciſcibili gloria.

Sa-

Sacrificium Miſſæ applicari poteſt pro omnibus qui ſunt capaces fructus Sacrificii, ſivè vivis ſivè mortuis.

Hinc primo Sacerdos applicare nequit Miſſæ Sacrificium pro excommunicatis publicè, & nominatim denunciatis, quia non ſunt capaces, cum priventur participatione activa, & paſſiva Sacramentorum, & Communione Eccleſiæ, & Fidelium.

Hinc ſecundò neque pro non baptizatis ac infidelibus applicare poteſt directè, quia cum Baptiſmus ſit janua Sacramentorum ante ipſum quis eſt incapax fructus Sacramentalis ex opere operato,

ſic-

ſicque etiam fructus Sacrificii.

Dixi directè, quia indirectè ſaltem pro iis offerre poteſt Sacrificium, cum ſcilicet directè offert pro dilatatione fidei, & Eccleſiæ, ſub qua directa oblatione veniunt indirectè infideles, quatenus exoratur Deus, ut eos illuminet, ut venire poſſint ad agnitionem Fidei.

Hinc tertio neque pro damnatis, & animabus exiſtentibus in Limbo, quia incapaces ſunt fructus Sacrificii ratione ſtatus in quo ſunt.

Nec valet dicere, quod Eccleſia in Miſſa de requie orat Deum, ut liberet animas fidelium defun-

ctorum

ctorum de pœnis inferni, & de ore Leonis,ne abſorbeat eas tartarus, non valet, ut inquam,quia docet Homobonus, nomine Tartari, & inferi intelligitut Purgatorium, vel ut docent alii, Eccleſia in dicta Oratione refert intentionem ſuam ad animas exiſtentes ante Tribùnal Dei, & orat Deum, ut liberet &c., & ne abſorbeat &c. retrotrahendo intentionem ſuam ad præterita, veluti ac ſi eſſent præſentia, ut cum in die Nativitatis Dominicæ ſibi repreſentat Jeſum Infantem tunc natum, in die Paraſceve morientem, in die Paſchatis reſurgentem, in die Aſcenſionis aſcendentem, unico verbo

Ec-

Eccleſia repreſentat præterita tanquam præſentia.

Nec denique pro Beatis offerri poteſt Sacrificium, ut iis proſit ad augmentum gloriæ, quia eorum gloria immortalis eſt. Poteſt tamen offerri Deo, gratias agendo ei pro Beatitudine ipſis collata, tum etiam in honorem, & gloriam ipſorum Beatorum, ut patet ex offertorio, quod quotidiè fit in Miſſa.

Debet à Sacerdote applicatio Sacrificii eſſe facta ante Conſecrationem; non eſt tamen neceſsè quod fiat immediatè ante celebrationem, ſed ſufficit quod fuerit facta, & non retractata.

Digitized by Google

Applicatio Sacrificii ut ſit valida, debet eſſe de præterito, aut de præſenti, non autem de futuro v. g. applico Sacrificium Miſſæ juxtà intentionem illius, qui dedit eleemoſynam. ſeu illius qui de præſenti dat mihi, non autem pro eo qui dabit mihi eleemoſynam, quia fructus Sacrificii nequit remanere ſuſpenſus, & quaſi pendulus.

Quamvis applicatio Sacrificii à Sacerdote Regulari facienda ſit juxtà mentem Superioris, ſi tamen applicaret pro alio contra mentem Superioris, validè applicaret, quia applicatio eſt actus poteſtatis Sacerdotalis, peccaret tamen, quia faceret contrà obedien-

dientiam debitam ſuo ſuperiori.

Valor Sacrificii Miſſæ ex parte rei oblatæ, Corporis ſcilicet, & ſanguinis Chriſti propter unionem, ad Verbum, & ex parte principalis offerentis, qui eſt Chriſtus, eſt infinitus. Exparte autem effectus, & aliorum offerentium eſt finitus; Ità enim præſumitur eſſe voluntas Chriſti, ut ad certum, finitum, & limitatum effectum producendum ſit inſtitutum, & ità etiam acceptatur à Deo, in ordine ſcilicet ad effectum finitum, & limitatum; ſecus unum Sacrificium Miſſæ ſufficeret pro omnibus, & pro toto Mundo.

Vel dic valorem Sacrificii eſſe in-

infinitum quoad ſufficientiam, & in actu primo, attenta dignitate infinita rei oblatæ, & principalis offerentis: finitum verò quoad efficaciam, & in actu ſecundò, cum non operetur, niſi juxta diſpoſitionem ſubjecti, pro quo offertur, & applicatur, quæ finita eſt, ſicut ſubjectum ipſum eſt finitum, undè cum debeat ipſi proportionari, propterea valor Sacrificii non eſt niſi finitus in actu ſecundò, & non niſi modo finito operatur.

Valor ſeù fructus Sacrificii Miſſæ triplex eſt. Generaliſſimus, ſpecialisſimus, & ſpecialis. Primus eſt ille, qui debetur toti Eccleſiæ,

cleſiæ. Secundus qui eſt debitus celebranti. Tertius qui, & dicitur medius eſt qui applicatur illi, pro quo offertur.

Sacerdos non poteſt diſponere de valore ac fructu toti Eccleſiæ debito, neque de illo, qui ipſius eſt proprius. Poteſt ergò diſponere ſolùm de fructu mediò juxtà ipſius applicationem.

Percipitur valor ſeù fructus Sacrificii duppliciter. Primò ex opere operato nempè ex re oblata, ſecundùm eàm taxam fructus, quam determinavit Chriſtus; ſecundò ex opere operantis, videlicet ex fervore, & precibus peculiaribus ipſius Sacerdotis offerentis.

Valor Sacrificii oblati à Sacerdote indigno exiſtente ſcilicèt in paccato lethali, quantum ad valorem ex opere operato, eſt æqualis, quia iſte valor dependet à Chriſto, non à diſpoſitione Sacerdotis. Quantum autem ad illum ex opere operantis inæqualis, quia iſte dependet à diſpoſitione Sacerdotis, quæ eſt inæqualis, cum alius ſit alio ſanctior, alius probus, & alius improbus.

Sacerdos celebraturus exiſtens in peccato lethali, debet prius confiteri, ſi adeſt copia Confeſſarii, qua deficiente debet elicere actum contritionis, ſuppoſito, quod habeat neceſſitatem celebrandi, itaut tamen

men teneatur quamprimum confiteri, ideſt data prima comoditate, antequam tamen de novo celebret.

Sacerdos celebrans in peccato lethali unicum tantum committit peccatum, quamvis conſecret, ſibi miniſtret, & ſumat, ſive recipiat Sacramentum; quia omnes, iſtæ actiones quamvis ſecundum ſe ſumptæ ſint plures Phyſicè, tamen moraliter cenſentur unica tantum, quia ordinantur ad unum finem, nempè ad unitatem Sacrificii.

Si Sacerdos deferat ad Altare duas hoſtias, putans eſſe unam tantum, erunt ne ambæ Conſecratæ?

Digitized by Google

Reſpondeo: ſi Sacerdos habuit intentionem Conſecrandi totam materiam ſibi præſentem, ambæ erunt Conſecratæ. Si verò illam tantum hoſtiam, quam videt, illa tantum erit Conſecrata, & non alia, ſi autem nullam determinavit, nulla erit Conſecrata.

Ubi noto, hoſtiam, de qua Sacerdos dubitaret, an fuerit Conſecrata, poſt ſumptionem Corporis, & Sanguinis debere & illam conſumere.

Euchariſtia ut Sacrificium differt à ſe ipſa, ut eſt Sacramentum, potiſſimum per hoc quod ratione Sacrificii habet pro fine recognitionem ſupremi Dominii

Dei,

Digitized by Google

Dei, in ratione autem Sacramenti ſanctificationem noſtram. Tum etiam diſcriminatur per hoc, quod ut Sacramentum conſervatur, non ut Sacrificium, quia ut Sacrificium conſumitur, & debet conſumi; ut Sacramentum autem conſervatur Populo diſtribuendum; ſeù ad Populum Communicandum.

Sacerdos tenetur ſub lethali aliquoties celebrare ſaltem ter, vel quater in anno. Et ſi urgeat neceſſitas communicandi infirmum per Viaticum, ſi ſit Parochus tenetur ſub lethali ex juſtitia, & ex charitate, ſi verò ſit alius à Parocho tenetur ſub lethali ſal-

tem ex charitate celebrare.

Sacerdos perventus ad Offertorium, ſeù ad oblationem, poteſt relinquere ſacrificium, & recedere ab Altari ex aliqua rationabili cauſa. Et peracta Conſecratione, ſi occurrat neceſſitas audiendi confeſſionem moribundi, vel baptizandi infantem periclitantem, & non ſit alius qui ſuppleat, poteſt relinquere ſacrificium, deputando Virum probum ad cuſtodiam Sacramenti, vel reponendo in Tabernaculo, & poſtea redire debet ad Altare ad perficiendum ſacrificium.

Parochus tenetur quotidiè celebrare pro Populo, ſi redditus ſint

pin-

pingues; ſi verò ſint tenues, ſaltem in diebus feſtis.

. Ordinati Concelebrantes cum Epiſcopo poſſunt pro libito applicare Sacrificium, quia ſinguli ſecundum ſe ſunt cauſa Sacrificii, & ſe habent veluti ac ſi quilibet ſolus celebraret. Ubi adverte, ſingulos Concelebrantes concurrere tanquam cauſas totales efficientes ad idem numero Sacrificium.

· In die Commemorationis omnium Fidelium defunctorum volunt aliqui applicandum eſſe Sacrificium Miſſæ juxtà intentionem Univerſalis Eccleſiæ. Alii verò ſentiunt, poſſe applicari pro libito Sacerdotis.

Non licet accipere ſtipendium pro Celebratione Miſſæ tanquam pretium, quia hoc eſſet ſimonia. Bene autem licitum eſt, illud accipere pro ſubſtentatione Sacerdotis; ut jam ſatis alibi dictum eſt.

Sacerdos tenetur ex juſtitia celebrare tot Miſſas, quot ad rationem ſtipendii traditi præſcriptæ fuerunt. Undè non poteſt Sacerdos unica Miſſa ſatisfacere pro pluribus ſtipendiis parvis ad rationem congrui, & integri ſtipendii computati, etiam ſi pauperta-te coactus, modica illa ſtipendia acceptaverit, ſed debet tot Miſſas celebrare, quot promiſit, quia Pontificia Decreta abſolutè loquuntur,

&

& ubi lex non diſtinguit, neque nos diſtinguere debemus.

Neque poteſt ſibi retenta parte eleemoſynæ alteri tradere minorem; ut habetur in Bulla de Celebratione Miſſarum.

Utrum autem Sacerdos, qui accipit eleemoſynam pinguiorem conſueta pro Miſſa, poſſit alteri Sacerdoti committere celebrationem Miſſę, dando ei eleemoſynam conſuetam reliquo ſibi retento.

Diſtinguendum eſt, vel ille, qui eleemoſynam pinguiorem dedit, eam dedit intuitu Sacrificii, ob ejus reverentiam, vel intuitu perſonæ, ob ejus benevolentiam, ſi primum tenetur dare totam elee-

mo-

moſynam acceptam nihilo ſibi retento; ſi verò ſecundum, poteſt ſibi retinere, quod excedit conſuetum ſtipendium.

Cappellanus poteſt committere alteri Celebrationem Miſſæ ſibi retenta parte ſtipendii excedentis ſolitam eleemoſynam, dummodò tamen ſtipendium ſit affixum Cappellaniæ.

Utrum Cappellanus obligatus ad quotidiè celebrandum, poſſit aliquando omittere Celebrationem.

Reſpondetur, ſi inſtitutio Miſſæ ſit directà ad Sacerdotem, & reſpiciat erectionem ipſius Cappellani, ut cum inſtitutio eſt expreſ-

ſa

ſa hujuſmodi verbis. Erigatur Cappellanus qui quotidiè celebret in tali Eccleſia, vel in tali Cappella, tunc quandoque honeſtatis cauſa, poteſt ſine læſione juſtitiæ omittere Celebrationem Miſſæ; ſi verò inſtitutio ſit directa ad locum ver. gr. celebretur quotidiè Miſſa in tali Eccleſia, vel Cappella, tunc cum id præſtare poſſit per alium, tenetur ut voluntatem Teſtatoris adimpleat.

Utrum autem ſi Cappellanus ægrotaret per octo vel decem dies, teneatur eodem modo ſatisfacere per alium.

Reſpondetur, non teneri. Quia ſi-

ſicuti famulo ægrotanti per octo vel decem dies currit ſtipendium, & Dominus tenetur de jure alimenta ei ſubminiſtrare, quin famulus teneatur alium ſubrogare, qui loco ſui famulatum præſtet;ità Cappellano ęgrotanti per octo vel decem dies currunt fructus Cappellaniæ, quin teneatur per alium ſatisfacere. Si autem ad longius tempus ægrotaret, tunc utique teneretur.

Cappellanus obligatus ad celebrandum ad tale Altare, ſi ſæpè extrà illud celebraret,peccaret graviter, quia fraudaret in re gravi mentem Teſtatoris, privando illud Altare cultu intentò à Teſtatore;

tore;

tore; ſi verò ter vel quater ſolum in toto anno omitteret ibi celebrationem, non peccaret graviter ratione parvitatis materiæ.

Item peccaret graviter, qui accepta eleemoſyna pro celebratione Miſſæ ad Altare Privilegiatum, ibi non celebraret, quia fraudaret in re gravi tradentem eleemoſynam, & privando Sacrificium privilegio Indulgentiarum contra illius mentem.

Si quis accepta eleemoſyna pro aliqua Miſſa votiva, vel de Requiē, adhuc ſatisfeceret per aliam Miſſam, quia omnes ſunt ejuſdem valoris; peccaret tamen venialiter, quia non ſtaret promiſſioni in re levi. Si

Si quis promiſit Celebrationem Miſſæ non accepto ſtipendio, queritur, an teneatur. Reſpondeo ſi proſit animo ſe obligandi, tenetur, ſecus non.

Sacerdos qui ad longus tempus, quam par eſt v. g., ultrà bimeſtre differt Miſſarum Celebrationem peccat mortaliter, quia defraudat mentem tradentis eleemoſynam, niſi ille, qui tradit eleemoſynam, det commodum Sacerdotis ut celebret quando ipſi placuerit.

Si Sacerdos ſcienter omitteret in Miſſa Epiſtolam, non videtur peccare graviter, quia Epiſtola videtur ſpectare ad rem levem. Peccaret autem graviter ſi ſcien-

ter

Digitized by Google

ter omitteret Evangelium, aut ſymbolum, quando hoc eſt dicendum juxtà Ritum, quia eſt omiſſio in re gravi.

Propoſitiones damnatæ ad hoc Caput reducendæ.

Ab ALEXANDRO VII. 8. Duplicatum ſtipendium poteſt Sacerdos pro eadem Miſſa licitè accipere, applicando petenti partem etiam ſpecialiſſimi fructus ipſimet celebranti correſpondentem, hocquè poſt Decretum URBANI VIII.

9. Poſt Decretum URBANI poteſt Sacerdos, cui Miſſæ celebrandæ traduntur, per alium ſatisfa-

tisfacere collato illi minori ſtipendio, alia parte ſtipendii ſibi retenta.

10. Non eſt contrà juſtitiam pro pluribus Sacrificiis ſtipendium accipere, & Sacrificium unum offerre, neque etiam contra fidelitatem, etiamſi promittam promiſſione etiam juramento firmata danti ſtipendium, quod pro nullo alio offeram.

43. Annuum legatum pro Anima relictum non durat plus, quam per decem Annos.

Ab ALEXANDRO VII. 39. Illa particula quam primum intelligitur, cum Sacerdos ſuo tempore confitebitur.

CA-

CAPUT VIII.
DE SACRAMENTO PÆNITENTIÆ.

SAcramentum Pœnitentiæ eſt Sacramentum Novæ Legis à Chriſto Domino inſtitutum ad delenda peccata poſt Baptiſmum commiſſa, & dicitur ſecunda Tabula poſt naufragium, ſicut Baptiſmus prima Tabula.

Hoc Sacramentum in re ſuſceptum, vel ſaltem in voto, eſt neceſſarium neceſſitate medii ad ſalutem omnibus mortaliter lapſis poſt Baptiſmum.

Dixi, vel ſaltem in voto, quia in caſu quo Peccator proximè mo-

riturus, non habens copiam Con-
feſſarii, eliciat actum perfectę Con-
tritionis, & moreretur, ſalvare-
tur ex vì voti Sacramenti Pœni-
tentiæ incluſi in actu perfectę Con-
titionis.

Materia remota Sacramenti Pœnitentiæ ſunt peccata. Et hæc eſt dupplex. Alia neceſſaria, alia ſufficiens.

Materia neceſſaria Sacramenti Pœnitentiæ ſunt peccata lethalia; Materia verò ſufficiens ſunt peccata venialia, & etiam lethalia aliàs ritè confeſſa, ſi quæ iterum velit quis confiteri.

Peccatum dubium non poteſt eſſe integra materia Confeſſionis, ni-

niſi addatur materia certa, nempè aliquod veniale certum, aut mortale, aliàs confeſſum.

Hinc peccatum veniale dubium non eſt materia ſufficiens Confeſſionis. E contra verò peccatum mortale dubium erit materia ſufficiens, quia mortale dubium eſt ſaltem veniale certum.

Materia proxima Sacramenti Pœnitentiæ ſunt actus ipſius Pænitentis, nempè Contritio, Confeſſio, & ſatisfactio.

Contritio eſt dolor de peccatis prout ſunt offenſa Dei cum propoſito non peccandi in poſterum.

Contritio eſt dupplex. Alia perfecta, & eſt dolor de peccatis, ut

ut ſunt offenſa Dei ſuper omnia dilecti. Et hæc, ut inquit Tridentinum, reconciliat hominem cum Deo, priuſquam Sacramentum actu ſuſcipiatur, licet tamen non ſine voto ipſius.

Contritio verò imperfecta, quę dicitur attritio, eſt dolor de peccatis, prout ſunt offenſa Dei ob timorem Gehennæ, vel ob turpitudinem eorundem.

Hæc ſufficit in Sacramento Pœnitentiæ ad conſequendam gratiam remiſſivam peccatorum.

Ut autem attritio ſit ſufficiens in Sacramento, requiritur primo, quod ſit in re ſupernaturalis, nempè quod procedat ex motivo ſuper.

pernaturali. Unde ſi quis doleret de peccatis ob pænas temporales, ut à Deo ſupernaturali Vindice infligendas, erit ſufficiens in Sacramento ad illorum veniam impetrandam.

Dixi, in re ſupernaturalis, quia ſi in re eſſet naturalis, quatenus putata ſupernaturalis, excuſaret quidem à peccato ſacrilegii, non tamen eſſet ſufficiens ad Sacramentum, nec per conſequens ad gratiam, ob rationem, quam infra ſubijciam.

Inſuper requiritur, quod præcedat abſolutionem, quia materia debet præcedere formam.

Tertio requiritur quod ſit do-

lor ſpiritualis, quia cum dolor de peccatis neceſſarius in hoc Sacramento, ne dum requiratur ut pars conſtituens, ſed etiam ut diſpoſitio ad gratiam, ſicut gratia & eſt ſupernaturalis, & eſt ſpiritualis, ita etiam dolor de peccatis. Nam diſpoſitio debet eſſe in eodem genere, & ordine, in quo eſt forma.

Hinc dolor pure ſenſibilis partis inferioris, ut ſunt lacrymæ, & gemitus, non requiritur neceſſario, nec ſufficit sè ſolo ad Sacramentum Pœnitentiæ, ſed oportet, quod ſit ſpiritualis, & ex parte ſuperiori, licet cum ſpirituali ſoleat etiam comitari ſenſibilis.

Quar-

Quarto requiritur quod ſit de omnibus, & ſingulis peccatis mortalibus, quorum poſt diligens conſcientiæ examen memoriam quis habet, ſeu quorum recordatur; quia non poteſt remitti unum, quin remittatur & alterum, ratione incompoſſibilitatis gratiæ cum quocunque lethali.

E contra verò non eſt neceſſe, quod dolor de venialibus ſit de omnibus, ſed ſufficit de aliquibus, quia poſſunt remitti aliqua venialia, quin remittantur omnia, ratione compoſſibilitatis gratiæ cum venialibus; Et hoc quantum ad ipſum Sa-

cramentum Pœnitentiæ ſuſcipiendum.

In ordine verò ad lucrandam Indulgentiam plenariam requiritur dolor de omnibus tam lethalibus, quam venialibus, quia Indulgentia plenaria eſt relaxatio totius pœnæ debitæ peccatis etiam venialibus. Pœna autem non relaxatur, niſi prius relaxata culpa: Culpa autem non relaxatur niſi retractata, ac deteſtata per dolorem. Ergo &c.

Quinto requiritur, quod attritio talis ſit, ut voluntatem peccandi excludat; nempè requiritur, quod ſit dolor de peccatis cum propoſito in poſterum non peccandi; & hoc

hoc propoſitum, per ſe loquendo, debet eſſe formale, & explicitum: per accidens tamen, & in aliquo caſu ſufficere poteſt virtuale, & implicitum, contentum in ipſo dolore, ſeu deteſtatione peccati, nam dolendo quis de peccatis habet, implicitum propoſitum de non amplius peccando.

Sexto requiritur, quod ſit cum ſpe veniæ, ut colligitur ex iis Chriſti verbis in Evangelio. *Confide fili, remittuntur tibi peccata tua.*

Dices: Attritio concepta ex metu gehennæ eſt mala, ergo nequit haberi in Sacramento; probo ante; non excludit affectum peccati; ergo

go eſt mala: probo antecedens, qui dolet de peccatis ob metum gehennæ, ita dolet, ut non dolèret, ſi non eſſet gehenna, ſed qui ita dolet, ut &c. non excludit affectum peccati erga &c. Probo major. Qui proijcit merces in Mare ob metum naufragii, ita proijcit, ut non proijceret, ſi non immineret naufragium, ergo à pari &c. Sed contra ad hoc ultimum concedo ante: nego conſequentiam. Diſparitas eſt, ideo primum, quia reſpectu proijcentis merces in Mare nullum aliud datur motivum, quam vitatio naufragii. At in caſu noſtro præter gehennam datur aliud motivum ad dolendum de

pec-

peccato, & ad ipſum fugiendum, nempè ipſa peccati inhoneſtas, ac turpitudo; & ideo non ſequitur quod dolens de peccatis ob metum gehennæ, ita doleat, ut non doleret ſi non eſſet gehenna, nam etiam ſi non daretur gehenna, adhuc peccatum eſſet indecens, & Dei offenſa.

Dices inſuper. Pœnitens accedens ad Sacramentum Pœnitentiæ cum ſola attritione concepta ex hoc metu gehennæ, non accedit diſpoſitus, ergo ſola attritio non ſufficit in Sacramento. Probo ante. Ut Pænitens accedat diſpoſitus, requiritur in eo dilectio Dei, ergo accedens cum ſo-

ſola attritione non accedit diſpoſitus. Probo ante. Ex Tridentino dicente, peccatores diſponi ad juſtificationem, dum Deum tamquam omnis juſtitiæ fontem diligere incipiunt, ergo ut habeatur ſufficiens diſpoſitio requiritur dilectio Dei.

Sed contra nego ante. Ad prob. nego ante. Ad cujus prob. dico, mentem Tridentini non eſſe de dilectione Dei formali, concepta ex motivo charitatis, quia hæc eſt juſtificativa etiam extra Sacramentum, ſed de dilectione, ſeu amore Dei incoato incluſo tum in ipſa voluntate, quam peccator habet, ſe reconciliando cum Deo of-

offenſo, quæ voluntas reconciliationis cum Deo eſt aliqualis dilectio illius: tum in propoſito non ampliuspeccandi, & ſervandi Dei præcepta, quod pariter eſt aliqualis, & incoata dilectio Dei; tum etiam in ipſo odio peccati quamvis concepto ex metu pænarum, quia qui odit malum alicujus, aliqualiter illum amat, amore veluti negativo, nolendo ſcilicet illi malum. Tum denique in ipſa ſpe veniæ. Stat igitur, quod quis ſit bene diſpoſitus ad Sacramentum cum ſola attritione ſine actu dilectionis Dei procedente ex motivo charitatis.

Si quis vellet eadem peccata alias

aliàs rite confeſſa, & abſoluta denuo ſubdere clavibus, deberet iterum novum dolorem concipere, tanquam novam materiam novi Sacramenti, & novam diſpoſitionem ad novam gratiam. Qui confitetur peccata alias confeſſa, & remiſſa, confiteatur, ut comiſſa, non autem ut remiſſa.

Sacramentum Pœnitentiæ non poteſt eſſe validum, & informe: quia diſpoſitio in hoc Sacramento ad gratiam, eſt etiam pars conſtitutiva ipſius Sacramenti, & ideo &c.

Reliqua verò Sacramenta poſſunt eſſe valida, & informia: quia in reliquis diſpoſitio non eſt pars,

ſed

ſed habentur omnia conſtitutiva eſſentialia ſine diſpoſitione; ſic Adultus ſuſcipiens Sacramentum Baptiſmi ſine diſpoſitione, nempè ſine dolore de peccatis mortalibus comiſſis, ſuſcipit Sacramentum Baptiſmi validum, & informe. & ſic de aliis Sacramentis, excepto Sacramento Pœnitentiæ, ubi diſtinguitur dolor pars à dolore diſpoſitione. Unico verbo, ubi diſpoſitio eſt etiam pars eſſentialis Sacramenti, non datur Sacramentum validum, & informe, datur autem ubi non &c.

Propoſitiones damnatæ ad hoc Caput reducendæ.

Ab INNOCENTIO XI. 51. Probabile eſt ſufficere attritionem naturalem modo honeſtam.

Ab ALEXANDRO VIII. 16. Timor gehennæ non eſt ſupernaturalis.

Ab Eodem 17. Attritio, quæ gehennæ, & pænarum metu concipitur, ſine dilectione benevolentiæ Dei propter ſe, non eſt bonus motus, ac ſupernaturalis.

CA-

CAPUT IX.

DE CONFESSIONE SACRAMENTALI.

Confeſſio Sacramentalis eſt legitima accuſatio peccatorum propriorum coram Sacerdote, tamquam Vicario Chriſti ad obtinendam ipſorum remiſſionem virtute clavium, & Sacramentalis abſolutionis.

Conditiones eſſentialiter requiſitæ ad Confeſſionem Sacramentalem ſunt: Integritas quo ad lethalia, ita ut omnià, & ſingula explicentur, tam quo ad ſpeciem, quam quo ad numerum, nam ſi unum vel aliud malitiosè

taceatur, Confeſſio eſt invalida, & ſacrilega, & eſt repetenda. Deinde Veritas, itaut dicantur certa pro certis, & dubia pro dubiis. Item dolor de peccatis cum propoſito de non amplius peccando, juxta dicta ſuperius. Ac denique propoſitum ſatisfaciendi, ſeu exequendi Pœnitentiam à Confeſſario impoſitam, quæ debet eſſe acceptata à Pœnitente, ſecus Confeſſio eſſet irrita defectu diſpoſitionis, nam ut acceptata eſt pars eſſentialis, ut verò actu exercita, eſt tantum pars integralis, ut dicetur infra.

Quo ad integritatem Confeſſionis ſciendum, dupplicem dari,

aliam

aliam materialem, aliam formalem. Integritas materialis eſt, quando ita explicantur peccata, ut quo ad ſpeciem, & numerum nullum omnino omittatur. Integritas verò formalis eſt, quando omittitur aliquod peccatum, vel ex oblivione, vel ex juſta, & rationabili cauſa.

Per ſe loquendo Confeſſio debet eſſe integra ne dum formaliter, ſed etiam materialiter, itaut omnia peccata explicentur & quo ad ſpeciem, & quo ad numerum, & quo ad circumſtantias.

Per accidens autem, & in aliquibus caſibus ſufficit quo ſit integra materialiter. Ut in caſu

K 2 obli.

oblivionis alicujus peccati, vel in caſu quo Infirmus periclitetur mori, antequam ſit integrè confeſſus; aut ſi ita defatigatur in peccatorum ſuorum explicatione, ut vires deficiant, vel in caſu, quo immineat incendium, vel naufragium, aut conflictus cum Hoſte, vel denique ſi ex diuturna aſſiſtentia immineat Confeſſario periculum vitæ, ut tempore morbi contagioſi. In his, ac ſimilibus caſibus excuſatur quis ab integritate materiali Confèſſionis, & Confeſſio eſſet formaliter integra.

Formaliter, inquam, integra, quatenus informata dolore extenſi-

ſivo ad omnia peccata etiam oblita, aut ex juſta cauſa prætermiſſa in Confeſſione.

Verumtamen occurrente materia, aut ceſſante motivo reticentiæ, tenetur Pœnitens illa peccata, quæ prætermiſit ex juſto motivo, aut ex oblivione, ſubdere clavibus, ut de iis obtineat abſolutionem directam, cum ſolum indirectè, nempè per concomitantiam, ex eo quod non poſſit remitti unum ſine altero, fuerit ab iis abſolutus.

Scienter, & ex malitia dicere in Confeſſione mendacium in materia gravi, variando ſpeciem, vel minuendo numerum peccatorum

lethalium, Confeſſio eſt invalida, & ſacrilega.

Dicere autem mendacium ex ignorantia, & ex inadvertentia, non invalidat Confeſſionem, ſed tenetur quis illud, quod tacuit ex inadvertentia, ſi menti occurrat, aperire in Confeſſione, cum illud fuerit ſolum indirectè abſolutum.

Dicere mendacium etiam ſi ſcienter in materia levi, ſeu non pertinente ad Confeſſionem, peccatum quidem veniale eſt, ſed non invalidat Confeſſionem. Dummodò tamen tale mendacium non ſit tota materia Confeſſionis, ut ſi quis ſcienter exponeret in Confeſſione aliquid veniale, quod re-

ve-

vera non comiſiſſet, & nihil aliud confiteretur, invalidè confiteretur, & grave comitteret ſacrilegium, quia per mendacium veniale, quod eſt tota materia Confeſſionis, redditur irritum Sacramentum, & committitur grave ſacrilegium.

Si quis inadvertenter diceret peccatum tamquam certum, & poſtea noſceret, eſſe dubium, non teneretur iterare Confeſſionem: E contra ſi diceret dubium pro certo, tunc teneretur, & ratio hæc eſt, quia ſicut minus continetur in majori, non è contra, ita dubium continetur in certo, non è contra.

Idem dicendum de eo, qui dixiſ-

xiſſet numerum peccatorum excedentem, & poſtea deprehenderet fuiſſe minorem; qui utique continetur in excedente; è contra autem ſi dixiſſet numerum minorem, quod poſtea deprehenderet eſſe majorem notabiliter. Unde.

Si quis diceret in materia neceſſaria; peccavi decies circumcirca, & poſtea deprehenderet, ſe peccaſſe undecies, vel duodecies, non obligatur repetere Confeſſionem, cum in numero non eſſet magnus exceſſus, & præſertim quia ly *circumcirca*, aut ly *plus minuſve* extenditur etiam ad numerum parum diſtantem; quapropter non tenetur ad denuo confitendum. Si autem

tem

tem exceſſus eſſet in magna quantitate, tenetur denuo confiteri.

Si in Ruſticis, Mulierculis, & Pueris, qui bona fide ſuas confeſſiones fecerunt, occurrent dubia, ut iis tractu temporis videatur in multis ſe defeciſſe, non ſunt cogendi repetere Confeſſiones, quia prudenter ſupponi debet Confeſſarius ſatis ſuperque percepiſſe, ſaltem in confuſo eorum peccata, & directè abſoluiſſe; immò praxis fidelium eſt has Confeſſiones non repetere, ſecus ſi obligarentur, facile deducerentur in ſcrupulos.

Quantum ad Peccatores habituales, ut Meretrices, quæ velint ma-

malam vitam relinquere, & reduci ad bonam frugem non tenentur dicere ſpecies omnes, & numerum ſuorum peccatorum, cum hoc ſit iis valde difficile, quin immò impoſſibile, ſed ſufficiet, ſi Meretrix dicat tempus mali ſui ſtatus, & ſpecies principales peccatorum, quas memoria retinuit, dicendo: peccavi cum ſolutis, cum conjugatis, cum voto caſtitatis adſtrictis ſaltem in confuſo, toties, plus vel minus, ſingulis menſibus vel hebdomadis.

Idem dicendum de habituatis in peccatis internis, ita ut ſufficiat dicere: tanto tempore circum circa fœminas obvias concupivi

di-

dicendo ſpecies principales v. gr. frequenter ſolutas, raro conjugatas, vel conſanguineas &c. vel è contra, prout ſe geſſerit plus, minuſve.

Idem pariter erit dicendum de eo, qui domi habuit concubinam, itaut ſatis ſit, ſi dicat: retinui apud me Puellam per tot annos tanquam Uxorem, & ſemel in die plus minuſve eam carnaliter cognovi, & habui ſemper animum paratum ad eam conoſcendam pro libito meo.

Media, quibus quis uſus eſt ad peccandum, ſi ſunt indifferentia, ut v. gr. ſcalam apponere ad feneſtram ob fornificandum, non ſunt

de-

declaranda in Confeſſione. Si verò ſunt mala, & diverſæ ſpeciei à peccato, quod intenditur, ut ver. gr. furari ob adulterandum, inducere alium, ut ipſum adjuvet ad occidendum, ſunt utique exponenda, quia in primo caſu eſt peccatum furti diverſum ab adulterio, in ſecundo peccatum ſcandali.

Si autem media ſint mala, & ejuſdem ſpeciei, ac veluti actus initiativi in ordine ad actum conſummatum, ut ver. gr. turpiloquium, tactus oſcula &c. aſſumpta ad fornificandum immediate ante ſecutum actum conſumatum, non ſunt exprimenda, quia faciunt

unum

unum cum actu conſumato, quo tamen non ſecuto, neceſſariò ſunt exprimenda, quia de ſe ſunt mala.

Si quis in ſua adoleſcentia tacuerit aliquod peccatum lethale ob erubeſcentiam, & poſt multos annos recordetur illius peccati, non tenetur repetere omnes Confeſſiones, ſed illas tantum, quas fit ſcienter, & ſacrilegè fecit quouſque duravit memoria illius peccati commiſſi.

Si quis poſſet confiteri integrè peccatum ſuum abſque revelatione complicis, adeundo Confeſſarium, apud quem non eſſet nota Perſona complicis, tenetur id face-

cere, ſi autem non poſſet, tenetur integre explicare peccatum, etiam revelando complicem: Et ratio eſt, quia complex peccati ceſſit juri ſuo quo ad bonam famam, quam apud Confeſſarium habebat, tum quia ordo charitatis poſtulat, ut quis prius conſulat ſaluti proprię ſpirituali, & poſtea bonæ famæ alterius, cum præſertim hæc parum, aut minimè lædatur apud Confeſſarium, qui tenetur ad perpetuum ſigillum de auditis in Confeſſione.

Utrum tandem in Confeſſione generali teneatur quis diſtinguere peccata non dum confeſſa à peccatis alias confeſſis. Dicendum, te-

teneri, quia diverſum judicium, poſtulat materia neceſſaria, ac poſtulet ſufficiens; hinc ut recte procedat Confeſſarius in judicando circa peccata, debent deſtingui peccata non dum confeſſa à confeſſis.

Idem dicendum, quando quis poſt tres, aut quatuor dies denuò confiteatur, dicendo ſolum peccata aliàs cõfeſſa, tenetur enim explicare, talia peccata fuiſſe aliàs confeſſa, & iterum de iiſdem confiteri.

Idem denique eſt dicendum, quando quis in Confeſſione aliquorum venialium, quæ ab ultima Confeſſione uſque ad præſens commiſit, dicit aliqua lethalia aliàs confeſſa.

Pro-

Propoſitiones damnatæ ad hoc Caput reducendæ.

Ab INNOCENTIO XI. 58. Non tenemur Confeſſario interroganti fateri peccati alicujus conſuetudinem.

Ab ALEXANDRO VIII. 2. Peccatum Phyloſophicum, ſeù morale eſt actus humanus diſconveniens naturæ rationali, & rectæ rationi, Theologicum verò, & mortale eſt traſgreſſio libera Divinæ Legis. Phyloſophicum quantumvis grave in illo, qui Deum ignorat, vel de Deo actu non cogitat, eſt grave peccatum, ſed non eſt offenſa Dei, neque pec-

peccatum mortale diſſoluens amicitiam Dei, neque æterna pæna dignum.

Ab Eodem 3. In ſtatu naturæ lapſæ ad peccatum formale, & demeritum ſufficit illa libertas, qua voluntarium, & liberum fuit in cauſa ſua peccatum originale, & libertate Adami peccantis.

Ab Eodem 4. Tametſi detur ignorantia invincibilis Juris naturæ, hæc in ſtatu naturæ lapſæ operantem ex ipſa non excuſat à peccato formali.

Ab Eodem 9. Omnis humana actio deliberata eſt Dei dilectio, vel Mundi: Si Dei, charitas Patris eſt; ſi Mundi, concupiſcen-

tia carnis, hoc eſt mala eſt.

Ab Eodem 10. Neceſſe eſt, Infidelem in omni opere peccare.

Ab Eodem 11. Revera peccat, qui odio habet peccatum merè ob ejus turpitudinem, & diſconvenientiam cum natura rationali ſine ullo reſpectu ad Deum.

Ab Eodem 12. Intentio qua quis deteſtatur malum, & proſequitur Bonum merè, ut Cœleſtem obtineat Gloriam, non eſt recta, nec Deo placens.

Ab Eodem 13. Omne, quod non eſt ex fide Chriſtiana ſupernaturali, quæ per dilectionem operatur, peccatum eſt.

Ab eodem 15. Quiſquis etiam

æter-

æternæ mercedis intuitu Deo famulatur, charitate ſi caruerit, vitio non caret, quoties intuitu licèt Beatitudinis operatur.

Ab Eodem 11. Peccata in confeſſione omiſſa, ſeù oblita ob inſtans periculum vitæ, aut ob aliam cauſam, non tenemur in ſequenti Confeſſione exprimere.

Ab INNOCENTIO XI. 56. Frequens Confeſſio, & Communio etiam in iis, qui gentilitèr vivunt, eſt nota prædeſtinationis.

Ab Eodem 14. Licitum eſt abſoluto deſiderio cupere mortem Patris, ſed ut bonum cupientis, quia nimirùm ei obventura eſt pinguis hæreditas.

Ab Eodem 15. Licitum eſt filio gaudere de parricidio Parentis à ſe in ebrietate perpetrato, propter ingentes divitias inde ex hæreditate conſequtas.

Ab ALEXANDRO VIII. 6. Confeſſarius, qui in Sacramentali Confeſſione tribuit pænitenti cartam poſteà legendam, in qua ad Venerem incitat, non cenſetur ſollicitaſſe in Confeſſione; ac proindè non eſt denunciandus.

Ab Eodem 7. Modus evadendi obligationem denunciandæ ſollicitationis eſt, ſi ſollicitatus confiteatur cum ſollicitante, hic poteſt ipſum abſolvere abſque onere denunciandi.

Ab

Ab Eodem 12. Mendicantes poſſunt abſoluere à caſibus Epiſcopis reſervatis, non obtenta ob id Epiſcoporum facultate. Alias vide in cap. de Abſolutione.

CAPUT X.

DE SATISFACTIONE.

SAtisfactio eſt actio compenſativa pænæ temporalis debitæ ob injuriam Deo illatam peccando, vel ex ſe, ſi ſatisfactio ſit extraſacramentalis, vel virtute Sacramenti, ſi ſit Sacramentalis, conſiſtens in operibus pænalibus, & ſanctis.

Hinc ſatisfactio eſt dupplex, alia

Sacramentalis ; & alia extraſacramentalis. Prima eſt illa, quam imponit Confeſſarius, & acceptatur à Pænitente in Foro Sacramentali; Secunda eſt illa quam ſponte facit Pænitens. Prima confert effectum ex opere operato; Secunda ex opere operantis, & ut ſecunda ſortiatur effectum ſuum, debet operans eſſe in gratia, ſecus eſſet opus mortuum, & non meritorium, ac per conſeques neque ſatisfactorium, utpote factum in morte animæ: Sacramentalis verò ſi fieret in peccato lethali, non reportabit effectum ſuum, niſi remoto obice, ideſt peccato, quod fuit impedimen-
tum,

tum, & recedente fictione per Confeſſionem, aut Contrittionem, producit gratiam, & remittit pænam, & hoc potiſſimum verum eſt in ſententia admitente, Sacramentum Pænitentiæ poſſe dari validum, & informe.

Per ſe tenetur Confeſſarius imponere congruam pænitentiam, & pænitens illam acceptare, niſi excuſet impotentia.

Satisfactio prout acceptata à Pænitentie eſt pars eſſentialis Sacramenti, ut verò exequuta eſt pars integralis.

Pænites tenetur quamprimum comodè poteſt adimplere pænitentiam injunctam.

Opera, quæ imponuntur pro ſatisfactione ſunt triplicis differentiæ, nempè oratio, jejunium, & eleemoſyna.

Pænitens adimplens Pænitentiam in peccato lethali ſatisfacit obligationi impoſitæ à Confeſſario, nec tenetur eam repetere in ſtatu gratiæ, ſicut enim exiſtens in peccato ſatisfacit præcepto audiendi Sacrum, & præcepto jejunii, ita à pari.

Veruntamen effectum tunc non præſtat, ſed manet ſuſpenſus propter obicem quo remoto per Contrittionem, vel per Confeſſionem, illico habet eum præſtare.

Sa-

Satisfactio Sacramentalis habet cauſare ex opere operato, prout ſcilicet eſt pars Sacramenti, remiſſionem pænæ temporalis, & etiam augumentum gratiæ. Ratio primi eſt, quia ſatisfactio id cauſat, quod ſignificat; atqui ſignificat remiſſionem pænæ temporalis debitæ ipſi peccato, cum ſit quædam ejuſdem peccati punitio, ergo eam cauſat, & quidem ex opere operato, ut eſt pars Sacramenti, eamque cauſat inadęquatè, ſi ſatisfactio ſit inadęquata, vel adæquatè ſi ſit adæquata.

Quod verò etiã cauſet augumentum gratiæ, comprobatur ex Divo Thoma dicente, quod ſatisfa-

ctio

ctio producit gratiam, prout eſt in propoſito, & auget eam, prout eſt in executione, ergo &c.

Pœnitentia non poteſt ſatisfieri per aliam perſonam, quia eſt actus perſonalis, ſicuti non poteſt quis ſatisfacere quo ad jejunium per aliam perſonam.

Qui autem tradit eleemoſynam faciendam per tertiam perſonam, adhuc intelligitur eſſe actus perſonalis tradentis, quia privat ſe tali bono temporali.

Tenetur pœnitens non ſolum ad ſubſtantiam operis injuncti, ſed etiam ad circumſtantias, quando iſtæ ſunt graves, ut recitare certas preces flexis genibus,

bus, vel coram Crucifixo, vel certo Altari.

Pœnitentia impoſita ab uno Confeſſario non poteſt commutari in aliam ab alio Confeſſario, inaudita confeſſione, ſed debet Pęnitens iterum exponere peccata, ut commutetur pœnitentia; & ratio eſt, quia jam factum fuit judicium: Et ſicuti Judex, non poteſt mutare ſententiam incognita cauſa, ita à pari.

Propoſitiones damnatæ ad hoc Caput reducendæ.

Ab ALEXANDO VII.

15. Pęnitens propria authoritate ſubſtituere ſibi alium poteſt, qui lo-

loco ipſius pænitentiam adimpleat.

Ab ALEXANDRO VIII.

18. Ordinem præmittendi ſatisfactionem abſolutioni induxit non politia, aut inſtitutio Eccleſiæ, ſed ipſa Chriſti Lex, & præſcriptio naturæ rei idipſum quodammodo dictantes.

Ab Eodem 21. Homo debet agere tota vita pænitentiam pro peccato originali.

Ab Eodem 23. Parochianus poteſt ſuſpicari de Mendicantibus, qui eleemoſynis communibus vivunt, de imponenda nimis levi, & incongrua pænitentia, ſeù ſatisfactione, ob quæ-

ſtum,

ſtum, seù lucrum ſubſidii temporalis.

CAPUT XI.

DE MINISTRO SACRAMENTI PÆNITENTIÆ.

MInister Sacramenti Pænitentiæ eſt Sacerdos, habens poteſtatem ordinis, & juriſdictionis.

Confeſſarii munera duo ſunt: Judicis, & Medici. Judicis ſcilicet ad ſolvendum, & ligandum Pænitentem juxtà ipſius diſpoſitionem, Medici verò præſtando remedia ſalutis ſpiritualia.

Conditiones, quæ requiruntur in Confeſſario ſunt poteſtas, ſcien-

ſcientia, bonitas, prudentia, & ſigillum.

Poteſtas eſt facultas ſpiritualis ligandi, & ſolvendi.

Duplex eſt iſta poteſtas. Alia eſt Ordinis, & alia Juriſdictionis. Prima traditur ab Epiſcopo in ipſa ordinatione dicente ſupra Sacerdotem jam Conſecratum: *Accipe Spiritum Sanctum quorum remiſeris peccata remittuntur eis &c.* Secunda eſt facultas, quam Sacerdos habet ab Epiſcopo, conceſſa ad certas perſonas judicandas in foro conſcientiæ.

Poteſtas Juriſdictionis eſt duplex, alia eſt ordinaria, & alia delegata: ordinaria eſt an-

nexa

nexa officio habentis curam animarum. Hæc in primis datur in Papa habente Juriſdictionem Ordinariam in toto Terrarum Orbe, deindè in Archiepiſcopis etiam extrà eorum Diœceſim tempore viſitationis. In Epiſcopis in eorum Diœceſi, & in Parochis quo ad ſuos Parochianos, ita quod Epiſcopus ſuum ſubditum extrà propriam Diœceſim, & Parochus ſuum Parochianum extrà propriam Parochiam poſſit abſolvere; ideſt miniſtrare ei Sacramentum Pœnitentiæ. Eſt etiam alia poteſtas, quæ dicitur ex conceſſione juris, & competit omnibus Prælatis etiam Regularibus, eli-

gendi

Digitized by Google

gendi ſcilicet ſimplicem Sacerdotem in Confeſſarium tam in Diœceſi, aut Monaſterio, ſi ſit Regularis extrà Clauſtra.

Poteſtas autem delegata eſt, quæ confertur prævio examine, & per litteras patentes, & qui habet hanc poteſtatem, non poteſt audire Confeſſionem ſui antiqui Pænitentis extrà Diœceſim illius Epiſcopi, à quo fuit approbatus, neque ſi illum reperiat in Domo Lauretana, vel alibi; bene verò Epiſcopus ſui ſubditi, & Parochus ſui Parochiani Confeſſionem poteſt excipere, ut jam dixi.

Simplex Sacerdos non habens po-

poteſtatem delegatam in caſu neceſſitatis poteſt abſolvere pænitentem, ut ſi pænitens inveniretur in articulo, vel periculo mortis, in quo caſu quilibet Sacerdos poteſt eum abſolvere etiam à cenſuris, & à quibuscunque caſibus reſervatis; quia ab Eccleſia conceditur in eo caſu plena facultas cuilibet Sacerdoti; quod tamen intelligi debet, ſi tunc non adſit copia Confeſſarii approbati, ne videlicet Pænitens inabſolutus decedat ex hac vita; ſi autem adſit copia Confeſſarii approbati, aut proprii Parochi, tunc non poteſt Sacerdos ſimplex audire confeſſionem,

& abſolvere, quando tamen in eo Pænitente nulla extet cauſa recuſandi Confeſſarium approbatum, aut proprium Parochum, poteſt autem ſi cauſa extet, quia tunc intelligitur conceſſa facultas ab Eccleſia.

Nomine exiſtentis in articulo mortis venit ſtatus ille infirmitatis, in quo plurimi ordinariè decedunt. Nomine exiſtentis in periculo mortis venit ſtatus ille, in quo probabiliter, & prudenter timetur quod quis ſit proximè moriturus.

Item poteſt pænitens in articulo mortis non habens copiam Confeſſarii, confiteri peccata ſua,

&

& abſolvi tum validè, tum licitè à Sacerdote excommunicato etiam notorio, & vitando.

Item à Sacerdote in hæreſim lapſo, niſi tamen ſit periculum ſubverſionis ſui à Religione, & fide, vel niſi immineat ſcandalum publicum, & non credatur habere cum hæretico, alioquin ſi periculum eſſet ſubverſionis, vel ſcandali publici, non poſſet licitè confiteri, nec propterea foret deſtitutus in caſu omni medio conſequendi gratiam, & ſalutem æternam, cum poſſet quantum in ſe eſt, adjutus Dei auxilio elicere actum perfectæ Contritionis, & ſic juſtificari extrà Sacramentum,

quem ſi non eliceret, hoc ſibi imputaretur, & perditio ſua eſſet ex ſe.

Confeſſio facta Confeſſario non approbato, aut ob crimen aliquod occultum ſuſpenſo, extrà caſum neceſſitatis, eſt invalida defectu poteſtatis juriſdictionis eſſentialiter requiſitæ, itaut bona fides pænitentis non excuſet, niſi adſit error communis, quatenus quis videt eum publicè in Eccleſia expoſitum ad audiendas Confeſſiones, ſicuti cęteri Confeſſarii approbati, vel niſi adſit titulus coloratus, ac præſumptus, eo quod ipſe ſit Parochus expoſitus ad Confeſſiones audiendas, ſed incapax eo tunc

ob

Digitized by Google

ob impedimentum occultum, ignoratum; in his enim caſibus Eccleſia ſupplet juriſdictionem.

Regulares nequeunt Confeſſiones ſæcularium audire, niſi poſt Ordinarii approbationem. Et ſi fuerunt ſimpliciter, & abſolutè approbati ab Ordinario, ſolum ex cauſa concernente Confeſſiones poſſunt ſuſpendi, & iterum examinari. Si autem fuerunt approbati tantum ad tempus aliquod determinatum, ſeù ad libitum Epiſcopi, poſſunt ſuſpendi, & iterum examinari ex quaqunque cauſa rationabili.

Peccat mortaliter pęnitens, ſi data opera accedit ad Confeſſarium im-

periculum, quia male conſuluit ſaluti animæ ſuæ, & quia eſt cauſa, quod Confeſſarius peccet defectu ſcientiæ. Excipe tamen caſum periculi mortis, & gravis neceſſitatis, & cum ipſe pœnitens eſt de ſe peritus, & cum in Parochia Rurali nullus eſt alius Confeſſarius ſufficienter inſtructus.

Si Confeſſarius in caſu difficili peccatum mortale reputaret veniale, vel è contra, Confeſſio adhuc eſſet valida, quia non tenetur Confeſſarius omnis culpæ gravitatem adeò diſtinctè, & ita adamuſſim cognoſcere.

Pœnitens accedens ad Confeſſarium excommunicatum tole-

ratum,

Digitized by Google

ratum, vel quem ſcit eſſe in peccato lethali: ſi talis Confeſſarius ex officio tenetur Confesſiones audire, ut eſt Parochus, non peccat, utitur enim jure ſuo, & in hoc caſu Sacerdos etiam licitè adminiſtrat Sacramentum Pœnitentiæ, ſi prius eliciat actum Contritionis, ſi autem talis Confeſſarius non tenetur ex officio, Pænitens tunc peccat contra charitatem, quia inducit illum ad peccandum; excepto tamen caſu neceſſitatis, vel cum putat, ipſum eſſe contritum.

Sacerdos vocatus ad Confesſiones audiendas, ſi ſit in peccato lethali, tenetur prius ſeipſum per

Confeſſionem ponere in ſtatum gratiæ : quod ſi hoc commodè non poſſit facere, tenetur elicere actum Contritionis ; vel procurare dolorem, quem probabiliter putet, eſſe dolorem Contritionis ; in tali caſu ſic ſufficit Contritio putata, quæ ſufficit pro dandis aliis Sacramentis, excepto Euchariſtiæ, ad quod perfecta requiritur contritio, cum ſit de jure Divino, ſicut ait Divus Paulus. *Probet autem ſeipſum homo.*

Oretenus poſſet Epiſcopus dare facultatem audiendi Confeſſiones ſine litteris patentibus, quæ tamen regulariter dandæ ſunt juxta ſtylum Curiæ.

M 4 *Pro-*

Propoſitiones damnatæ ad hoc Caput reducendæ.

Ab ALEXANDRO VIII. 20. Conſuetudo moderna quo ad adminiſtrationem Sacramenti Pœnitentiæ, etiamſi eam plurimorum hominum ſuſtentet auctoritas, & multi temporis diuturnitas confirmet, nihilominus ab Eccleſia non habetur pro uſu, ſed abuſu.

Ab Eodem 22. Confeſſiones apud Religioſos factæ, pleræque vel ſacrilegæ ſunt, vel invalidæ.

CAPUT XII.

DE RESERVATIONE.

REServatio eſt reſtrictio juriſdictionis in Confeſſario, ne abſolvat aliquos caſus, ita quod ſi temerè, ac per auſum abſolveret, incidit ipſo facto in excommunicationem Summo Pontifici reſervatam, & privatur officiis, & dignitatibus cum inhabilitate ad illas.

Dixi, ſi temerè, ac per auſum, quia ſi per inadvertentiam, vel per ignorantiam invincibilem abſolueret, non incurret in prædictas pænas. In quo caſu advertens errorem, debet adire Superiorem,

&

& petere ab eo facultatem abſolvendi, & poſtea expectare illum Pænitentem, ſi denuò accedat, qui ſi redit, debet tunc Confeſſarius petita licentia loquendi cum ipſo de Confeſſione præterita, aperire reſervationem, & ſui inadvertentiam, & hinc inducere eum ad iterandam confeſſionem caſus reſervati, & ad novum dolorem, ut abſolvat directè, cum fuerit ſolùm abſolutus indirectè.

Sola peccata mortalia, & quidem completa, & conſumata ſubſunt reſervationi, niſi aliter in Decreto reſervationis exprimatur. Item ſola peccata certa, & non dubia, quia reſervatio cum ſit

odio.

odioſa eſt reſtringenda, & ſtrictè interpretanda, non autem extendenda ad caſus dubios, niſi ſint expreſſi; nec obſtat Decretum Clem. VIII. exprimens ſub reſervatione etiam caſus dubios; non obſtat, inquam, quia particula de caſibus dubiis fuit poſtmodum ab eodem Pontifice ablata per aliud Decretum moderativum prioris.

Confeſſarius, qui verè dubitet de reſervatione, utrum ſcilicet caſus ſit reſervatus nec ne; tunc tale peccatum habendum eſt pro non reſervato ob eandem rationem.

Si tamen Pænitens eſſet certus

de reſervato commiſſo, & dubitaret, an illud aliàs fuerit Confeſſus, aut de eo oblìtus, in tali caſu prò illius abſolutione teneretur Superiorem adire, quia poſeſſio non ſtaret pro Pænitente, ſed pro reſervatione, in quam conſtaret incidiſſe Pænitentem. Hoc tamen intellige, quando talis Pænitens generaliter non confiteretur peccata totius vitæ ſuæ. Cœterum ſi totius vitæ peccata confiteretur, in tali caſu reſervatio ceſſaret, & non teneretur adire Superiorem, ſed poſſet abſolvi à quocunque Confeſſario.

Confeſſarius, qui verè dubitet de ſua juriſdictione in ordine ad reſer-

quem ſi non eliceret, hoc ſibi imputaretur, & perditio ſua eſſet ex ſe.

Confeſſio facta Confeſſario non approbato, aut ob crimen aliquod occultum ſuſpenſo, extrà caſum neceſſitatis, eſt invalida defectu poteſtatis juriſdictionis eſſentialiter requiſitæ, itaut bona fides pænitentis non excuſet, niſi adſit error communis, quatenus quis videt eum publicè in Eccleſia expoſitum ad audiendas Confeſſiones, ſicuti cęteri Confeſſarii approbati, vel niſi adſit titulus coloratus, ac præſumptus, eo quod ipſe ſit Parochus expoſitus ad Confeſſiones audiendas, ſed incapax eo tunc

ob

Digitized by Google

ob impedimentum occultum, ignoratum; in his enim caſibus Eccleſia ſupplet juriſdictionem.

Regulares nequeunt Confeſſiones ſæcularium audire, niſi poſt Ordinarii approbationem. Et ſi fuerunt ſimpliciter, & abſolutè approbati ab Ordinario, ſolum ex cauſa concernente Confeſſiones poſſunt ſuſpendi, & iterum examinari. Si autem fuerunt approbati tantum ad tempus aliquod determinatum, ſeù ad libitum Epiſcopi, poſſunt ſuſpendi, & iterum examinari ex quaqunque cauſa rationabili.

Peccat mortaliter pęnitens, ſi data opera accedit ad Confeſſarium im-

Digitized by Google

peritum, quia male conſulit ſaluti animæ ſuæ, & quia eſt cauſa, quod Confeſſarius peccet defectu ſcientiæ. Excipe tamen caſum periculi mortis, & gravis neceſſitatis, & cum ipſe pænitens eſt de ſe peritus, & cum in Parochia Rurali nullus eſt alius Confeſſarius ſufficienter inſtructus.

Si Confeſſarius in caſu difficili peccatum mortale reputaret veniale, vel è contra, Confeſſio adhuc eſſet valida, quia non tenetur Confeſſarius omnis culpæ gravitatem adeò diſtinctè, & ita adamuſſim cognoſcere.

Pænitens accedens ad Confeſſarium excommunicatum, tole-

ratum,

ratum, vel quem ſcit eſſe in peccato lethali: ſi talis Confeſſarius ex officio tenetur Confesſiones audire, ut eſt Parochus, non peccat, utitur enim jure ſuo, & in hoc caſu Sacerdos etiam licitè adminiſtrat Sacramentum Pœnitentiæ, ſi prius eliciat actum Contritionis, ſi autem talis Confeſſarius non tenetur ex officio, Pænitens tunc peccat contra charitatem, quia inducit illum ad peccandum, excepto tamen caſu necesſitatis, vel cum putat, ipſum eſſe contritum.

Sacerdos vocatus ad Confesſiones audiendas, ſi ſit in peccato lethali, tenetur prius ſeipſum per

Confeſſionem ponere in ſtatum gratiæ: quod ſi hoc commodè non poſſit facere, tenetur elicere actum Contritionis; vel procurare dolorem, quem probabiliter putet, eſſe dolorem Contritionis; in tali caſu ſic ſufficit Contritio putata, quæ ſufficit pro dandis aliis Sacramentis, excepto Euchariſtiæ, ad quod perfecta requiritur contritio, cum ſit de jure Divino, ſicut ait Divus Paulus. *Probet autem ſeipſum homo.*

Oretenus poſſet Epiſcopus dare facultatem audiendi Confeſſiones ſine litteris patentibus, quæ tamen regulariter dandæ ſunt juxta ſtylum Curiæ.

Pro-

Propoſitiones damnatæ ad hoc Caput reducendæ.

Ab ALEXANDRO VIII. 20. Conſuetudo moderna quo ad adminiſtrationem Sacramenti Pœnitentiæ, etiamſi eam plurimorum hominum ſuſtentet auctoritas, & multi temporis diuturnitas confirmet, nihilominus ab Eccleſia non habetur pro uſu, ſed abuſu.

Ab Eodem 22. Confeſſiones apud Religioſos factæ, pleræque vel ſacrilegæ ſunt, vel invalidæ.

CAPUT XII.

DE RESERVATIONE.

Reſervatio eſt reſtrictio juriſdictionis in Confeſſario, ne abſolvat aliquos caſus, ita quod ſi temerè, ac per auſum abſolveret, incidit ipſo facto in excommunicationem Summo Pontifici reſervatam, & privatur officiis, & dignitatibus cum inhabilitate ad illas.

Dixi, ſi temerè, ac per auſum, quia ſi per inadvertentiam, vel per ignorantiam invincibilem abſolueret, non incurret in prædictas pænas. In quo caſu advertens errorem, debet adire Superiorem,

&

& petere ab eo facultatem abſolvendi, & poſtea expectare illum Pænitentem, ſi denuò accedat, qui ſi redit, debet tunc Confeſſarius petita licentia loquendi cum ipſo de Confeſſione præterita, aperire reſervationem, & ſui inadvertentiam, & hinc inducere eum ad iterandam confeſſionem caſus reſervati, & ad novum dolorem, ut abſolvat directè, cum fuerit ſolum abſolutus indirectè.

Sola peccata mortalia, & quidem completa, & conſumata ſubſunt reſervationi, niſi aliter in Decreto reſervationis exprimatur. Item ſola peccata certa, & non dubia, quia reſervatio cum ſit

odio.

Digitized by Google

odioſa eſt reſtringenda, & ſtrictè interpretanda, non autem extendenda ad caſus dubios, niſi ſint expreſſi; nec obſtat Decretum Clem. VIII. exprimens ſub reſervatione etiam caſus dubios; non obſtat, inquam, quia particula de caſibus dubiis fuit poſtmodum ab eodem Pontifice ablata per aliud Decretum moderativum prioris.

Confeſſarius, qui verè dubitet de reſervatione, utrum ſcilicet caſus ſit reſervatus nec ne, tunc tale peccatum habendum eſt pro non reſervato ob eandem rationem.

Si tamen Pœnitens eſſet certus

de

de reſervato commiſſo, & dubitaret, an illud aliàs fuerit Confeſſus, aut de eo oblìtus, in tali caſu prò illius abſolutione teneretur Superiorem adire, quia poſeſſio non ſtaret pro Pænitente, ſed pro reſervatione, in quam conſtaret incidiſſe Pænitentem. Hoc tamen intellige, quando talis Pænitens generaliter non confiteretur peccata totius vitæ ſuæ. Cœterum ſi totius vitæ peccata confiteretur, in tali caſu reſervatio ceſſaret, & non teneretur adire Superiorem, ſed poſſet abſolvi à quocunque Confeſſario.

Confeſſarius, qui verè dubitet de ſua juriſdictione in ordine ad reſer-

va-

Digitized by Google

vata, non poteſt ab iis abſoluere, ne ſe exponat periculo bona impédendi abſolutionem invalidam, cum poſſit cõtingere, ut vere careat juriſdictione, & poteſtate abſoluendi.

Si tamen Confeſſarius habet opinionem probabilem de ſua juriſdictione, tunc poteſt abſoluere, etiam ſi adſit pro contraria parte opinio etiam probabilis. Et ratio eſt, quia in caſu opinionis probabilis, Eccleſia ſupplet juriſdictionem, eam conferendo, ſicut eandem ſupplet, & confert in caſu erroris communis cum titulo colorato.

Pænitens non tenetur ſcire reſervationem, quia reſervatio non habet rationem pænæ, ſed reſtri-

ctio-

ctionis juriſdictionis in Confeſſario. Unde Confeſſarius ipſe tenetur ſcire caſus reſervatos, à quibus non poteſt abſoluere, ne erret in abſoluendo defectu juriſdictionis.

Peccatum reſervatum in una Diœceſi, in alia, in qua reſervatum non eſt, poteſt abſolvi, dummodò Pænitens non acceſſerit ad illam in fraudem reſervationis, tunc enim accedens in fraudem reſervationis non poteſt abſolvi, quia accederet indiſpoſitus.

Delegatus ad abſoluendum à reſervatis non poteſt alium delegare, eo quia delegatus non poteſt delegare.

Qui

Digitized by Google

Qui habens caſus reſervatos, confeſſus eſſet ſine dolore coram habente authoritatem abſolvendi à reſervatis, non tenetur iterum confiteri coram Confeſſario talem authoritatem habente, quia jam ſe præſentavit, & ſatisfecit obligationi ſuæ, quæ eſt, ut ſe præſentet, unde in caſu poterit confiteri, & abſolui à ſimplici Confeſſario.

Ex Decreto Concilii Tridentini poteſt quilibet Sacerdos quemlibet Pænitentem contritum in articulo, ſeu periculo mortis à quibuſvis peccatis, & cenſuris abſoluere, idque ex conceſſione Eccleſiæ, ne rigore reſervationis

quis

Digitized by Google

quis decedat ſine abſolutione cum periculo æternæ damnationis, cum hoc diſcrimine tamen inter abſolutionem à cenſuris, & abſolutionem à reſervatis, quod abſolutus in articulo mortis ab excommunicatione reſervata, tenetur, ſi convaleſcat, comparère coram Superiore ſub pæna reincidentiæ, ſi non comparuerit, ut habetur ex capite. *Eos qui, de ſententia excommunicationis in 6.* Hæc autem obligatio comparendi eſt ad effectum ſatisfacendi Eccleſiæ, idque ſub pæna reincidentiæ in eandem cenſuram, non quidem numero, cum à privatione ad habitum non detur re-
 greſ-

greſſus, ſed in ſimilem: itaut ſi negligeret, quamprimum commodè poteſt, ſe præſentare negligentia proveniente ex contemptu, ſtatim reincideret.

E contra verò abſolutus in eo caſu à peccatis reſervatis non habentibus annexam cenſuram, non tenetur poſtea ſe præſentare coram Superiore, quia iſta obligatio ineſt ſolum quo ad cenſuram, ſi qua Pænitens erat innodatus.

Extra caſum articuli, ſeu periculi mortis, qui haberet reſervata occulta, & eſſet in neceſſitate celebrandi, ſi Sacerdos, vel communicandi ſi Puella, vel quiſquam alius, nec poſſet tunc adi-

re

re Superiorem, vel alium facultatem habentem abſolvendi, & neceſſitas eſſet talis, ut non poſſet abſque ſcandalo, vel periculo infamiæ omittere Celebrationem Miſſæ, vel Communionem, tunc poteſt à ſimplici Confeſſario abſolui indirectè tantum à reſervatis, cum onere poſtea comparendi pro abſolutione directa; quia facultas, quæ ineſt cuilibet Confeſſario abſoluendi directè à quibuſvis peccatis, & cenſuris, eſt reſtricta ſolum ad articulum, ſeu periculum mortis; & ideo in aliis caſibus neceſſitatis extra mortis articulum non poteſt ſimplex Confeſſarius niſi indirectè abſo-

luere à reſervatis occultis, cum onere deinde in Pænitente comparendi pro abſolutione directa.

Simplex Confeſſarius in caſu mortis, vel periculi ejuſdem poteſt abſoluere ab omnibus reſervatis, & etiam cenſuris ſine facultate petita à Superiore; à peccatis quidem directè ſine onere ea iterum confitendi, à cenſuris autem indirectè, & cum onere in Pænitente ipſo ſe præſentandi, ut ſatisfaciat Eccleſiæ ſub pæna reincidentiæ, ſi non ſe præſentet, in eandem cenſuram, non quidem in illam numero, cum hæc fuerit ablata per abſolutionem, ſed in om-

omnino ſimilem. Itaut ſi negligeret, quamprimum commodè poteſt, ſe præſentare negligentia proveniente ex contemptu, ſtatim reincideret.

Poteſt etiam ſimplex Confeſſarius in aliis caſibus abſolvere à reſervatis, nempè in caſu extremæ neceſſitatis, & in caſu, quo quis non poteſt ſine ſcandalo omittere Communionem, nec pateat ei aditus adeundi Superiorem, tunc poteſt illum abſoluere directè à non reſervatis, & indirectè à reſervatis, cum onere ea ſubijciendi Superiori, item in caſu, quo quis non poſſet ſine infamia relinquere Communionem,

ut Puella, quæ peccatum inceſtus habens commiſſum cum Fratre, accederet cum Matre ad ſimplicem Confeſſarium pro Confeſſione, & deindè pro Communione facienda, in tali caſu debet Confeſſarius abſoluere Puellam indirectè ab inceſtu, monendo ipſam, ut opportuno alio tempore redeat ad obtinendam abſolutionem directam ab inceſtu, procurata interim facultate à Superiore. Et ratio utriuſque eſt, quia cum reſervatio ſit de Jure humano, & Canonico, evitatio verò ſcãdali, & infamię de Jure naturali; ſicut Jus naturale prævalet Juri humano, ità &c.

In

In occaſione, qua Pænitens exponat caſus reſervatos, itaut poſſit adire Superiorem, Confeſſarius cum charitate eum moneat de reſervatione, & hortetur ad Superiorem adeundum: ſi autem caſus ſit ex gravioribus, à quo nec Epiſcopus poſſit abſoluere, eum juvet, ſcribendo ad Sacram Pænitentiariam Romæ, & faciat quantum poteſt, ut animam illius lucretur.

Propoſitio damnata ad hoc Caput reducenda.

Ab ALEXANDRO VIII. 12. Mendicantes poſſunt abſoluere à caſibus Epiſcopis reſervatis, non

obtenta ob id Epiſcoporum facultate. Alias vide in ſeq. cap. de Abſolutione.

CAPUT XIII.

DE ABSOLUTIONE SACRAMENTALI.

FOrma abſolutionis Sacramentalis conſiſtit in his verbis. *Ego te abſolvo à peccatis tuis*, ita quod ſalvetur eſſentia formæ in ly *abſolvo te*, ly autem *à peccatis tuis* eſt tantum de neceſſitate præcepti. Unde Confeſſarius ſcienter omittens ly *à peccatis tuis* conficeret Sacramentum, ſed peccaret mortaliter, tum ratione periculi nullitatis Sacramenti; tum

tum quia faceret contra praxim Eccleſiæ.

Nec obſtat, quod illa verba *abſolvo te* ſint indifferentia, cum poſſint ſignificare abſolutionem à vinculis materialibus.

Non obſtat, inquam, quia licet hoc ſit verum ſumpta in aſtracto; tamen ſumpta in concreto, & in circumſtantiis, ſignificant abſolutionem à vinculis peccatorum, & attentis circumſtantiis ſunt determinata ad peccatorum abſolutionem.

Si auditis peccatis, Confeſſarius ſuſpendat abſolutionem ad aliquos dies, ut videlicet Pænitens prius reſtituat ablatum, vel ut re-

relinquat occaſionem proximam peccandi, tenetur Pænitens ſaltem in confuſo repetere Confeſſionem præteritam, ut ſtatus Pænitentis ad memoriam Confeſſarii revocetur, antequam abſolvatur.

Si Pænitens ob peccata reſervata fuit à Confeſſario dimiſſus, & obtenta facultate à Superiore redeat ad eundem Confeſſarium, tenetur repetere Confeſſionem, ut abſolvatur.

Abſolutio à cenſuris debet ſemper præcedere abſolutionem à peccatis, quia Pænitens non eſt capax abſolutionis peccatorum, niſi prius ſit ſolutus à cenſuris, cum effectus cenſuræ ſit privare

par-

Digitized by Google

participatione paſſiva Sacramentorum.

Si tamen Confeſſarius audita Confeſſione cenſurarum, & peccatorum, antequam abſolvat à peccatis, omitteret ex inadvertentia abſolutionem à cenſuris, & diceret ſolum *abſolvo te à peccatis tuis*, implicitè intelligeretur abſolvere etiam à cenſuris, dummodò ſupponatur Confeſſarius habere authoritatem, intelligitur enim abſoluere quo ad omnia, quæ poteſt.

Si autem non habuerit authoritatem abſolvendi à cenſuris, & Pænitens bona fide omitteret confiteri cenſuras, tunc Pænitens

tens erit per accidens indirectè abſolutus à peccatis habentibus annexam cenſuram, remanentibus cenſuris. Gratia enim Sanctificans eſt compoſſibilis cum cenſuris, ut patet in illo qui elicit actum Contritionis cum animo petendi à Superiore abſolutionem, & Eccleſiæ ſatisfactionem.

Abſolutio ſub conditione de præſenti, vel de præterito, poteſt dari, non autem ſub conditione de futuro. Ratio hæc eſt, quia effectus gratiæ ſuſpendi non poteſt, ſi Pænitens ſit de præſenti diſpoſitus.

Sine juſta cauſa non poteſt Confeſſarius denegare abſolutio-

nem

nem Pænitenti, & ſi deneget, peccat mortaliter; cum juſta cauſa & poteſt, & debet denegare. Primo cum videt Pęnitentem potentem amovère, nunquam amoviſſe occaſiones proximas, vel potentem reſtituere, nunquam reſtituiſſe rem furto ablatam: Secundo cum videt frequentem relapſum Pęnitentis in eadem peccata ſine ulla emendatione.

Quando,& quomodo abſolui debeat moribundus, qui loqui non poſſit. Reſpondeo, ſi ſigna Pænitentiæ dedit, ut percutiendo pectus, ſtringendo manum Sacerdotis, oſculando Crucifixum, vel ſimilia, Sacerdos poteſt, & de-

debet eum abſoluere ſine ulla conditione. Si autem non poterit dare aliqua ſigna doloris, ac veniæ à Deo petendæ, eo quod fuerit ſubito ſenſibus deſtitutus, danda nihilominus erit abſolutio, ſed ſub conditione de præſenti; ſcilicet: *ſi es diſpoſitus Ego te abſolvo &c.*, maxime ſi ſupponatur bene, & Chriſtianè vixiſſe.

Si autem quis dum actu lethaliter peccat, ſenſibus illico deſtituatur, tunc præſumi non poſſet attritus, nec per conſequens abſolvendus; mitius tamen cum Tamburino dicendum, nec huic abſolutionem ſub conditione fore denegandam, quia contingere poteſt,

teſt, quod non ita deſtituatur ſen. ſibus, ut vicinus morti non reflectat ad ſalutem animæ ſuæ; ad quam per attritionem ſe diſponat, quia ex una parte in extrema neceſſitate conſulitur de modo ad ſalutem neceſſario, ex alia per conditionem de præſenti providetur reverentiæ Sacramenti.

Propoſitiones damnatæ ad hoc Caput reducendæ.

Ab ALEXANDRO VII. 3. Sententia aſſerens, Bullam Cœnæ ſolum prohibere abſolutionem hæreſis, & aliorum criminum, quando publica ſunt, & id non derogare facultati Tridentini, in qua de

oc-

occultis criminibus ſermo eſt, Anno 1629. 18. Julii in conciſtorio Sacræ Congregationis Eminentiſſimorum Cardinalium viſa, & tolerata eſt.

Ab Eodem 4. Prælati Regulares poſſunt in foro conſcientiæ abſoluere quoſcunque ſæculares, ab hæreſi occulta, & ab excommunicatione propter eam incurſa.

Ab INNOCENTIO XI. 59. Licet Sacramentalitèr abſoluere dimidiatè tantum confeſſos, ratione magni concurſus pænitentium, qualis poteſt contingere verbi gratia in die magnæ alicujus Feſtivitatis, aut Indulgentiæ.

Ab

Ab Eodem 60. Pænitenti habenti conſuetudinem peccandi contra legem Dei, naturæ, aut Eccleſiæ, & ſi emendationis ſpes nulla appareat, nec eſt neganda, nec eſt differenda abſolutio, dummodò ore proferat, ſe dolère, & proponere emendationem.

Ab Eodem 61. poteſt aliquando abſolvi qui in proxima occaſione peccandi verſatur, quam poteſt, & non vult omittere, quin immo directè, & ex propoſito quærit, aut ei ſe ingerit.

Ab Eodem 64. Abſolutionis capax eſt homo, quamvis laboret ignorantia Myſteriorum Fidei, & etiamſi per negligentiam etiam

culpabilem neſciat Myſterium Sanctiſſimæ Trinitatis, & Incarnationis Domini Noſtri Jeſu Chriſti.

Ab ALEXANDRO VIII. 19. Per illam praxim mox abſolvendi, ordo Pœnitentiæ eſt inverſus.

CAPUT XIV.

DE SIGILLO.

Sigillum eſt obligatio ſtrictiſſima in Confeſſario, tacendi ea, quæ audivit in Confeſſione.

Sigillum dupplex eſt: aliud Sacramentale, obligans triplici jure, Divino, naturali, & Canonico, quod in nullo caſu poteſt violari. Aliud tantum naturale, quod in ali-

aliquibus caſibus revelari poteſt, & debet, puta ob bonum publicum, in rebellione, & ſimilibus.

Non poteſt Confeſſarius revelare peccata in Confeſſione audita neque directè, neque indirectè, neque in vita, neque poſt mortem Pœnitentis.

Peccata mortalia tam in ſpecie quam in genere cadunt ſub Sigillo. Peccata vero venialia ſolum in ſpecie, non in genere cadunt ſub Sigillo. Unde dicere: iſte Pœnitens mihi confeſſus eſt peccata venialia, non deſcendendo ad aliquam ſpeciem, non erit fractio Sigilli, nam qui accedit ad Con-

feſſionem, ad minus exponit pro materia abſolutionis peccata venialia.

Cadunt etiam ſub Sigillo defectus naturales cogniti in Confeſſione, qui ſi detegerentur, valde erubeſceret Pœnitens. Item Pœnitentia gravis injuncta, dilatio abſolutionis, ſeu negatio ejuſdem,& quid quid, ſi reveletur, minuere poteſt bonam famam Pœnitentis, & reddere Confeſſionem odioſam.

Hinc ſi quis habens Confeſſarium proprium, ad alium ſecretò accèdat ad confitendum, non poteſt hic alius Confeſſarius revelare, talem Pœnitentem ad ipſum,

acceſſiſſe pro Confeſſione, quia Pœnitens eſſet invìtus, cum facile ſuſpicari quis poſſet malum ſtatum ipſius Pœnitentis.

Neque etiam licitum eſt generaliter loqui de vitiis alicujus parvę Parochiæ, dicendo ver. gr. In iſta parva Parochia multum regnat vitium luxuriæ; hoc enim eſt offendere graviter Pœnitentes, qui ad ipſum Confeſſarium accedunt, & facile quis devenire poſſet in cognitionem illorum, qui tali vitio laborant.

Non poſſunt duo Confeſſarii, qui Pœnitentem de iiſdem peccatis ſe accuſantem audierunt, colloqui ad invicem de auditis,

quia frangerent Sigillum.

Obligatio ſervandi perpetuò Sigillum Confeſſionis oritur ex Confeſſione Sacramentali ſive validè, ſive invalidè facta, dummodo peccata ſint dicta in ordine ad claves, ſeu in ordine ad abſolutionem Sacramentalem habendam.

Hinc ſi Pęnitens conſulat Confeſſarium de modo explicandi aliquod peccatum, in Confeſſione, hic tenetur ad Sigillum. Inſuper tenetur, ſi quęrat, an hoc ſit confitendum, aut reticendum.

Si autem Pœnitens narret aliqua ſua negotia occulta, proteſtando, ſe talia confidere ſub Sigillo

Con-

Confeſſionis,quis tenebitur ea retinere quidem ſub ſecreto naturali, non ſub Sigillo Sacramentali; & eodem modo tenebitur Sacerdos, quandocunque quis ei narret aliqua ſub ſecreto ſine animo obtinendi abſolutionem, quia hæc non eſſent accepta in Confeſſione, nec in ordine ad claves, tenebitur, inquam, reticère ſub ſecreto naturali; taliter ut,ſi revelaret,peccaret graviter, ſi talis revelatio afferret aliquod grave damnum, aut gravem diſplicentiam ipſi narranti.

Univerſaliter enim loquendo omnia, quæ dicuntur in Confeſſione Sacramentali, cadunt ſub

Sigillo, quæ verò extra Confeſſionem, nec in ordine ad claves, non cadunt.

Confeſſarius interrogatus de auditis in Confeſſione, poteſt ſine nota mendacii, immò tenetur reſpondere, ſe neſcire quidquam; quia reſpondens, ſe neſcire, verum dicit, quia ut Homo verrè neſcit, & ſi ſcit, ſcit ut Deus, cujus vicem gerit, & ſcit ſcientia inrevelabili, non revelabili; formaliter enim mentiri eſt ire contra mentem, ſeu ſcentiam revelabilem, non autem contra mentem, ſeu ſcientiam inrevelabilem.

Et ſi obligaretur cum juramento à Judice ad aperiendum crimen

auditum in Confeſſione, teneretur non jurare, & dicere Judici, ſe non poſſe loqui de auditis in Confeſſione, etiam ſi immineat Sacerdoti grave aliquod damnum etiam periculum mortis, potius enim debet pati, & mori, quam revelare Confeſſionem, quia hoc eſſet pati, & mori propter juſtitiam: uti contigit S. Joanni Nepomuceno Pragenſi Canonico.

Non poteſt Confeſſarius ſine licentia Pœnitentis colloqui cum ipſo de auditis in Confeſſione, quia hoc eſſet ipſum confundere; Si autem Pœnitens prius ipſe loquatur ad petendum conſilium, tunc poterit de iis loqui cum eo,

Digitized by Google

cum Pœnitens cenſeatur tunc ipſi dare implicitè ſaltem facultatem loquendi.

Confeſſarii ex ſcientia habita in Confeſſione non poſſunt monère, neque ſuper generalia Matronas, Dominos, Gubernatores, Judices, Superiores, ac Abbatiſſas, ut melius invigilent &c. quia uti ſcientia Confeſſionis eſt ſemper fractio Sigilli, reddens Confeſſionem odioſam.

Univerſaliter enim loquendo non poſſunt Confeſſarii uti ſcientia Confeſſionis etiam ad vitandum propriam mortem, quando nullus adhiberi poſſit prętextus removens ſuſpicionem revelationis

Con-

Confeſſionis. Si quis autem hujuſmodi prætextus inveniri poſſit, tunc vult Lugus, poſſe Confeſſarium prætextum hujuſmodi licitè adhibere, ut vitæ ſuæ provideat ſine violatione Sigilli.

Ad Sigillum tenetur primo Confeſſarius, Interpres, & quicunque alius fortuitò audiens Confeſſionem, item ille, qui chartam invenit continentem peccata ſcripta in ordine ad Confeſſionem, ille etiam, à quo petitur conſilium peccati exprimendi in confeſſione, ac denique Superior, ad quem acceditur pro licentia à reſervatis: omnes iſti tenentur ex fidelitate, ex religione, & præcepto Divino,

no, Naturali, & Eccleſiaſtico.

CAPUT XV.

DE EXTREMA UNCTIONE.

EXtrema Unctio eſt Sacramentum à Chriſto Domino inſtitutum ad ſalutem animæ, ac etiam corporis, conferendum ęgroto graviter periclitanti, per unctionem olei benedicti, & orationem Sacerdotis.

Materia remota hujus Sacramenti oſt oleum benedictum ab Epiſcopo, ſingulis annis renovandum, veteri Combuſto, ita tamen ut Parochus poſſit uti veteri, nondum habito novo, in caſu quo

non

Digitized by Google

non potuiſſet accedere vel per ſe, vel per alium ad novum recipiendum.

Materia proxima eſt ipſa unctio quinque ſenſuum corporis, qui ſunt viſus, auditus, guſtus, odoratus, & tactus. Aliæ vero unctiones, ſcilicet pedum, & renum non ſunt de neceſſitate Sacramenti, & ſic poſſunt omitti, & præcipuè illa renum in Fœminis omitti debet ob honeſtatem.

Adverte, quod ſi ſenſus eſſent mutilati, ungendæ eſſent partes vicinæ, eo quia ſi non peccavit per actus externos defectu ſenſus mutilati peccare potuit per potentias internas.

Ad-

Adverte inſuper, non eſſe de neceſſitate Sacramenti, quod iſtæ unctiones fiant per modum Crucis.

Item adverte, quod in caſu neceſſitatis, puta ſi ægrotus periclitatur mori antequam perficiantur omnes, & ſingulæ unctiones, poteſt perfici hoc Sacramentum per unicam unctionem in fronte, vel capite, in qua reſidet ratio, & continentur omnes ſenſus, exprimendo ſub unica forma omnes quinque ſenſus.

Forma hujus Sacramenti ſunt verba prolata à Sacerdote, dum dicit: *Per iſtam ſanctam unctionem, & ſuam piiſſimam miſericordiam in-*

indulgeat tibi Deus quidquid per viſum (dum inunguntur oculi, *quidquid per auditum*, dum unguntur aures, & ſic de ſingulis) *Deliquiſti*. Amen.

Vitanda eſt additio, detractio, & mutatio verborum formæ, in qua ſi fiat mutatio aliqua ſubſtantialis, Sacramentum erit irritum.

Forma hujus Sacramenti eſt, & eſſe debet deprecatoria: Hinc ſi mutaretur in abſolutam, Sacramentum eſſet invalidum. Si autem loco dicendi *indulgeat*, quis dicat, *parcat*, *ſeu condonet*, *aut remittat*, cùm hæc ſunt deprecatoria, Sacramentum erit validum, ut volunt aliqui. No-

Notandum, prolationem verborum, & unctionem debere eſſe ſimul moraliter ſaltem; itaut non prius finiatur forma, antequam incipiat unctio, nec prius finiatur unctio, antequam incipiat forma.

Subjectum capax hujus Sacramenti eſt homo baptizatus conſtitutus in proximo, vel ſaltem probabili periculo mortis ex infirmitate, qui ſaltem aliquo tempore peccare potuerit, ut requiritur ad verificandam formam Sacramenti.

Hinc hoc Sacramentum miniſtrari non debet niſi Infirmo, de cujus morte timetur.

Ne-

Neque debet miniſtrari pueris ante uſum rationis, quia toto tempore præcedente uſum rationis, ſunt incapaces peccandi defectu malitiæ, ſeu cognitionis, neque amentibus a nativitate, quia iſti ob carentiam uſus rationis ęquiparantur infantibus.

Nec item miniſtrandum Mulieribus parituris, ſi tantum ordinaria partus moleſtia laborent, ſecus autem eſt miniſtrandum, ſi aliquo lęthali morbo in partu corripiantur.

Nec denique miniſtrandum proficiſcentibus ad Bellum, nec Navigantibus, nec iis, qui ultimo ſupplicio ſunt damnati, cum

iſti non ſint conſtituti in vitæ diſcrimine ex infirmitate.

Miniſter hujus Sacramenti eſt Parochus, & quilibet Sacerdos de licentia Parochi.

Religioſi Prælati tantum ſuis ſubditis licitè miniſtrare poſſunt. At ſi aliquis ſine licentia Parochorum auderet miniſtrare, non ſolum peccaret lethaliter, ſed incideret in excommunicationem ipſo facto; non autem ſi ſervis in eorum Monaſterio degentibus graviter ęgrotantibus.

Quando Parochus non poteſt adeſſe, quilibet Sacerdos poterit miniſtrare; in caſu enim talis neceſſitatis non cenſetur Parochus

eſſe

eſſe rationabiliter invitus.

Si Parochus non poſſit ipſe miniſtrare, poteſt delegare ad hoc Sacramentum miniſtrādum etiam Sacerdotem, quem ſcit eſſe improbum, quando alium, qui ſit probus, habere non poſſit in promptu, nec in hoc diceretur Parochus cooperari ejus peccato, quia actio illa, ad quam delegat, de ſe eſt bona, & poteſt ſine lethali exerceri, ſi velit Sacerdos improbus reſipiſcere, undè ſi malè exercet, ſibi debet imputare.

Non poteſt tamen Parochus delegare ſuſpenſum, aut excommunicatum, quia hoc Sacramentum non eſt tantæ neceſſitatis, ut

ab iſtis debeat adminiſtrari.

Ægrotus in extremo vitæ conſtitutus, ſi non ſuſcipit hoc Sacramentum, potens illud ſuſcipere, peccat mortaliter ratione ſcandali, quod vix evitari poteſt, & quando etiam omitteret, quin ſcandalum ſequatur, adhuc peccaret graviter contra charitatem ſui, privando ſe hoc Sacramento adeo ſalubri ad augmentum gratiæ, ad tollendas reliquias peccatorum, & ad vincendas tentationes diaboli maximè urgentis in eo extremo.

Hinc Domeſtici, & ii, qui curam habent infirmi, tenentur ſub mortali admonère Parochum, ut miniſtret.

Digitized by Google

Parochus vocatus, ſi ex negligentia deffert miniſtrare hoc Sacramentum ab Infirmo petitum, peccat mortaliter, quia deficit in re gravi, nempe in cura animarum ſibi commiſſa, ad quam tenetur ex officio.

Veruntamen cum periculo propriæ vitæ regulariter non tenetur miniſtrare, ut docet Diana, eo quod hoc Sacramentum non ſit tantæ neceſſitatis. Tenetur tamen, ſi ægrotus nullum aliud Sacramentum ſuſcipere poſſit, quia hoc eſt remedium unicum ſalutis in tali caſu.

Poteſt hoc Sacramentum conferri iis, qui uſum rationis amiſe-

ſerunt, ſeu inciderunt in amentiam, etiam ſi illud non petierint, dummodò ante amentiam Christianè vixerint; quilibet enim censeri debet diſpoſitus ad illud ſuſcipiendum, niſi conſtet manifeſtè contrarium.

Quare ſi quis ſit Peccator publicus, & ſubito morbo correptus; & ſenſibus deſtitutus, nullum ſignum pœnitentiæ dederit, non eſt illi miniſtrandum.

Si quis poſt ſuſceptum Viaticum violentia morbi agitatus blaſphemavit, & inde ratiõis uſum amiſit: ſi Parochus prudenter judicare poteſt, quod blaſphemiæ illæ ex phreneſi, aut vì morbi pro-

la-

-latæ ſint, adhuc poteſt illi miniſtrare Sacramentum unctionis, quia pro bono habendus eſt, qui ſufficienti ratione non probatur malus, cum ergo ſufficiens ratio morbi indicare poſſit, eum ex phreneſi talia dixiſſe, negandum non eſt illi hoc Sacramentum extremum.

Neque pariter negandum eſt ei, qui poſtquam amiſit uſum rationis, ob vim morbi dicit, ſe nolle hoc Sacramentum, quod tamen peteret, ſi liberum uſum rationis haberet.

Ultimo miniſtrandum eſt Pueris judicatis prudenter capacibus peccandi, & Sacramenti pœni-

Digitized by Google

tentiæ, etiam ſi nondum cenſeantur capaces Viatici, ad quod requiritur major cognitio, & diſpoſitio.

Unico verbo: illa ætas eſt capax extremæ unctionis, quæ eſt capax Sacramenti Pœnitentiæ.

Diſpoſitiones, quæ requiruntur ad ſuſcipiendum hoc Sacramentum, ex partæ animæ ſunt, quod quis ſit baptizatus, non excommunicatus, quod expreſsè, vel tacite ipſum petat, ac intendat, & præcipuè doleat de peccatis ſuis & Viaticum, ſi potuit, ſumpſerit.

Ex parte autem corporis requiritur, quod ex infirmitate ſit conſtitutus in probabili periculo mortis.

Ubi

Ubi adverto, quod in eàdem infirmitate non debet iterari, niſi infirmitas mutaverit ſtatum, & Infirmus conſtituatur in novo periculo mortis, ut dictum fuit de Viatico.

Si Parochus perventus ad Infirmum cum oleo Sancto, & dubitet, jam eſſe expiratum, ſi probabiliter etiam exiſtimet, poſſe eſſe adhuc vivum, poterit ſub conditione miniſtrare, nam conditio appoſita tollit irreverentiam Sacramenti. Si verò in ipſa adminiſtratione moriatur, ut certò conſtet de ejus morte, Sacerdos debet ſtatim ceſſare.

Ritus ordinariè adhibendus eſt, qui

qui habetur in Rituali Romano, quem Parochus, vel Sacerdos tenetur ſcire, ut rectè adminiſtret.

CAPUT XVI.

DE SACRAMENTO ORDINIS.

ORdo eſt Sacramentum novæ legis a Chriſto inſtitutum, in quo traditur poteſtas ſpiritualis ad Sacroſanctum Miſſæ Sacrificium perficiendum, vel immediatè in ipſo ordine Sacerdotali, vel mediatè in aliis ordinibus inferioribus, plus vel minus juxta cujuſq; ordinis gradum, & officium.

Se-

Septem ſunt ordines, quatuor minores, videlicet. Oſtiariatus, Lectoratus, Exorciſtatus, & Acolytatus: Et tres majores, videlicet, Subdiaconatus, Diaconatus, & Præsbyteratus.

Primi quatuor dicuntur minores, eo quod Clerici iis initiati, non aſſiſtunt immediatè Altari, nec inſerviunt immediatè Sacerdoti ſolemniter celebranti.

Tres autem alii dicuntur majores, eo quia iſti immediatius juxta proprium officium inſeruiunt Sacrificio Miſſæ, & iſti dicuntur etiam ordines Sacri, quia Clerici iis initiati, efficiuntur Deo Sacrati per votum caſtitatis, quod non eve-

evenit in ordinibus minoribus, qui proinde non dicuntur Sacri.

Dices: quilibet ordo confertur per actionem ſacram, ergo quilibet ordo eſt ſacer, ſicque &c. Sed Contra. Conc: ante: diſtin: conſequens, ergo quilibet ordo eſt ſacer, ſumpto Sacro prout ſignificat actionem ſacram, qua confertur ordo, concedo, quilibet ordo eſt ſacer, ſumpto Sacro prout ſignificat Perſonam Deo ſacratam per votum caſtitatis, nego conſequentiam. Reſponſio patet ex terminis.

Prima Tonſura non eſt ordo, ſed eſt diſpoſitio ad ordines. Tonſu-

ſurati, quia ſunt deputati ad Eccleſiam, dupplici gaudent privilegio, nempe Fori, & Canonis. Privilegium Fori eſt, quod Clericus pro delicto aliquo non poſſit citari, neque conveniri ad Forum ſęculare, ſed ſolum ad Eccleſiaſticum. Privilegium Canonis, quod ſi quis ſuadente Diabolo percutiat Clericum, eſt ipſo facto excommunicatus, & inſuper per privilegium Canonis fit Clericus capax Beneficiorum Eccleſiæ, & jurisdictionis Eccleſiaſticæ.

Materia remota Sacramenti Ordinis eſt inſtrumentum, quod tangendum traditur in ipſa ordinatione. Materia vero proxima eſt ipſa

ſa actualis traditio, & tactio inſtrumenti, quod quidem phyſicè tangi debet, nec ſufficit ad validitatem ordinis purus contactus moralis.

Forma uerò ſunt verba prolata ab Epiſcopo. *Accipe poteſtatem &c.*

Miniſter ordinarius Sacramenti ordinis eſt ſolus Epiſcopus, qui, quamvis eſſet excommunicatus, ſuſpenſus, Hæreticus, aut degradatus, poſſet validè, non tamen licitè ordinare.

Poteſtas enim ordinandi eſt annexa characteri Epiſcopali, qui indelebilis eſt.

Poſſunt Abbates habentes jus

Mi-

Mitræ, & Baculi Paſtoralis, conferre primam Tonſuram, & quatuor minores ſuis ſubditis Regularibus profeſſis, non autem Sæcularibus, niſi de conſenſu ſui Epiſcopi, à quo habeant litteras dimiſſoriales.

Poteſt Summus Pontifex de plenitudine poteſtatis committere ſimplici Sacerdoti conferre primam Tonſuram, & quatuor minores, non tamen majores, ad quos requiritur poteſtas Epiſcopalis eſſentialiter, ita ut non poſſit, niſi Epiſcopus conferre ordines Sacros.

Ad validam ordinum ſuſceptionem duo indiſpenſabiliter requi-

quiruntur. Primo quod quis baptizatus ſit, non ſolùm quia Baptiſmus eſt janua Sacramentorum; ſed etiam quia ordo continet in ſe peculiarem præeminentiæ gradum in Eccleſia Dei, quem nemo poteſt legitimè aſſequi, niſi prius ſit incorporatus ipſi Eccleſiæ per Baptiſmum. Secundo requiritur, quod ſit maſculus, nam de fide eſt, fœminas eſſe incapaces de Jure Divino, alioquin ſi fœminę ex Chriſti inſtitutione non eſſent incapaces, non potuiſſet Eccleſia juſtè excludere ab ordinibus totum ſexum fœmineum, ſed Eccleſia ſemper eas excluſit, etiam ſi plures

ma-

magna fulſerint ſanctitate. Et conſtat etiam in lege veteri, quod Deus ſolos viros, nunquam fęminas elegerit in Sacerdotes, & Miniſtros Altaris, ergo ſignum evidens, quod fęminæ ſunt incapaces de Jure Divino. Sic congruum erat, quia qui ordinatur, conſtituitur in gradu prę eminentiæ inter ipſos viros, ſed mulieres ſunt viris ſubditę; dictum eſt enim iis à Deo Geneſis, 3. *ſub viri poteſtate eris, & ipſe dominabitur tui*, ergo conveniens fuit, ut eſſent incapaces Sacramenti Ordinis, conſequenter etiam primæ Tonſuræ, quià eodem jure, quo quis eſt incapax Sacramenti Ordinis, eſt etiam incapax diſpoſitionis ad

ipſum, ut eſt prima Tonſura.

Præter maſculinitatem, & Baptiſmum nihil aliud eſſentialiter exigitur ad validam ordinum ſuſceptionem, adeo ut hoc ipſo, quod quis eſt maſculus baptizatus, etiam ſi Infans, & non habens uſum rationis, ſit capax Sacramenti ordinis, ut tenet comunis Theologorum ſententia, paucis adverſantibus. Et ratio eſt, quia illa Sacramenta, quæ nullum actum proprium ſuſcipientis involuunt eſſentialiter, nec conſtitutivè, nec præſuppoſitivè, validè conferuntur non habentibus uſum rationis, ut patet de Baptiſmo, Confirmatione, & Euchariſtia, ſed Sacramen-

mentum Ordinis nec conſtituitur, neque eſſentialiter præſupponit ullum ſuſcipientis actum, ergo ſicut Baptiſmus, Confirmatio, & Euchariſtia validè conferri poſſunt Infanti, ita etiam Sacramentum Ordinis.

E contra verò, quia Sacramentum Pœnitentiæ involuit actus Pœnitentis tamquam eſſentiale ſui conſtitutivum; Extrema unctio, quia eſſentialiter preſupponit, & exprimit peccata ægrotantis commiſſa; & Matrimonium, quia involuit eſſentialiter conſenſum liberum contrahentium, ideo horum eſt incapax Infans.

Dices primo: ad validam ordi-

nis ſuſceptionem requiritur eſſentialiter proprius ſuſcipientis actus, ergo ratio allata nulla eſt. Prob. ant. requiritur eſſentialiter contactus phyſicus inſtrumenti, quod Epiſcopus porrigit ipſi ordinando tangendum, ergo requiritur proprius ſuſcipientis actus. Sed contra, nego ante; ad prob: diſt. ante, ſed materialis, concedo ante; requiritur eſſentialiter contactus phyſicus inſtrumenti, ſed formalis, ac humano modo factus per voluntariam actionem tangentis, & recipientis, nego ante, & conſequentiam. Primum enim ſufficit ad validitatem ordinis, non autem eſt de eſſentia ſecundum.

Di-

Digitized by Google

Dices ſecundo: Ordines Sacri inducunt onus cœlibatus, ſed ad hoc onus ſubeundum requiritur conſenſus proprius ipſius accipientis, qui nullus dari poteſt in Parvulis ante uſum rationis, ergo Parvuli ſaltem ſunt incapaces Ordinum Sacrorum. Sed contra: diſt. ma., Ordines Sacri inducunt &c. ſi ſpontè, & voluntariè ſuſcipiantur, concedo, ſecus, nego. Quando quis ſpontè, & voluntariè ſuſcipit Ordines Sacros, utique ſubit onus cœlibatus, quia eo ipſo ſe ſubijcit oneribus Ordinum Sacrorum à jure Canonico inductis, ſecus autem, ſi ſecus. Unde Parvulus Sacri Ordinibus initiatus ad

nihil teneretur per inde, ac ſi ordinatus non fuiſſet, & perventus ad uſum rationis, adhuc eſſet capax Matrimonium contrahendi, quæ eſt ſententia probabilior inter Theologos.

Hinc Sacramentum Ordinis per ſe, & ex conceptu ſuo nihil aliud inducit in ſuſcipiente, quam poteſtatem ſpiritualem, ac gratiam, quod non eſt onus, ſed purus favor, purus autem favor, ut inducatur, non poſtulat conſenſum formalem, & elicitum ſuſcipientis, quia puro favori ipſa natura humana ſufficienter ex ſe præcisè conſentit. Nihil igitur obſtat, quominus Infanti baptizato conferri

va-

validè poſſit Sacramentum Ordinis.

Quod hactenus dictum eſt de Infantibus, etiam valet de perpetuo amentibus, quia iſti æquiparantur Infantibus. Secus verò dicendum, ſi interdum habuerint uſum rationis, & poſitivè diſſenſerint ordines ſuſcipere, quia de ratione gaudentis libero arbitrio eſt, ut non ſubeat variationem ſtatus independenter à ſuo libero conſenſu interdum elicito, & nunquam retractato.

Utrum autem Parvuli ante uſum rationis ſint etiam capaces Epiſcopatus.

Pro reſolutione quęſiti hujus.

Digitized by Google

Duo ſunt conſideranda in Epiſcopatu, Unum eſt poteſtas ordinis Epiſcopalis collata ex vì Sacramenti ſecundum ſe præcisè, qualis eſt poteſtas conferendi ordines, confirmandi, benedicendi Chriſma, & Oleum, & quo ad hoc utique conferri validè poteſt Infanti, ſicut alii ordines ob eandem rationem.

Alterum eſt juriſdictio, cura Paſtoralis, & Matrimonium ſpirituale cum Eccleſia, cum onere eam gubernandi, & quo ad hoc certe conferri validè nequit non habenti uſum rationis, quia ejuſmodi onus imponi, ac ſuſcipi nullatenus poteſt abſque conſenſu li-

libero ſuſcipientis, & hoc poſterius ſolum eſt; quod intendunt Divus Thomas, & Divus Bonaventura, dum negant, Epiſcopatum conferri validè poſſe Infanti.

Nec enim hæc duo ſunt eſſentialiter connexa, cum poſſit dari unum ſine altero, ut patet in Epiſcopis titularibus, qui ſunt præditi poteſtate ordinis Epiſcopalis ſine juriſdictione, & cura Paſtorali, & abſque onere alicujus Eccleſiæ gubernandæ, inde nihil obſtat &c.

Et hæc quo ad validam. Quantum vero ad licitam ordinum ſuſceptionem, dico, requiri ſtatum gratiæ requiſitum ad omnia Sacra-

cramenta vivorum, Scientiam exercitio cujuſque ordinis congruentem, Probitatem morum, qualis decet Perſonam Eccleſiaſticam; Ætatem à Sacris Canonibus præſcriptam: Natalia legitima, & quod non ſit Bigamus, & inſuper quod ſuſceperit Sacramentum Confirmationis, ac denique quod habeat intentionem ſaltem virtualem ſuſcipiendi ordines, aut habitualem.

Ætas à Sacris Canonibus præſcripta ad primam Tonſuram, & ad quatuor minores, eſt ſeptennium completum. Ad Subdiaconatum Annus vigeſimus ſecundus incæptus. Ad Diaconatum

An-

Annus vigeſimus tertius incæptus. Et ad Præsbyteratum Annus vigeſimus quintus incæptus, quia in favorabilibus, quando aliter non ſit expreſſum, atque ſtatutum, Annus incæptus habetur pro completo. Ad Epiſcopatum verò requiritur Annus trigeſimus completus juxta conſtitutionem Alexandri III; quæ incipit; *cum in cunctis*; ubi habetur, nullus Epiſcopus eligatur, niſi qui jam trigeſimum ætatis annum tetigerit; & ad curam Animarum Annus vigeſimus quintus completus; ad Beneficium ſine Animarum cura Annus XIV.

Si quis eſſet per ſaltum promo-

tus,

tus, ideſt ſi quis ordinaretur Sacerdos antequam eſſet ordinatus Diaconus, validè ordinaretur, quia Ordo ſuperior continet in ſe eminenter ordines inferiores, ergo ſubſiſtit per ſe, & eſſentialiter, etiam aliis non præſuſceptis. Illicita tamen eſſet collatio, & ſuſceptio ordinis inferioris, cum Sacri Canones id expreſsè prohibeant; ordinatus verò per ſaltum tenetur ſuſcipere ordines non ſuſceptos, nec poteſt exercere ſuſceptum licitè, & ſine peccato, & incurreret irregularitatem.

Veruntamen Epiſcopatus prærequirit eſſentialiter in ſubjecto Or-

Ordinem Sacerdotalem ſuſceptum; itaut collatus non Sacerdoti eſſet nullus. Quia poteſtas ordinis Epiſcopalis ſecundum ſe ſumpta, quamvis non ſit inferior poteſtate conſecrandi Euchariſtiam, non poteſt tamen illa continere eminenter iſtam; ergo iſta non præſuppoſita nequit illa ſubſiſtere, ſicque &c.

Utrum autem ſi quis eſſet per ſaltum ordinatus Sacerdos, & deinde ordinaretur Epiſcopus, quin ſuſceperit Diaconatum, Subdiaconatum; & alios ordines minores, utrum ſcilicet poſſet validè conferre eos ordines, quibus caret.

Re-

Reſpondetur affirmativè cum communi ſententia, quia poteſtas conferendi ordines eſt Epiſcopalis, ſed iſte eſſet verè Epiſcopus, & haberet poteſtatem Epiſcopalem, ergo &c.

Nec obſtat illum tritum. Nemo dat quod non habet, quia licet ordines inferiores non haberet formaliter, haberet illos eminenter, & ideò validè eos conferret. Peccaret tamen lethaliter, quia Sacri Canones prohibent ordinatum per ſaltum exercere ordinem ſuperiorem, donec receperit inferiorem.

Quæres, an quilibet ordo ſit Sacramentum.

Re-

Digitized by Google

Reſpondeo affirmativè, nec inde ſequitur Sacramenta novæ legis eſſe plura, quam ſeptem. Quia ſicut omnes ordines ſunt unus ordo ratione unius, & ejuſdem finis, ad quem tendunt, quatenus tendunt omnes ad ipſum Sacroſanctum Miſſæ Sacrificium ritè perficiendum, ita ſunt unum Sacramentum unitate finis; & eſt ita conſtans, quia quilibet ordo imprimit characterem, cauſat gratiam, & conſtat materia, forma, & intentione, nec poteſt iterari, ergo eſt Sacramẽtum. Adverte, ordines eſſe plura Sacramenta pluralitate ſpecifica, non autem generica, ita ut unus ſit unitate generica, non ſpecifica. Utrum

Utrum autem Epiſcopatus ſit ordo.

Certum eſt, Epiſcopatum non eſſe ordinem diſtinctum à Sacerdotio, quia in ordinatione Epiſcopi non confertur ſpecialis aliqua poteſtas in Corpus Chriſti reale, diſtincta à poteſtate ſimplicis Sacerdotis, cum non magis poſſit Epiſcopus in Corpus Chriſti reale, quam ſimplex Sacerdos.

Dico ergo, Epiſcopatum eſſe quandam ipſius Sacerdotis extentionem, & complementum, quapropter dicitur Sacerdotium Magnum, & ſi eſt ordo diſtinctus, eſt quidem phyſicè, non moraliter, & ſicuti poteſtas abſolvendi,

non

non eſt moraliter diſtincta à poteſtate conſecrandi, bene autem phyſicè, ità &c.

Dicitur autem Epiſcopatus extentio, & complementum Ordinis Sacerdotalis, quatenus Ordo Sacerdotalis, qui ſecundum ſe confert poteſtatem in Corpus Chriſti reale, extenditur per poteſtatem Epiſcopalem in Corpus Chriſti myſticum, & ſic quodamodo perficitur, & ultimo completur.

Effectus Ordinis ſunt duo, nempe gratia, & character indelebilis impreſſus in Anima.

Quilibet Ordo confert diſtinctam gratiam cum auxiliis quibus

ordinatus præmunitur ad digne exequendum munus ſui ordinis. Et peculiarem ac diſtinctum imprimit characterem indelebilem, quo ſignificatur peculiaris poteſtas ſpiritualis, quæ confertur in unoquoque ordine.

Ordines Sacri ultra onus caſtitatis inducunt aliud, nempe recitationis Divini Officii quotidiè.

Ordinati non tenentur ſub lethali recitare illos Pſalmos, quos habent injunctos ab Epiſcopo poſt collatam ordinationem.

Clerici tenentur ſub lethali incedere in habitu Clericali, & Tonſura, quia Sacri Canones graviter id præcipiunt.

Epi-

Digitized by Google

Epiſcopus poteſt diſpenſare ſuper interſtitia, non autem ſuper ætatem, neque quo ad tempus ordinationis, quæ ſpectant ad Papam. Interſtitia temporum ſignificant, recipientes ordines debere expectare per annum inter unum ordinem ſuſceptum, & alterum ſuſcipiendum.

Omnes ordines fuerunt à Chriſto inſtituti, ſic Hoſtiariatus, quando Chriſtus ejecit de Templo ementes, & vendentes; Lectoratus, quando legit librum Prophetiæ &c. Exorciſtatus, quando ejecit Dœmonia a Maria Magdalena, & aures tetigit ſurdi. Acolytatus, quando dixit: *Ego ſum lux Mun-*

di, qui ſequitur me non ambulat &c. Subdiaconatus, quando lavit pedes Diſcipulorum. Diaconatus, quando communicavit in nocte Cœnæ Apoſtolos. Præsbyteratus, quando tradidit poteſtatem Apoſtolis conficiendi Sacramentum Euchariſticum Corporis, & Sanguinis ſui. In Sacerdotio traditur duplex poteſtas, ideſt ordinaria ad conficiendum Corpus, & Sanguinem per impoſitionem manuum factam ab Epiſcopo, dicente: *accipe poteſtatem ad conficiendum Corpus Chriſti*; Altera, quæ dicitur ſecunda per impoſitionem ut ſupra ab Epiſcopo ad remittenda peccata. Adverte, unam eſſe di-

diverſam ab altera &c. vide Felicem à Poteſtate *de ordine*.

Propoſitiones damnatæ ad hoc Caput reducendæ.

Ab ALEXANDRO VII. 20. Reſtitutio à PIO V. impoſita beneficatis non recitantibus. non debetur in conſcientia ante ſententiam declaratoriam judicis, eo quod ſit pœna.

21. Habens Cappellaniam collativam, aut quodvis aliud beneficium Eccleſiaſticum, ſi ſtudio litterarum vacet, ſatisfacit ſuæ obligationi, ſi officium per alium recitet.

33. Reſtitutio fructuum ob

omiſſionem horarum ſuppleri poteſt per quaſcumq; eleemoſynas, quas antea beneficiarius de fructibus ſui beneficii fecerit.

34. In die Palmarum recitans Officium Paſchale ſatisfacit præcepto.

35. Unico Officio poteſt quis ſatisfacere duplici præcepto, pro die præſenti, & craſtino.

Ab INNOCENTIO XI. 54. Qui non poteſt recitare Matutinum, & Laudes: poteſt autem reliquas horas, ad nihil tenetur, quia major pars trahit ad ſe minorem.

CA-

Digitized by Google

CAPUT XVII.
DE MATRIMONIO.

MAtrimonium eſt contractus legitimus, quo Vir, & Fæmina jus ſui corporis ſibi invicem tradunt, & mutuo acceptant, ſeu eſt mutua traditio, & acceptatio ejus juris. Unde ſequitur maritalis conjunctio inter utrumque cum vinculo indiſſolubili vitæ ſocialis, & jure mutuo adverſus alterum quo ad corpora, & communicationem bonorum.

Matrimonium in ratione contractus ſemper fuit uſque ab initio Mundi. In lege autem Evangelica fuit ipſe contractus matri-

monialis elevatus ad rationem Sacramenti. Congruum enim erat attenta humanæ naturæ debilitate, inducta ex peccato originali, quod Chriſtus ultra alia Sacramenta, inſtitueret etiam hoc Sacramentum, dando ſcilicet ipſi contractui matrimoniali vim cauſativam gratiæ Sacramentalis, qua ſpecialiter juventur Conjuges ad perferenda laudabiliter, & cum chriſtiana perfectione onera Matrimonii, & obligationes tum mutuas, tum reſpectu Prolis rectè educandę.

Materia hujus Sacramenti remota ſunt corpora, proxima verò eſt mutua traditio juris proprii cor-

corporis. Forma autem eſt ejus juris acceptatio exterius manifeſtata per verba formalia, aut ęquivalentia, ut ſunt nutus, ſcriptura, aut quodvis aliud ſignum exterius, quod ſit aptum manifeſtare conſenſum liberum contrahentium coram Parocho, ac Teſtibus, qui requiruntur de jure novo Concilii Tridentini; tamquam conditio ad valorem Matrimonii.

Miniſtri autem ſunt ipſi contrahentes, qui ſimul conficiunt; & recipiunt hoc Sacramentum, & ejus effectum, nempe gratiam. Unde Parochus non eſt niſi aſſiſtens nomine Eccleſiæ tamquam

quam Teſtis qualificatus, non autem eſt Miniſter, niſi quo ad benedictionem Nuptiarum; ex quo deducitur, quod Parochus ut Matrimonio aſſiſtat, non eſt neceſſe, quod ſit Sacerdos; bene verò quo ad benedicendas Nuptias.

Contrahentes Sacramentaliter Matrimonium debent eſſe baptizati, cum nemo ſit capax aliorum Sacramentorum niſi per Baptiſmum.

Debent inſuper habere uſum perfectum rationis, non ſolum quia uterque contrahens eſt hujus Sacramenti Miniſter, de cujus ratione eſt, ut habeat intentionem faciendi quod facit Eccleſia, ſine

qua

qua nequit ſubſiſtere eſſentialiter valor Sacramenti ; ſed etiam quia ad Matrimonium requiritur eſſentialiter conſenſus liber utriuſque contrahentis, ſine quo Matrimonium eſſet irritum & nullum. Bona Matrimonii ſunt tria, ſcilicet gratia, fides coniugalis, & Proles.

Denique prærequiritur in contrahentibus ſtatus gratiæ, ut dignè, & cùm fructu recipiatur hoc Sacramentum, quod eſt Sacramentum vivorum ſuppones in ſubjecto ſtatum gratiæ ; Unde ſi ſuſcipiatur in ſtatu peccati, procul dubio committitur ſacrilegium ; & ſuſpenditur effectus Sacramen-

ti,

ti, nempe gratia illa ſpecialis, uſque dum auferatur obex, quo ablato ſtatim ea cauſatur.

Matrimonium inter infideles non eſt Sacramentum, ſed tantum contractus. Solummodo Matrimonium Chriſtianorum eſt Sacramentum, & confert gratiam, niſi adſit obex, ut jam dixi.

Coniunctio, quæ fit per Matrimonium, principalius dicit unionem animorum, quam corporum, cum qua ſola, & abſque illa corporum poteſt conſiſtere verum Matrimonium etiam in ratione Sacramenti.

Ætas à Sacris Canonibus præſcri-

ſcripta ad Matrimonium contrahendum, in Fæmina eſt ad minus annorum duodecim, in Maſculo quatuordecim, & quidem completorum, quia in tali ætate jam ſupponitur diſcretio, & cognitio ſufficiens ad diſtinguendam conjugum obligationem.

Unde ſi impuberes non dum perventi ad talem ætatem contraherent, invalidum erit Matrimonium, niſi malitia, & diſcretio in iis detur, ſupplens ætatem; qua data, adveniente poſtea pubertate, Matrimonium non convaleſceret, niſi vel per copulam ſubſecutam, vel per aliquem alium modum conſtaret, contrahentes ante pu-

ber-

bertatem perſeveraſſe in eàdem voluntate in pubertate.

An contractus Matrimonialis inter fideles ſit ſeparabilis à Sacramento, ſeu quod idem eſt, an poſſit dari Matrimonium validum inter Fideles, quin ſit Sacramentum.

Dicendum negativè. Ratio hæc eſt, quia qui eſt membrum Reip., & intendit celebrare contractum non ſervato Ritu inducto ex lege Principis, & communi conſuetudine recèpto, proculdubio contrahit nulliter; ſed Ritus Sacramentaliter contrahendi Matrimonium eſt proprius, & peculiaris Reipublicæ Chriſtianæ indu-

ductus ex inſtitutione Chriſti Domini ſupremi Principis, & Conditoris ejuſdem Catholicæ Reip., idemque ritus communi, & univerſali Chriſtianorum conſuetudine eſt receptus, ergo cum fideles omnes ſint membra Reipub. Chriſtianæ, ſi qui eorum intendunt contrahere Matrimonium, & non facere Sacramentum, contrahunt nulliter, utpote non celebrantes contractum, qualiter inſtitutus eſt à Chriſto Domino, & ſecundum eum ritum, & legem, ſecundum quam eſt proprius Chriſtianorum. Nequit igitur eſſe Matrimonium inter fideles legitimum, & validum, quin ſit etiam

Sa-

Sacramentum, adeo ut data nullitate in ratione Sacramenti, detur etiam nullitas in ratione contractus.

Conf: Matrimonium eſt invalidum etiam in ratione contractus, ſi fiat clandeſtinum, ideſt ſine præſentia Parochi, ubi Concilium Tridentinum fuit receptum; ergo etiam erit invalidum, ſi fiat ſine intentione faciendi Sacramentum. Prob. conſeq., ideo ſi fiat clandeſtinum, eſt invalidum, quia fieret contra inſtitutionem Eccleſiæ, atqui fieret contra inſtitutionem Chriſti, ſi fieret ſine intentione faciendi Sacramentum, ergo ſi in primo caſu eſſet invalidum, à fortio-

tiori etiam in ſecundo: unico verbo, ſicut contractus humanus, ac civilis debet fieri ſecundum leges Principis, ſecus non erit validus; ſed nullus, ità contractus Matrimonialis debet celebrari ſecundum legem à Chriſto præceptam, nempe ut Sacramentum, aliter erit invalidum, & nullum.

Ætas verò quo ad ſponſalia Matrimonium præcedentia, conſiſtentia in mutua promiſſione contrahendi Matrimonium inter ſe, eſt ſeptem annorum in utroque, à quibus tamen ſponſalibus pervenientes ad annos pubertatis poſſunt petere ſolutionem.

Qui contrahit Matrimonium,

vel ſponſalia ante legitimam ætatem, peccat mortaliter, quia verba Canonum continent præceptum, non purum conſilium. Quamvis in hoc regulariter magis cenſeantur peccare conſulentes, aut ii, qui curam habent contrahentium, quam ipſi contrahentes, qui plerumque excuſantur ob ignorantiam juris.

Matrimonium aliud eſt ratum, aliud conſumatum. Ratum eſt illud, quod legitimè celebratum eſt coram Parocho, & Teſtibus. Conſumatum eſt illud, quod completum eſt per copulam perfectam in vaſe legitimo, interveniente ſaltem Viri ſeminatione.

Ma-

Matrimonium ſive ſit ratum, ſive conſumatum eſt indiſpenſabile, non tamen eodem modo. Nam conſumatum ſi eſt validum, nunquam poteſt diſſolui neque authoritate Pontificis. Matrimonium vero ratum urgente aliqua graviſſima neceſſitate à Summo Pontifice diſſolui poteſt.

Diſſoluitur etiam per ſolemnem profeſſionem religioſam, qua peracta, & non ante, alter coniux manet liber ad contrahendas alias Nuptias. At non diſſoluitur per Ordinem Sacrum, neque per dignitatem Epiſcopalem, quia jura loquuntur tantum de profeſſione religioſa.

Unde Sacri Canones concedunt junctis Matrimonio rato ante conſumationem bimeſtre ad cogitandum de electione ſtatus Religioſi, propter excellentiam ejuſdem, adeout altero petente debitum, poſſit alius, à quo petitur, juſtè negare debitum extra ejus injuriam. Bimeſtri autem elapſo, vel debet ingredi Religionem, vel tenetur ſub lethali reddere debitum, & conſumare Matrimonium. Et etiam ſi præceſſiſſet inter eos copula ante Matrimonium ratum, adhuc privilegium haberet locum, quia ea copula non eſt Matrimonialis, quæ proinde non præjudicat quo ad tale privile-

gium,

gium, utpote conceſſum ob excellentiam ſtatus Religioſi.

Ratio autem, cur Matrimonium ratum ſit diſſolubile, indiſſolubile conſumatum, hæc eſt, quia ratum ſignificat diſſolubilem unionem Chriſti per gratiam cum anima juſti. Conſumatum verò ſignificat indiſſolubilem unionem Chriſti cum Eccleſia ſponſa ſua.

Quæres, an qui contrahit Matrimonium in peccato mortali, committat duo peccata. Et ratio dubitandi eſt, quia contrahentes ſunt Miniſtri Sacramenti Matrimonii, & ſubjectum ſuſceptivum ejuſdem, quatenus ipſi ſunt, qui conficiunt ſimul, & recipiunt;

unde videtur, quod dupplex peccatum committant, alterum prout indignè miniſtrant, & alterum prout indignè recipiunt.

Reſpondeo, non committere niſi unum peccatum, indignæ ſcilicet ſuſceptionis Sacramenti. Quia licet ipſi contrahentes ſint miniſtri Matrimonii, qua Sacramentum eſt, non ſunt tamen ad id ſpeciali conſecratione deputati, ſed ſunt ex quadam neceſſitate ad id munus aſſumpti, eo quod ſcilicet Matrimonium eſt eſſentialiter contractus, qui propterea exigit, ut ipſi contrahentes ex libero utriuſque conſenſu applicent ad invicem materiam, & formam, conſiſten-

ſtentem in mutua traditione, & acceptatione juris proprii corporis; prout dictum eſt ſupra. Manifeſtum eſt autem, quod Miniſtri, qui ex quadam neceſſitate miniſtrant, ſeu conficiunt aliquod Sacramentum, & non ſunt ſpeciali conſecratione ad id minus deputati, non peccant lethaliter, exercendo illud Miniſterium in peccato, ut patet in Laico miniſtrante in caſu neceſſitatis Sacramentum Baptiſmi.

CAPUT XVIII.

DE IMPEDIMENTIS MATRIMONII.

DUo ſunt genera impedimentorum. Alia ſunt impedientia tantum. Alia impedientia ſimul, & dirimentia.

Impedimenta impedientia tantum ſunt, quę reddunt Matrimonium illicitum, non tamen invalidum. Et hæc quinque ſunt, videlicet Votum, Interdictum, Sponſalia, Catechiſmus, & Crimen, & hoc ultimum ſubdividitur in ſex ſpecies, quales ſunt. Inceſtus cum conſanguinea ſuæ coniugis. Uxoricidium, Præsbyte-

tericidium. Raptus alienæ ſponſæ, Cognatio ſpiritualis malo animo contracta. Matrimonium ſcienter contractum cum Moniali.

Votum, quod ſolum impedit, eſt votum ſimplex caſtitatis, vel votum de non nubendo, vel votum ſuſcipiendi Ordines Sacros, aut ingrediendi Religionem, taliter quod qui contrahit Matrimonium cum uno ex his votis, illicitè contrahit, & peccat mortaliter. Eſt tamen in iſtis diverſitas obligationum, nam qui vovit non nubere, nubendo peccat, & ad nihil amplius tenetur, quia non poteſt amplius ſervare votum, ſicut ſemel fracto jejunio non amplius

quis

quis peccat iterum comedendo; quia jejunium tunc ſervari amplius nequit.

Si quis autem vovit ingreſſum Religionis, nubendo peccat, & iterum peccat conſumando Matrimonium, quia poſt Matrimonium ratum ante conſumationem adhuc poteſt Religionem ingredi, & reddere Deo vota ſua. Conſumato tamen Matrimonio, qui vovit Religionis ingreſſum, ad nihil aliud tenetur vivente Uxore, qua tamen præmortua tenetur iterum ad Religionis ingreſſum.

Si autem quis vovit caſtitatem, nubendo peccat, & poteſt tantum reddere, & non petere,

quia

quia tenetur obſervare votum, quantum poteſt, & item præmortuo conjuge tenetur ad votum, non tranſeundo ad alias Nuptias.

Impedimentum interdicti eſt prohibitio facta ab Eccleſia, ne in quibuſdam anni temporibus Nuptiæ celebrentur, ideſt à prima Dominica Adventus uſque ad diem Epiphaniæ, & à die Cinerum uſque ad octavam Paſchatis incluſivè; quæ particula *incluſivè* probabilius afficit etiam diem Epiphaniæ, itaut ille etiam comprehendatur in prohibitione; quia ſub eàdem clauſula continetur; tum ex eo quia illa particula uſ-

uſque ex genere ſuo eſt incluſiva, non excluſiva.

Utrum autem pro his Temporibus ſint interdictæ ſolum ſolemnitates Nuptiarum, an etiam ipſa Matrimonia ſecundum ſe; ac nudè ſumpta. Adverto

Nomine ſolemnitatum Nuptiarum veniunt potiſſimum benedictiones Nuptiales, quæ ex præſcripto Eccleſiæ fiunt in primis Nuptiis ante conſumationem Matrimonii, venit enim ſolemnis traductio ſponſæ in domum ſponſi, nomine cujus intelligitur ipſa traductio ut comitata conviviis, aliiſque lætitiæ ſignis.

Unde dico primo, Benedictiones

nes ſolemnes Nuptiarum, itemque ſolemnem traductionem ſponſæ in domum ſponſi pro iis temporibus eſſe omnino prohibitas, & quidem ſub mortali, quia tales ſolemnitates ſolent fieri conſequentibus, ſeu comitantibus talibus lætitiæ ſignis, quæ evocant animos à ſpiritualibus ad carnalia, & profana, propterea non videntur congruere cum ſanctitate illorum temporum; in quibus Eccleſia vacat ſpiritualibus officiis, & maximè in Dei cultum dirigitur.

Dico ſecundo, probabilius attento rigore juris non eſſe pro iis temporibus prohibita Matrimonia

nia ſecundum ſe, & nudè ſumpta ſeclusis ſolemnitatibus regulariter comitantibus Matrimonia ipſa.

Attamen attenta conſuetudine ferè ubique vigente, & vim legis graviter obligantis habente, dico, & ipſa eſſe prohibita, quia conſuetudo hæc in locis, in quibus viget, intelligitur recepta relativè ad præceptum Eccleſiæ non celebrandi Nuptias pro tali tempore.

Adverto hic ad evitandam æquivocationem, quod nomine interdicti Matrimoniorum non venit interdictum Cenſura. Et enim eſt certum, pro tempore inter-

terdicti Cenſuræ non eſſe prohibita Matrimonia ſecundum ſe ſumpta, quia pro tempore interdicti Cenſuræ vetantur ea, quæ ex ordinis miniſterio dependent, ſed Sacramentum Matrimonii non dependet ab aliquo ordinis exercitio, quandoquidem Miniſtri hujus Sacramenti, ex ſuperius dictis, ſunt ipſi contrahentes, & Parochus non præſtat circa ipſum Matrimonium ullum ordinis Miniſterium, ſed ſolum authoritativam præſentiam, ergo &c.

Epiſcopus poteſt ob legitimam cauſam interdicere ad tempus Matrimonia ſubditorum, quia ad perfectum regimen propriæ Ec-

cle-

cleſiæ ſpectat, quandoque interdicere ad tempus aliquod Matrimonium, cum præſertim dubium occurrit de aliquo impedimento, quouſque innoteſcat, an verè adſit, vel non; ſeu cum imminet periculum rixarum, donec remedium procuraverit, ut Matrimonium iniri poſſit citra rixas, & ſcandala.

Noto, cauſas Matrimoniales pertinere ad ſolum forum Eccleſiaſticum, ut ſolìus Judicis Eccleſiaſtici ſit de iis cognoſcere, & definire. Poſtquam enim contractus Matrimonialis fuit elevatus ad eſſe Sacramenti, factus eſt materia purè Eccleſiaſtica, vel ſal-

tem fuit valdè conſentaneum, ut Pontifex hanc materiam ſibi, & foro Eccleſiaſtico reſervaret; unde deducitur, poteſtatem ſæcularem non poſſe ſe ingerere in cauſis Matrimonialibus.

Impedimentum ſponſalium eſt promiſſio jam facta uni ſponſæ de contrahendo Matrimonio cum ipſa, quibus ſponſalibus non diſſolutis, ſi quis aliam ducat, peccat mortaliter, quia non adimplet promiſſionem validam alteri factam cum gravi ipſius injuria.

Impedimentum Cathechiſmi eſt quædam ſpiritualis affinitas, quæ contrahitur reſpondendo in illis cæremoniis, quæ antecedunt

Baptiſmum, & propter reſpontiones dicitur Suſceptor in Cathechiſmo. Hoc impedimentum antiquitus contrahebatur, & erat impediens Matrimonium, nunc autem ſublatum eſt à Concilio Tridentino.

Inceſtus, qui eſt primum crimen, ex quo conſurgit impedimentum precisè impediens, eſt copula perfecta habita à Marito cum conſanguinea propriæ Uxoris, adhuc vivente ipſa Uxore, quæ impedit, ne inceſtuoſus præmortua propria Uxore, quamcumque aliam ducat in Uxorem.

Dixi, vivente adhuc ipſa Uxore,

re, quia ſi copula inceſtuoſa habeatur poſt mortem ſuæ Uxoris, probabilius eſt, non oriri tale impedimentum.

Quod dictum eſt de Marito inceſtuosè cognoſcente conſanguineam propriæ Uxoris; idem dicendum de Uxore, ſi ipſa inceſtuosè commiſceatur cum conſanguineis ſui Viri.

Idemque impedimentum contraherent ipſi conſanguinei conjugatorum, ſi inçeſtum cum ipſis conjugatis reſpectivè haberent.

Ratio autem, quare jus Canonicum inducit ex præfato inceſtu hoc impedimentum eſt, quia cum inceſtuoſus deliquerit contra

Matrimonium jam initum, conſtituendo ſe affinem cum propria Uxore ex propria culpa, ratione cujus affinitatis impeditur ab uſu conjugii, tam in petendo, quam in reddendo, utique in eodem genere Matrimonii æque fuit puniendus, ita ut aliud non poſſit licitè contrahere, quæ ratio militat etiam de iiſdem conſanguineis, qui inceſtum cum eodem Marito, & Conjuge reſpectivè committerent, quo ad contrahendum idem impedimentum, ob injuriam ſcilicet, quam iſti etiam irrogarent Matrimonio.

Hinc quia hoc impedimentum non eſt conſurgens ex natura ſua, ſed

ſed ex diſpoſitione juris Eccleſiaſtici, & in pœnam delicti, contrahitur ſolum; quando inceſtus evadat manifeſtus, & ſit probatus, alioquin ſi ſit, & maneat omninò occultus, tunc non oritur; quia pœnæ inductæ ex juris diſpoſitione non intelliguntur affixæ delictis omnino occultis, niſi hoc ſit expreſſum.

Advertendum tamen, quod hoc impedimentum ex inceſtu extenditur ſolum uſque ad ſecundum gradum incluſivè, quia tantum extenditur affinitas conſurgens ex copula illicita. Affinitas conſurgens ex copula illicita quo ad effectum impediendi Matrimo-

nium de jure novo Concilii Tridentini reſtringitur ad ſecundum gradum, & non extenditur ultra, ita etiam &c.

Uxoricidium prout eſt præcisè impediens, non dirimens Matrimonium, eſt injuſta occiſio propriæ Uxoris à Marito patrata ex impetu iræ, quæ impedit, ne Uxoricida aliam ducat. Hoc impedimentum non extenditur ad Uxorem, ſi ipſa Maritum interficiat, quia jura loquuntur ſolum de uxoricidio, non de mariticidio, quæ cum ſint pænalia, propterea non ſunt extendenda. Quare autem jura induxerunt hoc impedimentum in uxoricidio, non

in

in mariticidio, rationem diverſitatis aſſignat Divus Thomas, quia Uxor magna tenetur reverentia erga Maritum, nec in ea præſumitur proclivitas ad ipſius Mariti necem, quæ eſt in Marito ad necem ipſius Uxoris, cui non debet tantam reverentiam, ideo congruum fuit, ut in juris diſpoſitione puniretur Uxoricida privatione Conjugj.

Præsbytericidium prout ex juris diſpoſitione eſt impediens Matrimonium, eſt occiſio Sacerdotis injuſta à Viro patrata, & per ſententiam Judicis declarata. Unde ad incurrendum hoc impedimentum non ſufficit, quod Præs-

byterìcidium fuerit commiſſum, ſed ulterius requiritur, quod Præsbytericida fuerit in judicio contentioſo convictus de tali crimine, ut deducitur ex Textu Canonic.

Dixi, à Viro patrata, quia hoc impedimentum contrahitur ſolum à Maſculo, ſi ipſe fuerit Sacerdotis interfector, non autem à Fæmina, ſi ipſa interfecerit Sacerdotem, quia proprietas verborum Textus ſopponit ſolum pro Maſculo, & cum Textus ſit pœnalis, ideo non extendendus ultra proprietatem verborum ad Fæminam.

Non incurret tamen hoc impedi-

dimentum Maritus, ſi Sacerdotem interficeret depræhenſum in actu adulterii cum propria Uxore, ſicut neque ſi Maritus occideret propriam Uxorem depræhenſam in actu adulterii, incurreret præcedens impedimentum uxoricidii.

Raptus alienæ ſponſæ, prout eſt impediens, & ut contradiſtinctus à raptu per Concilium Tridentinum dirimente, reſpicit ſponſam jam alteri deſponſatam, vel per verba de præſenti, vel de futuro, & impedit non ſolum Matrimonium cum ipſa, ſed cum quacunque alia; etiam ſi aliena ſponſa conſenſerit raptui, adeout

nec

nec eadem ſponſa ſi conſenſerit, poſſit poſtea alteri nubere, ut intelligitur ex Textu Canonico; poſſit autem, ſi invìta fuerit rapta.

Cognatio ſpiritualis malitiosè contracta eſt, quæ conſurgit ex ſuſceptione propriæ prolis in Sacramento facta hoc animo perverſo inſidiandi Matrimonio cum proprio Conjuge, ad impediendum ſcilicet uſum ejuſdem. Talis ſuſceptio ex juris diſpoſitione inducit in ſuſceptore, ut non poſſit licitè contrahere cum alia quacunque poſt obitum propriæ Uxoris. Et hoc impedimentum contrahitur, ſive ſit Maritus, qui

te.

teneat, ſive ſit Uxor, ſive ambo ſimul, & ſive teneant in Baptiſmo, ſive in Confirmatione; & ne dum ſi teneant, ſed etiam ſi miniſtrent proprio filio Sacramentum Baptiſmi.

Ultimum impedimentum criminis præcisè impediens, eſt Matrimonium ſcienter contractum cum Moniali profeſſa, quod ipſo jure eſt irritum, & impedit conjugium cum qualibet alia. Unde ad contrahendum hoc impedimentum requiritur, quod Monialis fuerit profeſſa, quià in tantum jura induxerunt hoc impedimentum, inquantum quia non debet Matrimonio gaudere,

qui

qui violat Matrimonium Chriſti puriſſimum, & indiſſolubile cum Sponſa ejus, & ideo hoc impedimentum contrahitur in pœna tanti delicti, non contrahitur autem, ſi non dum fuerit profeſſa, quia tunc non militat dicta ratio finalis jurium. Inſuper requiritur, quod contrahens Matrimonium cum Moniali profeſſa, ſciat, eam eſſe profeſſam, ſecus, ſi ignoraret, non contraheret hoc impedimentum. Et ratio eſt, quia hoc impedimentum contrahitur in pœna delicti. Delictum autem in caſu non eſt voluntarium, cum voluntarium non ſit, ubi non eſt cogni-

gnitio, ideo &c.; propterea conſulto dixi, Matrimonium ſcienter contractum cum Moniali profeſſa;

Impedimenta dirimentia, ſive invalidantia Matrimonium ſunt, quæ ſequuntur; Videlicet; Error, Conditio, Votum, Cognatio, Crimen, Cultus diſparitas, Vis, Ordo, Ligamen, Honeſtas, ſi ſis Affinis, ſi forte coire nequibis, & hæc dirimunt de jure antiquo, De jure autem novo Concilii Tridentini addita fuerunt hæc duo, quæ dirimunt, videlicet Raptus, & Clandeſtinitas, ideſt contractus Matrimonialis ſine Parocho, & Teſtibus. Pro

Digitized by Google

Pro primo impedimento dirimente venit error, qui vel eſt circa Perſonam, cum qua quis intendit Matrimonium contrahere, vel circa qualitatem Perſonæ; ſi error ſit circa Perſonam, irritat ipſo jure naturæ Matrimonium contractum, quia cum tali errore non habetur conſenſus quo ad ſubſtantiam, à quo eſſentialiter pendet Matrimonium, & ſine quo non ſubſiſtit. Si autem error ſit circa Perſonæ qualitatem, ut ver. gr., ſi quis intendit contrahere cum Sempronia, quam putat Virginem, pulchram, divitem &c., & poſtea comperiat, non eſſe talem, hujuſmodi error

non

non irritat Matrimonium contractum, quia in contrahente, ſic errante adhuc datur conſenſus quo ad ſubſtantiam, cum conſentiat in talem determinatam perſonam coram Parocho, & Teſtibus, quantum requiritur, & ſufficit pro validitate Matrimonii.

Secundum impedimentum dirimens eſt conditio, nomine cujus intelligitur ſervitus legalis, qualem habent hi, qui non ſunt emancipati, & ita ſunt ſub poteſtate Dominorum, ut ab iiſdem pro libito vendi poſſint, & iſti propriè dicuntur mancipia. Ut autem hæc conditio ſervilis in uno con-

contrahente ſit derimens Matri-
monium contractum, oportet, quod ſit ignorata ab altero contrahente libero, ſecus ſi fuerit cognita ſive ante, ſive in ipſa actuali celebratione Matrimonii, Matrimonium erit validum, quia conditio ſervilis in uno contrahente, cum non repugnet ſubſtantiæ Matrimonii, non irritat ipſum ex natura rei, ſed ſolum de jure Eccleſiaſtico, quod vult, quod Matrimonium ſit abſolutè liberum, & voluntarium; & ideo irritat, ſi fiat cum ignorantia, ſeu errore talis conditionis. Hinc ſi quis liber contrahat cum Ancilla, & è contra, ignorata conditione ſer-

Digitized by Google

ſervili invalidè contrahit, validè autem, ſi fuerit cognita.

Tertium impedimentum dirimens eſt Votum, nomine cujus hic intelligitur votum caſtitatis ſolemne emiſſum, ut in profeſſione Religioſa, aut in ſuſceptione Ordinis Sacri, adeo ut ordinatus in Sacris, vel Regularis profeſſus in Religione approbata non poſſit Matrimonium contrahere, & ſi contraheret, eſſet irritum, ac nullum.

Quartum impedimentum dirimens eſt Cognatio, quæ triplex eſt; Carnalis, Legalis, & Spiritualis. Cognatio Carnalis, quæ propriè eſt conſanguinitas, eſt

conjunctio multorum ex eodem ſtipite, & ſanguine deſcendentium. Cognatio legalis eſt proximitas, quæ contrahitur ratione Baptiſmi, vel Confirmationis.

Matrimonium inter conſanguineos in linea recta tam aſcendentium, quam deſcendentium in primo gradu eſt irritum de jure naturæ, ut tenet comunis Theologorum ſententia. Immò valdè probabile eſt, eſſe pariter de jure naturæ irritum in eadem linea etiam in quocunque gradu uſque in infinitum, adeo ut ſecundum hanc ſententiam, quæ eſt graviſſimorum Doctorum, ſi Adam nunc reſurgeret, nullam poſſet Uxorem ducere;

cum

cum omnes per rectam lineam ab ipſo procedant per veram, & naturalem propagationem, ut ipſe verè ſit communis Parens, & Propagator univerſi Humani Generis.

In linea autem tranſverſali irritatur ſolum in primo gradu de jure naturæ, in reliquis autem gradibus uſque ad quartum incluſivè de jure tantum Eccleſiaſtico.

Cognatio legalis dirimit Matrimonium inter adoptantem, & adoptatum, & deſcendentes ipſius adoptati uſque ad quartum gradum, inſuper inter Uxorem adoptantis, & adoptatum, nec

non etiam inter adoptantem, & Uxorem adoptati, adeo ut hæc Cognatio inter præfatos ſemper duret, & dirimat, etiam ſi adoptio fuerit diſſoluta.

Inter filios verò naturales adoptantis, & adoptatum dirimit, & perſeverat quouſque perſeverat adoptio, qua ceſſante, ceſſat quoque inter iſtos Cognatio legalis.

Adoptio definitur, quod ſit Perſonæ extraneæ in filium, aut in Filiam legitima aſſumptio.

Cognatio denique ſpiritualis conſurgens in Baptiſmo, & Confirmatione dirimit Matrimonium inter eos, inter quos

da-

Digitized by Google

datur. Neque ulterius ſe extendit, cum non admitat pluralitatem graduum. Hæc autem Cognatio datur inter Baptizantem, & Patrem, ac Matrem Baptizati; inter ſuſceptores & ipſum baptizatum, inter ſuſceptores & Patrem, ac Matrem baptizati.

Quintum impedimentum dirimens eſt crimen. Tria potiſſimum crimina aſſignantur, ob quæ ſubſequens Matrimonium dirimitur. Primum eſt adulterium cum machinatione mortis alterius coniugis executioni mandata, ad effectum ſcilicet contrahendi inter ſe Matrimonium, & hoc eſt crimen homicidii cum adulterio;

Secundum eſt conſpiratio utriuſque ad necem Conjugis, fide data de contrahendo Matrimonio inter ſe, ſecuta illius morte, etiam ſi non interveniant adulterium; & hoc eſt crimen homicidii ſine adulterio. Tertium eſt adulterium cum promiſſione mutua Matrimonii contrahendi poſt mortem alterius Conjugis, ſi ſcilicet ſupervixerint ad ejus mortem naturalem, & hoc eſt crimen adulterii ſine homicidio. Quolibet enim ex his modis contrahitur impedimentum criminis dirimens Matrimonium inter Perſonas ad invicem, quæ aliquod hujuſmodi criminis perpetrarunt.

Sextum impedimentum dirimens eſt diſparitas Cultus, ac Religionis, quæ datur inter Fideles, & Infideles non baptizatos, inter quos Matrimonium, ſi contrahitur, non ſubſiſtit, & eſt irritum ipſo jure, non quidem naturali, aut poſitivo Divino, ſed tantum Eccleſiaſtico. Congruum enim erat, ut diſparitati Cultus, ac Religionis adijceretur hoc impedimentum propter damna, & ſcandala, quæ ex his Matrimoniis provenire poſſent tam inter ipſos contrahentes, quam in Prole, propterea jure optimo inductum eſt, ut Matrimonium inter diſpares Cultu non ſubſiſtat.

Dixi, Infideles non baptizatos, quia cum Matrimonium modo ſit elevatum ad eſſe Sacramentum, non poteſt ad illud eſſe aditus, niſi per januam Baptiſmi. Quod ſi Matrimonium contraheretur à Fideli cum Hæretica baptizata; vel à Catholica cum Hæretico baptizato, & probabiliter etiam cum Apoſtata à Fide, ſi non licitè, tamen validè contraheretur, & ſubſiſteret.

Contracto Matrimonio inter Infideles; ſi ambo ad Fidem convertantur, remanet eorum Matrimonium, dummodo hoc fuerit contractum ſine ullo impedimento contra jus naturæ, etiam

ſi

ſi cum aliquo contra jus Eccleſiaſticum, quia impedimenta inducta à ſolo jure Eccleſiaſtico non afficiunt infideles.

Remanet etiam, & non diſſoluitur, ſi unus tantum fuerit ad Fidem converſus, & baptizatus permanente altero in ſua infidelitate, quando tamen Conjux infidelis conſentiat habitare cum altero ad Fidem converſo ſine contumelia Creatoris; ut patet ex Apoſtolo ad Corinth. 7. v. 13.

At ſi nolit cohabitare, aut non niſi cum contumelia Creatoris, quatenus compellat Fidelem ad peccandum, deſpiciat audire nomen Dei, & Chriſti, & ipſum bla-

blaſphemet, atque impediat, ne Deo, & Chriſto Domino per Familiam debitus honor, & cultus exhibeatur; tunc poteſt Fidelis converſus ex privilegio ipſi conceſſo à Chriſto in tali hipoteſi, & in favorem Fidei, recedere à priori Matrimonio quantumvis conſumato, & tranſire ad aliud, quo celebrato, ſtatim illud prius intelligeretur ipſo Jure Divino diſſolutum, ut etiam colligitur ex eodem Apoſtolo loco citato. Immo etiam poteſt tranſire ad Religionem, & in ea profiteri, & ſic etiam diſſoluere ipſum Matrimonium per profeſſionem Religioſam, nam ſi Chriſtus conceſ-

ceſſit, poſſe tranſire ad alias Nuptias, præſumi debet, conceſſiſſe etiam, poſſe tranſire ad ſtatum perfectiorem, ut eſt ſtatus Religionis actu profeſſæ.

Septimum impedimentum dirimens Matrimonium eſt Vis, ſeu violentia, per quam ſi Matrimonium contrahitur, eſt ipſo jure irritum, non tantum Eccleſiaſtico, ſed naturæ, ob defectum voluntatis, & liberi conſenſus eſſentialiter requiſiti ad valorem Matrimonii.

Ad hoc idem impedimentum reducitur metus gravis cadens in conſtantem Virum injuſtè incuſſus directe ad hunc finem extorquendi

di conſenſum in Matrimonium; unde qui ex tali metu compulſus contrahit Matrimonium, invalidè contrahit ob eandem rationem, ob defectum ſcilicet voluntatis, & liberi conſenſus. Nec obſtat, quod compulſus ex tali metu conſentiat in Matrimonium, nam licet conſentiat, talis conſenſus non eſt liber, ac proindè inſufficiens. Dicitur autem metus cadere in conſtantem Virum, cum taliter timetur malum, ut probabiliter certo credatur, comminantem illud fore executioni mandandum.

Octavum impedimentum dirimens eſt Ordo, nomine cujus hìc in-

intelligitur Ordo Sacer, qui validè ſuſceptus dirimit ſubſequens Matrimonium, & hoc ex ſola Juris Eccleſiaſtici diſpoſitione ratione voti caſtitatis, quod Eccleſia annexuit ipſi Ordini Sacro, quod proinde intendi debet, ſi non expreſsè, ſaltem tacitè, ab eo, qui voluntariè ſuſcipit Ordinem Sacrum, quatenus Eccleſia non vult, ut Ordo Sacer confeċratur, niſi ſuſcipiens emittat votum caſtitatis, ſeu, ut loquar iiſdem verbis Textus Canonici; niſi ſe victurum caſtè promittat, quod ſecundum Gloſam intelligitur de promiſſione vel expreſſa, vel tacitâ.

Ne-

Neque dicas, ſolum votum caſtitatis ſolemne dirimere ſubſequens Matrimonium; cum autem votum caſtitatis annexum Ordini Sacro non ſit ſolemne, ideo non eſt dirimens, ut patet de voto ſimplici caſtitatis, quod de ſe non dirimit Matrimonium ſubſequens.

Sed contra eſt, & dico, quod licet votum caſtitatis Sacro Ordini annexum non ſit per ſe, & ex natura ſua ſolemne, eſt tamen per accidens, & ex diſpoſitione Eccleſiæ, ſolemne, quatenus Eccleſia voluit, ut habeat effectum proprium ſolemnis voti, qui eſt dirimere ſubſequens Matrimonium,

nium, & ideo dixi ſupra, quod habeat dirimere ex ſola juris Eccleſiaſtici diſpoſitione. Ad differentiam voti ſolemnis caſtitatis emiſſi in Religione approbata, quod dirimit ſubſequens Matrimonium non ſolum de jure Eccleſiaſtico, ſed etiam de jure naturali Divino.

Et ratio differentiæ eſt, quia in Profeſſione Religioſa qui profitetur, abdicat à ſe totaliter dominium ſui, & illud perfectè transfert in Deum, itaut non ſit amplius ſui juris, ſed hoc ſit perfectiſſimè acquiſitum Deo, Deo illud acceptante, medio Prælato Religionis ad id munus deputato;

qua-

quapropter Religioſus profeſſus dicitur mortuus ſæculo, & totaliter adhærens, & perpetuo adſcriptus Deo; non ſic autem contingit in ſuſceptione Ordinis Sacri per illud votum implicitum, & ideo impedimentum dirimens ſubſequens Matrimonium, ſi Religioſo profeſſo eſt non ſolum de jure Eccleſiaſtico, ſed etiam de jure naturali Divino; in Sacris initiato eſt tantum de jure Eccleſiaſtico.

Dices. Si &c., non poſſet Pontifex ſuper tale impedimentum diſpenſare Religioſum Profeſſum; atqui Pontifex in caſu alicujus graviſſimæ neceſſitatis po-

teſt

teſt diſpenſare , ut Religioſus profeſſus contrahat Matrimonium . ergo &c. Ma: patet , quia in iis , quæ ſunt Juris naturalis Divini Pontifex diſpenſare nunquam poteſt . Minor negari non poteſt .

Sed Contra, dico, Deum in caſu illius neceſſitatis cedere juri acquiſito per illud votum ſolemne , reſtituendo Religioſum profeſſum in priſtinum ſui juris : Unde Pontifex tunc propriè non diſpenſat , ſed ut Vicarius ipſius Dei in Terris , nihil aliudfacit , quam declarare ceſſionem illam à Deo factam , qua declaratione ſuppoſita ſub terminis diſpoſitio-

nis à Pontifice factę reducitur Religioſus profeſſus ad ſtatum, ut poſſit validè in eo caſu contrahere Matrimonium.

Nonum impedimentum dirimens ſubſequens Matrimonium eſt ligamen, quod eſt vinculum prioris Matrimonii, quo durante Matrimonium ſubſequens eſt invalidum, ſive prius Matrimonium ſit jam conſumatum, ſive tantum ſit ratum, Qui enim contrahere Matrimonium ſecundum durante priori, eſſet Poligamus, Ubi noto, diſcrimen inter Poligamiam, & Bigamiam hoc eſſe, quod Poligamia dicit contrahi ſecundum Matrimonium,

durante adhuc primo, dicit nempè habere ſimul plures Uxores, Bigamia verò dicit contrahi ſecundum Matrimonium, jam diſſoluto priori, & plures Uxores non ſimul, ſed ſucceſſive, unam poſt alteram mortuam. Unde in Poligamia ſecundum Matrimonium eſt omnino invalidum: quia contrahitur durante adhuc primo. In Bigamia autem Matrimonium ſecundum omnino tenet, quia contrahitur, primo jam diſſoluto per mortem alterius Conjugis.

Impedimentum ligaminis dirimit Matrimonium ſubſequens de jure naturali Divino, adeout

in nullo caſu poſſit Pontifex diſpenſare, ut Vir vivente adhuc prima Uxore poſſit aliam ducecere, & habere plures Uxores ſimul.

Poligami ſunt denunciandi Sacræ Inquiſitioni tamquam ſuſpecti deHæreſi, contra quos latæ ſunt pœnæ à Jure Canonico, quatenus fundamentum præbent ſuſpicandi de iis,quod male ſentiant de Sacramento Matrimonii, & quod licitum ſit conjugium cum pluribus, quod eſt contra fidem; cum apud Matthęum cap. 19. Chriſtus expreſsè prohibeat Viro habenti Uxorem ducere aliam, & in lege antiqua ſi fuerunt permiſſę plures Uxores,

res,hoc fuit ex diſpenſatione Dei, quia tunc ille Populus erat carnalis.

Pœnæ latæ contra Poligamos præcipuè ſunt, Tortura ſuper eorum intentione, abjuratio, & condemnatio ad Triremes per ſeptennium, vel ſaltem per quinquennium.

Decimum impedimentum eſt ratio publicæ honeſtatis, nomine cujus intelligitur propinquitas conſurgens ex duplici capite, primo ex ſponſalibus validis inter Sponſum & conſanguineam Sponſæ, & vice verſa, in primo dumtaxat gradu de jure novo Concilii Tridentini dirimens Ma-

trimonium inter Sponſum, & conſanguineam Sponſæ præmortuæ, & viceverſa in primo gradu conſanguinitatis.

Secundo conſurgit ex Matrimonio tantum rato, & non conſumato, ſive valido, ſive invalido, aliunde tamen, præterquam ex defectu conſenſus, inter Conjugem, & conſanguineas alterius Conjugis, & viceverſa uſque ad quartum gradum; itaut Sponſus præmortua Conjuge ſua ante conſumationem Matrimonii non poſſit validè contrahere cum aliqua ex conſanguineis ſuæ Conjugis uſque ad quartum gradum, & viceverſa.

Undecimum impedimentum di-

dirimens eſt affinitas, nomine cujus intelligitur propinquitas Perſonarum inter ſe, conſurgens ex copula conſummata in vaſe naturali, non ſolum licita, ſeu conjugali, ſed etiam illicita, ſeu fornicaria.

Affinitas conſurgens ex copula licita, ſeu ex Matrimonio conſummato extenditur uſque ad quartum gradum. Illa verò, quæ oritur ex copula illicita, ſeu fornicaria uſque ad ſecundum gradum præcisè, attento jure novo Concilii Tridentini.

Hinc Maritus conſumato Matrimonio contrahit affinitatem cum conſanguineis Uxoris uſque ad

quartum gradum; itaut præmortua Uxore cum nulla ex iis poſſit Matrimonium contrahere; & è contra; unde ſi contraheretur ſecluſa diſpenſatione, eſſet irritum ratione affinitatis.

Qui copulam fornicariam habuit, contrahit affinitatem cum conſanguineis illius, quam fornicariè cognovit uſque ad ſecundum gradum; itaut non poſſit ullam ex illius conſanguineis tam in primo, quam in ſecundo gradu ducere in Uxorem, & è contra.

Pro dignoſcendis gradibus affinitatis hæc eſt regula, nempe in quo gradu conſanguinitatis eſt unus Conjux cum ſuis conſanguineis

neis, ineodem gradu eſt affinis alter Conjux cum iiſdem ex vì copulæ Conjugalis. Et in quo gradu conſanguinitatis fornicata eſt conſanguinea cum ſuis, in eodem gradu fornicans eſt affinis cum iiſdem ex vì copulæ fornicariæ, uſque tamen ad eum gradum prohibitum juxta dicta ſuperius.

Duodecimum impedimentum dirimens eſt impotentia coeundi, videlicet, habendi copulam perfectam Conjugalem, quæ ſi ſit naturaliter auferibilis, & abſoluta in ordine ad quamcumque, dirimit Matrimonium contractum, & reddit omnino inabilem ad aliud contrahendum, non ſo-

lum

lum de jure Eccleſiaſtico,ſed etiam naturæ; ſi autem ſit reſpectiva, quatenus quis ſit impotens ad certam determinatam Perſonam,non ad aliam, dirimit contractum cum ea, reſpectu cujus eſt impotens, & poteſt contrahere cum alia, in ordine ad quam ſit potens.

Decimumtertium impedimentum dirimens eſt Raptus, nomine cujus intelligitur violenta abductio Fæminæ in locum aliquem ipſa invita ad finem contrahendi cum ea Matrimonium. Hoc impedimentum eſt inductum à jure novo Concilii Tridentini, in quo ſancitum eſt, inter Raptorem, & Ra-

Digitized by Google

Raptam, quandiu ipſa manſerit in poteſtate Raptoris, non poſſe conſiſtere Matrimonium.

Verumtamen ſi rapta fuerit à Raptore ſeparata; & in loco tuto, & libero conſtituta, & conſenſerit illum habere in Virum; tunc poterit Raptor eam habere in Uxorem. Nihilominus Raptor, & omnes qui eidem conſilium, auxilium, & favorem præbuerint, incurrunt ipſo facto in excommunicationem, & in alias pœnas à Concilio ſtatutas. Et prӕterea Raptor Mulierem raptam, ſive in Uxorem ducat, ſive non, tenetur decenter arbitrio Judicis dotare.

Dixi *ipſa invita*, quia ſi Fæmi-

mina conſentiat raptui, tunc raptus non dirimit Matrimonium cum ipſa contractum, nec trahit pœnas latas contra Raptorem; quia tunc non militat ratio finalis Concilii. Ideo enim Concilium induxit tale impedimentum, & pœnas contra Raptorem, ut conſuleretur libertati Matrimonii, ne ſcilicet vis inferatur ipſi Fæminæ, aut ne minus liberè conſentiat in Matrimonium. Cum ergo in data hypoteſi, conſenſus ſcilicet ipſius Fæminæ in raptum ob Matrimonium ineundum, nulla vis eidem inferretur, ſed omnino liberè conſentiret in Matrimonium, propterea &c. etiam ſi

Pa-

Digitized by Google

Parentes, aut ii, ſub quorum tutela, aut cura eſſet, diſſentirent, quia inquantum ad hoc eſt omnino impertinens conſenſus ſuorum, & aliorum quorumcumque.

Decimum quartum impedimentum dirimens Matrimonium eſt clandeſtinitas ejuſdem, ſi videlicet fiat ſine præſentia Parochi, vel alterius Sacerdotis ab ipſo, ſeu ab Ordinario deputati, & duorum ſaltem, vel trium Teſtium; Matrimonium ſic contractum irritum eſt, ac nullum de jure novo Concilii Tridentini. Omnes ſupradicti debent eſſe præſentes non ſolum phyſicè, ſed etiam moraliter, & mo-

modo humano ſufficienti ad teſtificandum in foro externo de Matrimonio in eorum præſentia celebrato.

Dices: Matrimonium Clandeſtinum ante Concilium Tridentinum erat validum; ergo etiam poſt, adeoque Concilium non potuit decernere nulla ea Matrimonia, quæ fierent ſine Parocho, & Teſtibus. Probo conſeq. Concilium non potuit mutare ſubſtantiam Matrimonii, ergo ſi clandeſtinum antea erat validum, etiam poſt.

Sed contra: Conc. ante., nego conſeq., ad prob. dico, Concilium non mutaſſe ſubſtantiam Matrimonii, ſed

ſed ſolum addidiſſe conditionem, ſine qua non eſſet validum, quod certe potuit id præſtare; & ratio eſt, quia Chriſtus elevando Matrimonium ad rationem Sacramenti, ipſum elevavit, ut eſt contractus humanus legibus humanis ſubjectus, non definiendo leges ad validitatem Matrimonii, ut contractus eſt, ſed liberum relinquendo Eccleſiæ ad eas determinandas, prout eidem viſum eſſet expediens ad bonum commune ſpirituale. Igitur quod determinavit Concilium, non fuit mutare aliquid pertinens ad ſubſtantiam contractus Matrimonialis, ſed ſolum quod talis contractus

non

non eſſet validus, niſi fieret coram Parocho, & Teſtibus, & ſic tantum conditionem, ſeu certam ſolemnitatem addidit, non autem ſubſtantiam immutavit, quare ſi illud tangit, tangit ut contractum, non autem ut Sacramentum.

Matrimonium antequam contrahatur, debet proprius contrahentium Parochus juxta ſtatutum Concilii Tridentini ter publicè in Eccleſia tribus diebus feſtis ſucceſſivè occurrentibus illud denunciare Populo confluenti, ut innoteſcat, inter quos ſit contrahendum, ad hoc, ut ſcilicet, ſi aliquod legitimum impedimentum extet, detegatur. De-

Denunciationes hujuſmodi, cum ſint à jure præſcriptæ, ſecluſa diſpenſatione, nequeunt omitti abſque peccato gravi, & debent fieri ab utroque Parocho contrahentium, ſi ſint diverſæ Parochiæ, & ubi diutius habitarunt.

Poteſt tamen Epiſcopus juſtis de cauſis eas diſpenſare, deſumptis prius ex Teſtibus fide dignis informationibus, contrahentes eſſe liberos ab omni legitimo impedimento.

Quod ſi aliquando ſit expediens, ut nullis præmiſſis denunciationibus ſtatim deveniatur ad celebrationem Matrimonii, ſi nempe ſuſpicio probabilis habea-

tur, tale Matrimonium malitiosè poſſe impediri, ſi tot denunciationes, aut etiam una tantum pręcederet, tunc eſſent faciendæ poſt Matrimonium contractum ante illius conſumationem, juxta diſpoſitionem Tridentini; niſi Ordinarius ipſe pro ſua prudentia expedire judicaverit, ut penitus omittantur.

Dixi *ante conſummationem*, nam in caſu, quo non eſſent penitus ab Ordinario remiſſæ, ſed poſtponantur, non poſſet licitè Matrimonium conſummari, quin prius eſſent factę denunciationes omnes, ne ſcilicet qui tale Matrimonium contraxiſſent, ſe exponerent periculum-

culo fornicationis, ſi aliquod impedimentum legitimum extaret detegendum, vi cujus tale Matrimonium eſſet irritum ac nullum, quod bene eſt notandum, & toties peccarent mortaliter, quoties conſumarent ante executam diſpoſitionem Concilii, de poſtponendis in eo caſu denunciationibus, cum finis à Concilio intentus in præcipiendis denunciationibus ſit, ut ſi aliquod extet impedimentum, detegatur.

Hinc ſequitur deducendum; ſi quis ſciat adeſſe impedimentum aliquod, teneri ſub læthali illud Eccleſiæ manifeſtare, quando tamen nulla detur rationabilis cau-

ſa eximens à tali obligatione; tenetur, inquam, etiam ſi illud ſciat ſub ſigillo naturali.

Epiſcopus in impedimentis præcisè impedientibus, excepto voto caſtitatis, & Religionis abſoluto, & perfecto, poteſt diſpenſare. In impedimentis vero dirimentibus diſpenſabilibus per Eccleſiæ authoritatem, ſi ſint notoria, & publica, non poteſt niſi Summus Pontifex; ſi autem ſint occulta, nec facile pateat aditus ad Summum Pontificem, & gravis urgeat neceſſitas, vel immineat grave damnum, v.g. Rixæ, homicidia, & periculum ſit in mora, Epiſcopus poteſt diſpenſare tam

ſi

ſi innoteſcat impedimentum poſt contractum Matrimonium, quam ſi innoteſcat antequã contrahatur.

Etiam quo ad delicta notoria, & deducta ad Forum Contentioſum dirimentia Matrimonium, in caſu extremæ, & urgentiſſimæ neceſſitatis, poteſt Epiſcopus diſpenſare, quia ſupponitur tacita facultas Pontificis, qui ad imitationem Chriſti non vult mortem peccatoris &c. debent tamen verificari ſupradicta motiva.

Propoſitio damnata ad hoc Caput reducenda.

Ab INNOCENTIO XI. 9. Opus Conjugj ob ſolam voluptatem exercitum omni penitus caret culpa, ac defectu veniali.

Et hic finem imponimus Quæſtionibus de ſeptem Sacroſanctis Eccleſiæ Sacramentis. Utinam per hæc pro Mearum tenuitate virium explanata ita inſtruamur, ut per ipſa perducamur ad contemplanda in ſuo eſſe Myſteria, quæ non niſi in Ænigmate cognovimus.

ſi innoteſcat impedimentum poſt contractum Matrimonium, quam ſi innoteſcat antequã contrahatur.

Etiam quo ad delicta notoria, & deducta ad Forum Contentioſum dirimentia Matrimonium, in caſu extremæ, & urgentiſſimæ neceſſitatis, poteſt Epiſcopus diſpenſare, quia ſupponitur tacita facultas Pontificis, qui ad imitationem Chriſti non vult mortem peccatoris &c. debent tamen verificari ſupradicta motiva.

Propoſitio damnata ad hoc Caput reducenda.

Ab INNOCENTIO XI. 9. Opus Conjugj ob ſolam voluptatem exercitum omni penitus caret culpa, ac defectu veniali.

 Et

Et hic finem imponimus Quæſtionibus de ſeptem Sacroſanctis Eccleſiæ Sacramentis. Utinam per hæc pro Mearum tenuitate virium explanata ita inſtruamur, ut per ipſa perducamur ad contemplanda in ſuo eſſe Myſteria, quæ non niſi in Ænigmate cognovimus.

AD

Digitized by Google

AD LAUDEM, ET GLORIAM OMNIPOTENTIS DEI, DEIPARÆ IMMACULATÆ VIRGINIS, EJUSQUE GENITORUM, ET PATRIARCARUM JOACHIM, ET ANNÆ, AC APOSTOLORUM PRINCIPIS PETRI, ET EJUS COAPOSTOLI S. PAULI DOCTORIS GENTIUM, MEÆQUE CONGREGATIONIS PATRONI.

Digitized by Google

INDEX.

CAPUT I.

DE Sacramentis in genere. pag. 1.

CAPUT II.

De Sacramento Baptiſmi. pag. 17.

CAPUT III.

De Sacramento Confirmationis. pag. 48.

CAPUT IV.

De Sanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento. pag. 56.

CAPUT V.

De Materia, & forma Conſecrationis. pag. 62.

CAPUT VI.

De Sanctiſſima Communione. pag. 72.

CA-

AD LAUDEM, ET GLORIAM OMNIPOTENTIS DEI, DEIPARÆ IMMACULATÆ VIRGINIS, EJUSQUE GENITORUM, ET PATRIARCARUM JOACHIM, ET ANNÆ, AC APOSTOLORUM PRINCIPIS PETRI, ET EJUS COAPOSTOLI S. PAULI DOCTORIS GENTIUM, MEÆQUE CONGREGATIONIS PATRONI.

IN-

INDEX.

CAPUT I.

DE Sacramentis in genere. pag. 1.

CAPUT II.

De Sacramento Baptiſmi. pag. 17.

CAPUT III.

De Sacramento Confirmationis. pag. 48.

CAPUT IV.

De Sanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento. pag. 56.

CAPUT V.

De Materia, & forma Conſecrationis. pag. 62.

CAPUT VI.

De Sanctiſſima Communione. pag. 72.

CA-

Digitized by Google

CAPUT VII.

De Sacrificio Miſſę. pag. 101.

CAPUT VIII.

De Sacramento Pœnitentię pag. 119.

CAPUT IX.

De Confeſſione Sacramentali. pag. 145.

CAPUT X.

De Satisfactione. pag. 165.

CAPUT XI.

De Miniſtro Sacramenti Pœnitentię. pag. 173.

CAPUT XII.

De Reſervatione. pag. 186.

CAPUT XIII.

De Abſolutione Sacramentali. pag. 200.

CA-

CAPUT XIV.

De Sigillo. pag. 210.

CAPUT XV.

De Extrema Unctione. pag. 220.

CAPUT XVI.

De Sacramento Ordinis. pag. 234.

CAPUT XVII.

De Matrimonio. pag. 263.

CAPUT XVIII.

De Impedimentis Matrimonii. pag. 280.

F I N I S.

Ant 1741/28

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

5219

Digitized by Google

XII
136